

स्थापना - जून 1964

॥ सिद्धिरनेकान्तात् ॥

अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटीचे

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर.

(Jain Minority)

■ Affiliated to Shivaji University, Kolhapur ■ DST - FIST (Level - II) Sponsored ■ DBT Star College, Support

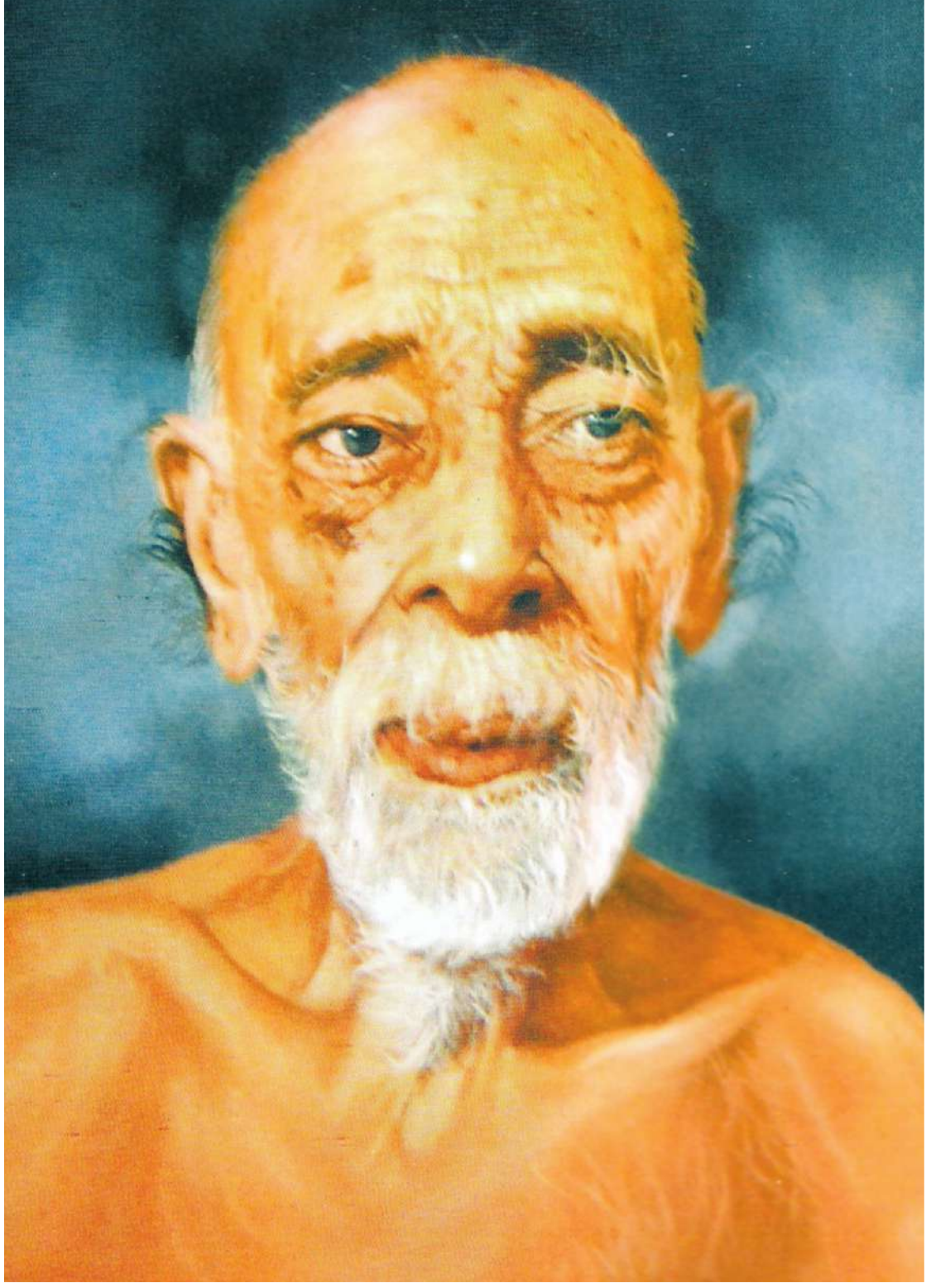
नेक 'अ' मानांकित

जयलीप

2024 - 25

* आमचे श्रद्धास्थान *

परमपुज्य गुरुदेव श्री समंतभद्र मुनीश्रेष्ठ

॥ सिद्धिरनेकान्तात् ॥

अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटी बारामती नियामक मंडळ

अध्यक्ष,

मा. श्री. जवाहर मोतीलाल शाह (वाघोलीकर)
अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटी, बारामती

सचिव

मा. श्री. मिलिंद राजकुमार शाह (वाघोलीकर)
अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटी, बारामती

खजिनदार,

मा. श्री. विकास शशिकांत शहा (लेंगरेकर)
अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटी, बारामती

नियामक मंडळ सदस्य

मा. श्री. सुनिल शिवलाल शहा
(लेंगरेकर)

मा. श्री. चंद्रवदन विद्याचंद्र शहा
(मुंबईकर)

मा. श्री. चंद्रगुप्त माणिकलाल शाह
(वाघोलीकर)

मा. डॉ. हर्षवर्धन सुर्यकांत व्होरा

मा. श्री. विद्युत्कुमार माणिकचंद शहा

मा. श्री. सत्यजित शांतीलाल शहा

मा. डॉ. श्री. सुभाष बाबुराव अडदंडे

मा. डॉ. महावीर रायाम्पा अक्कोळे

मा. श्री. पद्माकर पायगोंडा पाटील

मा. श्री. अशोक सुरेंद्र शिरगुम्बे

मा. डॉ. श्री. धवलकुमार शामगोंडा पाटील

मा. श्री. बाळासाहेब शशांक इंगळे

मा. श्री. राहुल जवाहर शाह
(वाघोलीकर)

मा. डॉ. श्री. जयप्रकाश जिवराज शहा

मा. श्री. सोनिक आदर्श शहा
(पेंदारकर)

अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटी बारामती
स्थानिक समिती, जयसिंगपूर

मा. डॉ. श्री. सुभाष बाबुराव अडदंडे
चेअरमन

मा. डॉ. महावीर रायाप्पा अक्कोळे
सेक्रेटरी

मा. श्री. पद्माकर पायगोंडा पाटील
खजिनदार

मा. श्री. अशोक सुरेंद्र शिरगुम्पे
सदस्य

मा. डॉ. श्री. धवलकुमार शामगोंडा पाटील
सदस्य

मा. श्री. बाळासाहेब शशांक इंगळे
सदस्य

मा. श्री. आप्पासाहेब बापू भगटे
सदस्य

मा. डॉ. आदिनाथ आप्पासाहेब नरदे
सदस्य

मा. श्री. विपीन विजय खाडे
सदस्य

मा. श्री. महावीर शामगोंडा पाटील
सदस्य

मा. डॉ. श्री. शितल पायगोंडा पाटील
सदस्य

मा. डॉ. श्री. अनिल भूपाल पाटील
सदस्य

मा. श्री. अशोक बाळू मादनाईक
सदस्य

मा. श्री. अभिजीत सुभाष अडदंडे
सदस्य

मा. श्री. अभिजीत अशोक शिरगुम्पे
सदस्य

मा. श्री. निखील इंगळे

मा. डॉ. सुरत ए. मांजरे
प्राचार्य पदसिद्ध सदस्य

उन्नत झाला आमुचा माथा
आज तुमच्यामुळे;
तुम्ही लावलेल्या कल्पतरुला
आज लागली गोड फळे...!

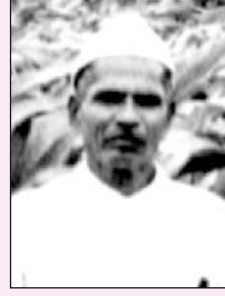
डॉ. एस. एस. भिर्डि

दे.भ. रत्नाप्पाणा कुंभार

भूपाल झेले

दादासो तावदारे (मामा)

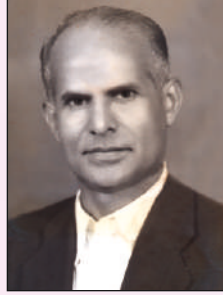
पी. बी. पाटील

आमगोंडा पाटील

चंद्रकांत लडगे

डॉ. बी. ए. अडदंडे

जयपाल झेले

डॉ. एस. के. पाटील

डॉ. अक्कोळे

शामराव पाटील-यड्रावकर

श्रीमती प्रमिलाबाई पाटील

त. क. अकिवाटे

आपल्या कर्तृत्वातून अन् मार्गदर्शनातूनच या संस्थेला
आजचे हे मूर्त स्वरूप आले आहे. आम्ही सदैव आपल्या ऋणात आहोत !

महाविद्यालय विकास समिती

डॉ. सुभाष बी. अडदंडे
अध्यक्ष

डॉ. महावीर रायाप्पा अक्कोळे
सदस्य

श्री. पद्माकर पायगोंडा पाटील
सदस्य

डॉ. एस. ए. मांजरे
सदस्य सचिव

डॉ. सौ. व्ही. व्ही. चौगुले
सदस्या

डॉ. सौ. एस. आर. नकाते
सदस्या

श्री. शतेंद्र के. शेते
सदस्य

श्री. अभिजीत एस. अडदंडे
सदस्य

श्री. भरत माणगांवे
सदस्य

श्री. संजय गवाने
सदस्य

श्री. अशोक कोळेकर
सदस्य

डॉ. टी. जी. घाटगे
सदस्य

Glimpses of Kolhapur District Youth Festival

कार्यक्रमांचे उद्घाटन करताना
डॉ.पी.एस.पाटील, कुलसचिव, शिवाजी विद्यापीठ

डॉ.सुरत मांजरे मान्यवरांचे स्वागत करताना

डॉ. सौ. व्ही. व्ही. चौगुले प्रास्ताविक करताना

डॉ. अडदंडे प्रमुख पाहुण्यांचा सत्कार करताना

डॉ. पी. एस. पाटील कुलसचिव शिवाजी विद्यापीठ मार्गदर्शन करताना

डॉ. अडदंडे उद्घाटन प्रसंगी मार्गदर्शन करताना

मूकनाट्य स्पर्धा

समूहगायन स्पर्धा

Glimpses of Kolhapur District Youth Festival

एकांकिका स्पर्धा

समूह नृत्य स्पर्धा

पथनाट्य स्पर्धा

एकांकिका स्पर्धा

एकांकिका स्पर्धा

वक्तृत्व स्पर्धा

National Yoga day Celebration 2024

Blood donation camp by NCC and NSS 2024

Career Guidance programme organised by NCC Chief Guest - Major Prakash Patil

Second blood donation camp 30 th January

NCC Group 2024

Har Ghar Tiranga Rally

International Yoga Day

Ganesh Idol Immersion

गणेश मुर्ती विसर्जन व निर्मात्य संकलनात सहभाग

प्लॅस्टिक कचरा संकलन

प्लॉस्टिक कचरा संकलन

रक्तदान शिबिर

महाविद्यालयात वृक्षारोपण

महाविद्यालयात वृक्षारोपण

आपत्ती व्यवस्थापन कार्यशाळा

आपत्ती व्यवस्थापन कार्यशाळा

रोटरी क्लबतर्फे नेत्रचिकित्सा शिबिर

१५ ऑगस्ट स्वातंत्र्यदिन

हर घर तिरंगा रॅली

नागपंचमी सणानिमित्त पारंपारिक खेळ खेळताना विद्यार्थिनी

मा. सौ. अनुसुया मालू विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना

मा. संजय मालू व सौ. अनुसुया मालू यांच्या हस्ते विद्यार्थ्यांना सत्कार

मकरसंक्रांती निमित्त तिळगुळ वाटपाचा कार्यक्रम

रांगोळी स्पर्धा

मेहंदी स्पर्धा

केशरचना स्पर्धा

पाककला स्पर्धा

ज्येष्ठ साहित्यिक आणि अभ्यासक डॉ. प्रविण चंदनशिंदे यांच्या समवेत प्राध्यापक व विद्यार्थी

वाङ्मय मंडळ उद्घाटन प्रसंगी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना ज्येष्ठ साहित्यिक आणि अभ्यासक डॉ. प्रविण चंदनशिंदे

मराठी पंधरवड्यानिमित्त अभिजात मराठी या विषयावर बोलताना डॉ. लक्ष्मण शिंदे

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त डॉ. शशांक माने यांचे व्याख्यान आयोजित

मराठी विभागातर्फे पुस्तकांचे गाव भिलार या ठिकाणी सहलीचे आयोजन

राज्यशास्त्र विभागामध्ये भित्तिपत्रक उद्घाटन व प्रदर्शन

एक दिवसीय स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन कार्यशाळा

गटचर्चा महिला आरक्षण कायदा २०२३

भारतीय संविधान अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त परीक्षा

अभ्यास सहल - मौजे धरणगुती ग्रामपंचायत भेट

मानसशास्त्र विभागामध्ये भित्तिपत्रकाचे उद्घाटन करताना कॉलेजचे प्राचार्य. डॉ. एस. ए. मांजरे

विद्यार्थी अभ्यास सवयीची मानसशास्त्रीय चाचणी सोडविताना

प्रा. डॉ. एस. ए. मांजरे भित्तिपत्रकाचे उद्घाटन करताना

डॉ. जीवन रामचंद्र पाटील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना

पायोस हॉस्पिटल जयसिंगपूर येथे विद्यार्थ्यांची भेट

हिंदी दिवस कार्यक्रमानिमित्त भित्तिपत्रकाचे आयोजन

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा कार्यक्रमावेळी डॉ. महावीर अक्कोळे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना

हिंदी दिवस कार्यक्रमानिमित्त प्रमुख पाहुणे वृषाली मिणचेकर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना

Measurement of Rainfall

Welcome function - Geography Department

Birth anniversary of Alexzander Von - Humboldt

Address of the Principal

MBA - CET Examination Guidance

Students attended the Webinar on Introduction to Business Plan Championship Cum training program

Seminar on Entrepreneurship : Types, Registration and subsidy

Financial awareness programme

Wallpaper activity on Union budget 2025

Industry visit to Mapro, Pachagani

Vachan Katta

Vachan Sankalp Inauguration

Industrial visit at Arihant Enterprises, Jaysingpur

Industrial visit at Plastic Shaping industry, Jaysingpur

Guest lecture on Engineering drawing

Industrial visit at Lathe Machine industry, Jaysingpur

Industrial visit at Vardhman Motors, Jaysingpur

Book Exhibition

Rare Book Exhibition

Vachan Prerana Din

Vachan Prerana Din

Microbiology Workshop

Microbiology Workshop

Microbiology workshop photo - Department of Zoology

Microbiology workshop

Invited Talk on Vaccination Production by Dr. Jaywant Jadhav - Department of Zoology

Glimpses of Industrial Visit to Datta Sahakari, Sugar Factory, Shirol

Glimpses of Industrial Visit to Kapil Polymer

जयदीप २०२४-२५

'सिद्धिरनेकान्तात्'

अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटी, बारामती

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

जयदीप

सन २०२४-२०२५

डॉ. शशांक माने

प्रमुख संपादक

प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे

अध्यक्ष

विभागीय संपादक

श्री. ए. बी. कांबळे
कार्यालयीन माहिती विभाग

डॉ. एस. आर. नकाते श्री. पी. आर. पाटील
विभागीय अहवाल

डॉ. सौ. एस. जी. पाटील श्री. एस. के. पाटील
इंग्रजी विभाग

डॉ. एस्. जी. संसुद्धी डॉ. पी. ए. जांबळे
हिंदी विभाग

डॉ. एस. आर. तापकीर
मराठी विभाग

अनेकान्त प्रिंटिंग अँड
पब्लिशिंग हाऊस

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

जयदीप २०२४-२५

प्रकटन

भारत सरकारच्या १९५६ प्रेस अँड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्सच्या कायद्यातील ८ व्या नियमाप्रमाणे
'जयदीप' चे अधिकृत प्रकटीकरण

मुद्रक :	
प्रकाशन स्थळ :	जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर
प्रकाशन काळ :	वार्षिक
मुद्रकाचे नांव :	अनेकान्त प्रिंटींग अँड पब्लिशिंग हौस
राष्ट्रीयत्व :	भारतीय
पत्ता :	जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर
प्रकाशकाचे नांव :	प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे
राष्ट्रीयत्व :	भारतीय
पत्ता :	जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर
संपादकाचे नांव :	डॉ. श्री. शशांक माने
राष्ट्रीयत्व :	भारतीय
पत्ता :	जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

मी प्राचार्य डॉ. एस. ए. मांजरे असे जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती माझ्या समजुतीप्रमाणे खरी आहे.

डॉ. सुरत मांजरे
प्राचार्य

'जयदीप' अंकात प्रकाशित झालेली मते व विचार संबंधित लेखकांचे आहेत. त्यांच्या मतांशी संपादक, अध्यक्ष, प्रकाशक, संपादक मंडळ व महाविद्यालय सहमत असेलच असे नाही. लेखनाची निवड, संपादन व मुद्रीत शोधन विभागीय संपादकांनी केलेले आहे.

डॉ. शशांक माने
संपादक

(केवळ खाजगी वितरणासाठी)

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

प्राचार्यांचे मनोगत

सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षातील जयदीप हा वार्षिक अंक आपणास सुपूर्द करताना मला मनस्वी आनंद होत आहे. महाविद्यालयाचा वार्षिक अंकामधून शैक्षणिक, संशोधनात्मक, सामाजिक, सांस्कृतिक, कला, व क्रीडा क्षेत्रात केलेली प्रगती समजून येते. वार्षिक अंकाच्या निमित्ताने सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षामधील काही ठळक घडामोडींचा उल्लेख करणे मला क्रमप्राप्त वाटते. या शैक्षणिक वर्षापासून प्रथम वर्षाच्या सर्व वर्गांना राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० (२.०) ची यशस्वीपणे अमंलबजावणी करण्यात आली. या वर्षामध्ये शिवाजी विद्यापीठाचा ४४ वा कोल्हापूर जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव संयोजनाची संधी जयसिंगपूर कॉलेजला मिळाली. कॉलेजच्या इतिहासामध्ये प्रथमच जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव यशस्वीपणे संपन्न झाला. शिवाजी विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील ७२ कॉलेजनी १५ कला प्रकारात सहभाग नोंदविला. जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये जयसिंगपूर कॉलेजला लोकनृत्य - प्रथम क्रमांक, लघुनाटिका-प्रथम क्रमांक, मराठी वक्तृत्व द्वितीय क्रमांक, इंग्रजी वक्तृत्व व पथनाट्य उत्तेजनार्थ बक्षीस मिळाले. आजरा महाविद्यालय, आजरा येथे संपन्न झालेल्या मध्यवर्ती युवा महोत्सवात जयसिंगपूर कॉलेजने लोकनृत्य या कलाप्रकारात विभागून तृतीय क्रमांक मिळविला. यशस्वी विद्यार्थ्यांचे कॉलेजच्या वतीने हार्दिक अभिनंदन !!! रसायनशास्त्र विभागातील डॉ. संदीप साबळे यांना नॅशनल रिसर्च फाऊंडेशन दक्षिण कोरिया यांच्यामार्फत देण्यात येणाऱ्या **Brain Pool Fellowship** अंतर्गत **Invited Research Scientist** म्हणून शेजॉग विद्यापीठात एक वर्षाकरिता निवड झाली. कॉलेजसाठी ही निश्चितच गौरवाची बाब आहे.

शिवाजी विद्यापीठ जिल्हास्तरीय अविष्कार स्पर्धेमध्ये तसेच विद्यापीठस्तरीय अविष्कार स्पर्धा २०२४-२५ मध्ये मानसशास्त्र विभागातील बी.ए.भाग ३ मधील विद्यार्थिनी कु. अवंती अरविंद पाटील हिने या दोन्ही अविष्कार स्पर्धेमध्ये मानव्यशास्त्र विभागात तृतीय क्रमांक पटकावले. तसेच राजस्तरीय अविष्कार स्पर्धेसाठी तिची शिवाजी विद्यापीठाच्या संघामध्ये निवड झाली.

वनस्पतीशास्त्र विभागाच्या वतीने आयोजित बियाणांच्या प्रदर्शनाचे उद्घाटन पद्मश्री पुरस्कार प्राप्त राहीबाई सोमा पोपरे यांच्या हस्ते झाले. यानिमित्ताने राहीबाई पोपरे यांचे विचार व कार्य समजून घेण्याची संधी विद्यार्थी व शिक्षकांना मिळाली. मार्च महिन्यात सायन्स विभागाच्या वतीने राष्ट्रीय अधिवेशनाचे यशस्वीपणे संयोजन करण्यात आले.

सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय सेवक महाविद्यालयाच्या विकासासाठी नेहमीच प्रयत्नशील असतात. प्राध्यापक कार्यशाळा, चर्चासत्र, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय अधिवेशनात सहभाग घेऊन आपल्या ज्ञानात भर घालतात. तसेच विद्यार्थ्यांसाठी विविध उपक्रम, तज्ञ व्यक्तींचे व्याख्यान, वेबिनारस, कार्यशाळा, परिषद यांचे आयोजन करून विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीकडे लक्ष देतात. कौशल्य आधारित कोर्सेस मधून विद्यार्थ्यांना नवनवीन आव्हाने पेलण्यास सक्षम बनवितात. राष्ट्रीय सेवा योजना व राष्ट्रीय छात्र सेना (एन.सी.सी.) चे युनिट कार्यक्षम असून या विभागाच्या माध्यमातून राष्ट्रीय एकात्मता, राष्ट्रप्रेम, राष्ट्रसेवा, सामाजिक बांधिलकी व संवेदनशीलता निर्माण करण्यास सक्षम व कटीबद्ध आहेत. तसेच रचनात्मक व संवेदनशील उपक्रमाच्या माध्यमातून राष्ट्रीय व सामाजिक कार्य उत्तम पद्धतीने सुरु आहे. क्रीडा विभागाच्या वतीने विविध क्रीडा प्रकारात सहभाग नोंदवून राष्ट्रीय पातळीवर महाविद्यालयाचे नावलौकिक निर्माण करण्याचा प्रयत्न सातत्याने करित आहे. सांस्कृतिक विभागाच्या माध्यमातून विविध कला प्रकारांना संधी व वाव देण्याचे काम उत्तमपणे पार पाडले जात आहे. कॉलेजच्या पारंपरिक अभ्यासक्रमाबरोबर अनेक व्यावसायिक, कौशल्य आधारित अभ्यासक्रम व

संशोधन प्रकल्पाचे कामकाज दमदारपणे सुरु आहे.

जयसिंगपूर कॉलेज जयसिंगपूर हे शिरोळ तालुक्यातील एक गुणवत्तापूर्ण शैक्षणिक विद्येचे केंद्र म्हणून नावलौकिक प्राप्त केले आहे. महाविद्यालयाचा विद्यार्थ्यांसाठी भौतिक सुविधा, परिसर सुशोभिकरणाचा व शैक्षणिक आलेख सतत उंचावत राहिल यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. सुभाष अडदंडे, सचिव डॉ. महावीर अक्कोळे, खजिनदार मा. पद्माकर पाटील व सर्व सन्माननीय लोकल कमिटीचे सदस्य यांचे सतत मार्गदर्शन व प्रोत्साहन मिळत असते. तसेच महाविद्यालयाच्या गुणवत्तावाढीत प्रयत्नशील असणारे सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी, आजी-माजी विद्यार्थी, पालक या सर्वांचे सहकार्य मोलाचे आहे. या सर्वांचे कृतज्ञता व्यक्त करुन हा अंक आपल्या हाती सुपुर्द करीत आहोत. वाचक यांचे निश्चितच स्वागत करतील अशी अपेक्षा बाळगतो धन्यवाद !

जय हिंद ! जय महाराष्ट्र !

डॉ. सुरत मांजरे
प्राचार्य,
जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

संपादकीय

महाविद्यालयीन युवकांना लिखाणाची संधी मिळावी आणि त्यांच्या लेखनाला प्रसिद्धीचा वाव मिळावा, या हेतूने जयसिंगपूर कॉलेज दरवर्षी 'जयदीप' हा विशेषांक प्रकाशित करत असते. मोबाईल आणि इंटरनेटच्या मायाजाळात अडकलेल्या तरुणांमध्ये वाचनाची आवड लेखनाची आवड निर्माण व्हावी, लेख, कथा आणि कवितांद्वारे त्यांना स्वतःला व्यक्त करता यावे, त्यांच्या सर्जनशीलतेला चालना मिळावी आणि त्यांच्या अंतरात्म्यात दडलेल्या लेखकाला जाग यावी हा या अंकाच्या प्रकाशनामागचा मुख्य हेतू आहे.

आजचा तरुण आपल्या आजूबाजूला घडणाऱ्या घटनांकडे कसा पाहतो आणि त्या घटनांना तो कसा प्रतिसाद देतो, याची स्पष्ट झलक या अंकातील विविध लेखांतून अनुभवायला मिळेल. 'ग्लोबल संवाद', 'भारतीय नारी : आज और कल', तसेच 'Use of Literature in day to day Life' हे लेख विद्यार्थ्यांच्या विस्तृत होत चाललेल्या वैचारिक क्षितिजांची साक्ष पटवतात. हा अंक विद्यार्थ्यांच्या लेखन कवितांनी सजलेला असून तो आपल्यासमोर सादर करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. 'जयदीप' या वार्षिक अंकाच्या मुखपृष्ठावर महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींच्या विभागीय स्तरावर नृत्यस्पर्धेतील विजयी सादरीकरणाचा एक आकर्षक छायाचित्राच्या माध्यमातून साकारण्यात आला आहे. या नृत्याविष्काराला विद्यापीठाच्या विभागीय स्तरावर प्रथम क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त झाले असून, या विद्यार्थिनींच्या उत्कृष्ट कामगरीचा गौरव करण्यासाठी त्यांना मुखपृष्ठावर स्थान देण्यात आले आहे.

महाविद्यालयाचा वार्षिक अंक म्हणजे त्या वर्षातील शैक्षणिक, संशोधनात्मक आणि सांस्कृतिक कामकाजाचा आरसाच असतो. सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाने शिक्षण, संशोधन, कला आणि क्रीडा क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी बजावली आहे. यावर्षी महाविद्यालयाच्या इतिहासात प्रथमच शिवाजी विद्यापीठाच्या व जल्हास्तरीय युवा महोत्सवाचे यशस्वी आयोजन करण्याचा मान महाविद्यालयास मिळाला. मार्च महिन्यात शास्त्र विभागाने आयोजित केलेल्या आंतरविद्याशाखीय राष्ट्रीय परिषदेला उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. तसेच वाणिज्य विभागाने तीन राज्यस्तरीय वेबिनारस आणि दोन विद्यापीठस्तरीय परिषदेचे आयोजन करून आपली शैक्षणिक गुणवत्ता अधोरेखित केली आहे. कला विभागाने विद्यार्थ्यांसाठी विविध विषयांवर चर्चासत्रे, उपक्रम तसेच तज्ज्ञ व्यक्तींची व्याख्याने आयोजन करून महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक दर्जाला भक्कमपणे साथ दिली. महाविद्यालयातील विविध समित्यांनीही विद्यार्थ्यांना केंद्रस्थानी ठेवून त्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी उपयुक्त कार्यक्रमांचे यशस्वी आयोजन केले. एन.एस.एस., एन.सी.सी. आणि शारीरिक शिक्षण विभागाची यंदाची कामगिरी देखील विशेष उल्लेखनीय व गौरवास्पद ठरली. महाविद्यालयाचे प्राध्यापक डॉ. संदीप साबळे यंना रसायनशास्त्रातील संशोधनासाठी दक्षिण कोरियामधील नामांकित विद्यापीठात आमंत्रित करण्यात आले, ही बाब महाविद्यालयासाठी अत्यंत गौरवाची आणि अभिमानास्पद आहे. महाविद्यालयातील अनेक प्राध्यापकांनी राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय परिषदांमध्ये आपल्या संशोधन निबंधांची प्रभावी सादरीकरणे करून संस्थेचा शैक्षणिक संशोधन क्षेत्रातील लौकिक उंचाविला आहे.

सध्या नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामुळे उच्च शिक्षणाच्या क्षेत्रात आमूलाग्र बदल घडून येत आहेत. हे बदल महाविद्यालय अत्यंत सकारात्मक दृष्टिकोनातून आणि समर्थपणे स्विकारत आहे. जयसिंगपूर कॉलेज आपल्या दर्जेदार शिक्षणपरंपरेचा वारसा पुढेही यशस्विपणे सुरू ठेवेल, याबद्दल कुठलीही शंका नाही.

हा अंक आशयसंपन्न दर्जेदार होण्यासाठी कार्यालयीन कर्मचारी तसेच संपूर्ण संपादक मंडळाने परिश्रमांची पराकाष्ठा केली आहे. आदरणीय प्राचार्यांनी माझ्यावर सोपविलेली संपादकीय जबाबदारी मी मनापासून आणि निष्ठेने पार पाडण्याचा प्रयत्न केला आहे. त्यांनी माझ्यावर दाखविलेल्या विश्वासाबद्दल मी त्यांचा मनःपूर्वक आभारी आहे!

अनेकांत एज्युकेशन सोसायटीच्या जयसिंगपूर येथील स्थानिक समितीचे अध्यक्ष डॉ. सुभाष अडदंडे, सचिव डॉ. महावीर अक्कोळे आणि स्थानिक व्यवस्थापन समितीचे सर्व मान्यवर सदस्य यांचे वेळोवेळी मिळालेले मार्गदर्शन प्रोत्साहन माझ्यासाठी प्रेरणादायी ठरले आहे. 'जयदीप' अंकाचे सर्व विभागीय संपादक आणि मुद्रण विभागातील कु. वैष्णवी कदम यांचे मनःपूर्वक आभार!

या अंकाच्या निर्मितीसाठी ज्यांनी ज्यांनी प्रत्यक्ष सहकार्य केले, त्या सर्वांचे मी मनापासून आभार मानतो!

- डॉ. शशांक माने
संपादक

कनिष्ठ महाविद्यालय शालेय समिती २०२४-२५

अ.क्र.	नांव	पद
१	मा. डॉ. सुभाष बी. अडदंडे	चेअरमन/सभापती
२	मा. डॉ. महावीर रायाप्पा अक्कोळे	सदस्य
३	मा. श्री. पद्माकर पी. पाटील	सदस्य
४	मा. श्री. अशोक सुरेंद्र शिरगुप्पे	सदस्य
५	मा. श्री. आप्पासाहेब बापू भगाटे	सदस्य
६	मा. श्री. बाळासाहेब शशांक इंगळे	सदस्य
७	मा. श्री. सुरत मांजरे	सदस्य
८	मा. श्री. भरत ए. आलदर	सदस्य
९	मा. श्री. महावीर बुरसे	सदस्य
१०	मा. श्री. बाबूराव य. नलवडे	सदस्या
११	मा. श्री. अरुण भि. कांबळे	सदस्य

* विद्यार्थी संख्या २०२४-२०२५ *

कनिष्ठ महाविद्यालय

१) प्रवेश प्रक्रिया :

वर्ग	विद्यार्थी संख्या
११ वी कला	१३५
१२ वी कला	१०६
११ वी वाणिज्य	११५
१२ वी वाणिज्य	११०
११ वी सायन्स	३५८
१२ वी सायन्स	३७७
कनिष्ठ महाविद्यालयातील एकूण विद्यार्थी -	१२०१

जयदीप २०२४-२५

* वरिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापक *

अ.क्र.	नांव	विषय	अ.क्र.	नांव	विषय
१	डॉ. एस. ए. मांजरे (प्राचार्य)	प्राणीशास्त्र	१८	डॉ. सौ. एस. एस. महाजन	भौतिकशास्त्र
२	डॉ. एस. बी. डफळापूरकर	मराठी	१९	प्रा. जी. एच. निकम	रसायनशास्त्र
३	डॉ. पी. ए. जावळे	हिंदी	२०	डॉ. एस. आर. तापकीर	मराठी
४	डॉ. एन. एल. कदम	कॉमर्स	२१	डॉ. व्ही. बी. देवकर	अर्थशास्त्र
५	डॉ. बी. एम. सरगर	रसायनशास्त्र	२२	डॉ. के. डी. खळदकर	राज्यशास्त्र
६	डॉ. सौ. एम. व्ही. काळे	वनस्पतीशास्त्र	२३	सौ. एस. जी. पाटील	इंग्रजी
७	डॉ. टी. जी. घाटगे	भूगोल	२४	डॉ. एस. आर. पाटील	प्राणीशास्त्र
८	प्रा. आर. डी. तासगांवकर	रसायनशास्त्र	२५	प्रा. व्ही. एच. शिंदे	गणित
९	डॉ. एस. जी. संसुद्धी	हिंदी	२६	डॉ. एस. डी. उमडाळे	वनस्पतीशास्त्र
१०	डॉ. व्ही. व्ही. चौगुले	मानसशास्त्र	२७	डॉ. एस. आर. नकाते	कॉमर्स
११	डॉ. एम. एस. सूर्यवंशी	शारीरिक शिक्षण	२८	डॉ. आर. एस. ढबबे	रसायनशास्त्र
१२	डॉ. आर. डी. माने	भौतिकशास्त्र	२९	प्रा. पी. आर. पाटील	गणित
१३	डॉ. पी. टी. माने	अर्थशास्त्र	३०	प्रा. के. आर. कुंभार	रसायनशास्त्र
१४	डॉ. एस. आर. साबळे	रसायनशास्त्र	३१	डॉ. एस. आर. तापकीर	मराठी
१५	डॉ. एस. बी. माने	इंग्रजी	३२	डॉ. आर. डी. काळे	भौतिकशास्त्र
१६	डॉ. पी. पी. चिकोडे	भौतिकशास्त्र	३३	सौ. डी. एस. बामणे	ग्रंथालय
१७	प्रा. आर. डी. शिंदे	संख्याशास्त्र			

* कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापक *

अ.क्र.	नांव	विषय	अ.क्र.	नांव	विषय
१	श्री. बी. ए. आलदर	भौतिकशास्त्र	१५	सौ. मोहिनी एस. पाटील	जीवशास्त्र
२	श्री. आर. आर. कोरे	रसायनशास्त्र	१६	कु. आदिती ए. पाटील	जीवशास्त्र
३	डॉ. एम. जे. बुरसे	भूगोल	१७	सौ. बस्तवाडे एस. व्ही.	अर्थशास्त्र
४	श्री. बी. एन. कुंभार	भौतिकशास्त्र	१८	सौ. ए. ए. पाटील	शारीरिक शिक्षण
५	श्री. एम. ए. शिंगे	गणित	१९	श्री. पवार ए. जे.	इतिहास (अर्धवेळ)
६	सौ. व्ही. एस. पाटील	रसायनशास्त्र	२०	सौ. के. एस्. पाटील	पर्यावरण (अर्धवेळ)
७	श्री. एस. डी. चौगुले	भूगोल	२१	कु. व्ही. आर. नरसाई	इंग्रजी
८	श्री. बी. ए. पाटील	इंग्रजी	२२	कु. ए. बी. पाटील	जीवशास्त्र
९	श्री. ए. टी. ऐनापुरे	गणित	२३	सौ. व्ही. एस. मुरचिटे	भौतिकशास्त्र
१०	श्री. एम. आर. पारिशावाड	भौतिकशास्त्र	२४	श्री. व्ही. ए. बडबडे	मराठी
११	श्री. सुशांत एस. पाटील	व्यापार संघटन	२५	सौ. ए. व्ही. शिरोळकर	रसायनशास्त्र
१२	श्री. शितल के. पाटील	अकॉउंटन्सी	२६	सौ. जी. ए. शिंदे	भौतिकशास्त्र
१३	सौ. ए. ए. चौगुले	हिंदी	२७	श्री. व्ही. बी. पाटील	गणित
१४	श्री. एस. ए. बारटके	रसायनशास्त्र	२९	श्री. एस. ए. राजमाने	मराठी

* प्रशासकीय कर्मचारी वर्ग *

अ.क्र.	कर्मचार्याचे नांव	पद	अ.क्र.	कर्मचार्याचे नांव	पद
१	श्री. ए. बी. कांबळे	कार्यालयीन अधीक्षक	१९	श्री. जे. बी. कांबळे	प्रयोगशाळा परिचर
२	श्री. एस. ए. चावरे	वरिष्ठ लिपिक	२०	श्री. आर. एन. खराडे	ग्रंथालय परिचर
३	श्रीमती के. ए. झोले	कनिष्ठ लिपिक	२१	श्री. एच. जी. पवार	प्रयोगशाळा परिचर
४	श्री. एस. के. शेते	कनिष्ठ लिपिक	२२	श्री. डी. एम. तांबोळी	प्रयोगशाळा परिचर
५	श्री. एस. ए. हिरुकडे	प्रयोगशाळा सहाय्यक	२३	श्री. एस. व्ही. हजारे	प्रयोगशाळा परिचर
६	श्रीमती के. व्ही. शेटी	प्रयोगशाळा सहाय्यक	२४	श्री. के. व्ही. कोरीशेट्टी	प्रयोगशाळा परिचर
७	श्री. पी. बी. सुतार	कनिष्ठ लिपिक	२५	श्री. अमित मगदूम	प्रयोगशाळा परिचर
८	श्री. एस. एल. कोळी	कनिष्ठ लिपिक	२६	श्री. आर. एस. माने	प्रयोगशाळा परिचर
९	श्री. पी. जे. पाटील	प्रयोगशाळा सहाय्यक	२७	श्री. बी. एम. हातगिणे	प्रयोगशाळा परिचर
१०	श्री. एन. जी. कांबळे	प्रयोगशाळा परिचर	२८	श्री. डी. बी. पाटील	ग्रंथालय परिचर
११	श्री. बी. जे. कुंभार	प्रयोगशाळा परिचर	२९	श्री. एन. ए. मगदूम	ग्रंथालय परिचर
१२	श्री. एस. बी. कणसे	प्रयोगशाळा परिचर	३०	श्री. व्ही. आर. मेहता	ग्रंथालय परिचर
			३१	श्री. एम. एस. खाडे	ग्रंथालय परिचर

* प्रशासकीय कर्मचारी वर्ग *

(विना अनुदानित)

अ.क्र.	कर्मचार्याचे नांव	अ.क्र.	कर्मचार्याचे नांव
१	श्री. एस. जी. दिंडे	९	सौ. एन. एस. चव्हाण
२	श्री. व्ही. ए. हणवर	१०	श्री. ओंकार दिंडे
३	श्रीमती. एस. पी. मादनाईक	११	श्री. पोपट पायमल्ले
४	श्री. के. एस. पाटील	१२	
५	श्री. एस. बी. माणगावे	१३	
६	श्री. शिवराज हिरुकडे	१४	
७	श्री. एस. जी. मल्लाडी	१५	
८	श्री. एस. एस. चव्हाण	१६	

* तासिका तत्वावरील प्राध्यापक * (अनुदानित)

अ.क्र.	शिक्षकांचे नांव	विषय
१	श्री. ए. डी. शिंदे	इंग्रजी
२	श्री. के. एस. पाटील	इंग्रजी
३	कु. एस. एस. कोळी	अर्थशास्त्र
४	श्री. ए. पी. माने	भौतिकशास्त्र
५	श्री. ए. एम. मुजावर	भौतिकशास्त्र
६	कु. ए. बी. धादले	प्राणीशास्त्र
७	डॉ. कु. जे. जे. कुलकर्णी	प्राणीशास्त्र
८	डॉ. ए. आर. लोखंडे	प्राणीशास्त्र
९	श्री. सी. आर. चिवटे	वनस्पतीशास्त्र
१०	कु. एस. ए. मगदूम	वनस्पतीशास्त्र
११	डॉ. व्ही. आर. दवडे	वनस्पतीशास्त्र
१२	डॉ. पी. बी. करुणा	वनस्पतीशास्त्र
१३	सौ. एस. एस. चौगुले	कॉमर्स
१४	कु. ए. जे. कांबळे	कॉमर्स
१५	श्री. एन. जी. राठोड	भूगोल
१६	डॉ. आर. एल. कोळी	भूगोल
१७	श्री. ए. बी. परीट	भूगोल
१८	कु. ए. ए. कोळी	रसायनशास्त्र
१९	कु. के. टी. चाणकणे	शिक्षणशास्त्र
२०	श्री. एस. व्ही. चौगुले	इतिहास
२१	श्री. आर. के. कांबळे	इतिहास

(विनाअनुदानित)

अ.क्र.	शिक्षकांचे नांव	विषय
१	श्री. ए. आर. पाटील	बी. व्होक. अंटो.
२	श्री. एस. एस. गिरमल	बी. व्होक. अंटो.
३	कु. पी. एम. कापसे	बी. व्होक. प्रिटींग
४	कु. ए. बी. गुरव	बी. व्होक. प्रिटींग
५	सौ. व्ही. ए. चौगुले	मानसशास्त्र
६	श्री. एम. एस. बागवान	राज्यशास्त्र
७	श्री. पी. एस. पाटील	संख्याशास्त्र
८	कु. आर. आर. घाळी	संख्याशास्त्र
९	कु. आर. एस. शेडशाळे	फुड सायन्स
१०	कु. आर. एस. काळे	फुड सायन्स

अ.क्र.	शिक्षकांचे नांव	विषय
१२	श्री. यु. के. खराडे	फुड सायन्स
१३	सौ. एस. एस. चौगुले	कॉमर्स
१४	कु. ए. जे. कांबळे	कॉमर्स
१५	सौ. ए. एस. आडके	इलेक्ट्रीकल्स
१६	श्री. पी. आर. पुजारी	संख्याशास्त्र
१७	सौ. आर. एस. सुट्टे	संगणकशास्त्र
१८	कु. एन. एस. खांडेकर	संगणकशास्त्र
१९	सौ. एच. व्ही. तळंगे	संगणकशास्त्र
२०	श्री. एस. व्ही. चौगुले	इतिहास
२१	श्री. आर. के. कांबळे	इतिहास
२२	सौ. पी. आर. मादनाईक	संगणकशास्त्र
२३	कु. बी. एस. मुंडे	संगणकशास्त्र
२४	कु. पी. पी. ढेकळे	संगणकशास्त्र
२५	सौ. एस. एस. गावडे	संगणकशास्त्र
२६	सौ. एस. एस. शंभुशेट्टे	संगणकशास्त्र
२७	सौ. एम. एस. मुळे	इलेक्ट्रॉनिक्स
२८	सौ. एस. एस. हुक्कीरे	गणित
२९	सौ. एस. एस. मगदूम	गणित
३०	सौ. ए. एस. पाटील	मॅनेजमेंट
३१	कु. एस. आर. पाटील	कॉमर्स
३२	कु. के. आय. आवटी	एम. एस्सी
३३	कु. एम. एच. मोमीन	एम. एस्सी
३४	डॉ. एस. वाय. कारमोई	एम. एस्सी
३५	कु. एस. जे. माने गावडे	एम. एस्सी
३६	कु. ए. ए. कोळी	एम. एस्सी
३७	डॉ. कु. व्ही. व्ही. जाधव	एम. एस्सी
३८	कु. व्ही. जे. चव्हाण	एम. ए. अंशास्त्र
३९	कु. एम. एस. कोळी	एम. ए. अंशास्त्र
४०	कु. एस. टी. पटेल	प्राणीशास्त्र
४१	कु. एस. बी. हंजरे	वनस्पतीशास्त्र

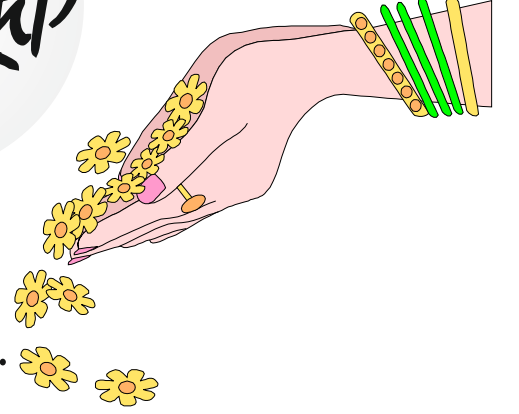
* वरिष्ठ महाविद्यालय *

वर्ग	विद्यार्थी संख्या	वर्ग	विद्यार्थी संख्या
बी.ए. भाग १	१७४	एम. ए. भाग १ (अर्थशास्त्र)	२८
बी.ए. भाग २	१२६	एम. ए. भाग २ (अर्थशास्त्र)	३२
बी.ए. भाग ३	९८	एम. कॉम. भाग १	५९
बी.एस्सी. भाग १	१७९	एम. कॉम. भाग २	५९
बी.एस्सी. भाग २	१०९	एम. एस्सी. भाग १ (अॅनालिटिकल केमिस्ट्री)	४१
बी.एस्सी. भाग ३	११३	एम. एस्सी. भाग २ (अॅनालिटिकल केमिस्ट्री)	३८
बी. कॉम. भाग १	१९४	अॅटोमोबाईल भाग १	१२
बी. कॉम. भाग २	१२९	अॅटोमोबाईल भाग २	२२
बी. कॉम. भाग ३	१३८	अॅटोमोबाईल भाग ३	१२
बी. सी. ए. भाग १	२३	प्रिंटिंग अँड पब्लिशिंग भाग १	१६
बी. सी. ए. भाग २	९१	प्रिंटिंग अँड पब्लिशिंग भाग २	१८
बी. सी. ए. भाग ३	८०	प्रिंटिंग अँड पब्लिशिंग भाग ३	१३
बी. सी. एस्. भाग १	९६	एम. एस्सी. भाग १ (ऑर्गॅनिक केमिस्ट्री)	८
बी. सी. एस्. भाग २	८३	एम. एस्सी. भाग २ (ऑर्गॅनिक केमिस्ट्री)	१३
बी. सी. एस्. भाग ३	८२		
एम. ए. भाग १ (मराठी)	११		
एम. ए. भाग २ (मराठी)	६		
एम. ए. भाग १ (हिंदी)	१०		
एम. ए. भाग २ (हिंदी)	१		
		एकूण	२११४

भावपूर्ण

श्रद्धांजली

सहवास जरी नसला तरी,
स्मृती सुगंध देत राहिल..
जीवनाच्या वळणा-वळणावर
आठवण तुमची येत राहिल...

दिवंगत अमर, देशभक्त, स्वातंत्र्यसेनानी, धारातिर्थी पडलेले जवान,
थोर विचारवंत, शिक्षक, कवी, लेखक, साहित्यिक, समिक्षक, संशोधक, थोर
कलावंत, गायक, संगितकार, शास्त्रज्ञ, तंत्रज्ञ, ज्येष्ठ खेळाडू, शैक्षणिक,
राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक, सहकार, कृषी क्षेत्रातील कर्तबगार
व्यक्ती, आज आपल्यात नाहीत. काळाच्या पडद्याआड झालेल्या परंतु
आमच्या स्मरणपटलावर कोरल्या गेलेल्या समस्त दिवंगतांना
जयसिंगपूर कॉलेजच्या वतीने विनम्र अभिवादन.

आणि

भावपूर्ण श्रद्धांजली !

हिंदी विभाग

चंद, तुम भाट थे, तुलसी तुम भक्त
भूषण, तुम चारण थे. कबिरा आसक्त
भारतेंदु दानी थे, रईस थे
पंत और निराला उन्नीस-बीस थे
माखनलाल, गुप्तबंधु राष्ट्र का सहारा था
बेचारा मुक्तिबोध खोया आत्महारा था
प्रसाद और अज्ञेय
महादेवी अनुपमेय
इस दिव्य परंपरा में मैं मिट्टी का दिया हूँ
जैसा कुछ उसने दिया उसी पर जिया हूँ
सत्ता या, संस्था में,
श्री में, व्यवस्था में
मेरा विश्वास नहीं, कहीं भी न बंधा मैं
इसीलिए मन का स्वर कहीं नहीं सधा मैं
गंगा की हुगली तक
परंपरा जलधी तक
वेद से विनोबा तक कौन-सी है धारा?
बुध्द और नानक को, किस नाम से पुकारा?
मैं हूँ एक सिकता-कण
जिससे काल का गणन
मैंने कब पहचाना कौन-सा प्रवाह है
जाना सिर्फ अंतर्दाह, दुख पर जो पसीजेआप इसे कहते हों कविता तो कह लीजे
खीझें या रीझें आप, मेरी ये ही चीजें।

प्रभाकर माचवे -

- १) प्रो. डॉ. सुपर्णा संसुद्धी - विभागप्रमुख
- २) डॉ. प्रतिभा जावळे

अनुक्रमणिका

अ.नं.	शीर्षक का नाम	छात्र का नाम
१.	राष्ट्र निर्माण में युवाओं का योगदान	वैष्णवी काळे
२.	फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो	नबीरसूल छप्परबंद
३.	जल है तो कल है	सानिका राठोड
४.	राष्ट्रीय एकता और हिंदी भाषा	अनझल बागवान
५.	भारतीय नारी आज और कल	रेणुका लिंगनूर
६.	चले गए वह दिन	मुस्कान काळे
७.	आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स (AI)	श्रेया मगदूम

अपनी हिंदी भाषा

अलग-अलग हैं भाषा अपनी, अजब गजब है ढंग,
सबको अपना मान ले चले अपने संग
वो है अपनी हिंदी भाषा।।

दुनिया के हर रूप रंग में ढलने वाली
विज्ञान- तकनीकी से जुड़नेवाली
वो है अपनी हिंदी भाषा।।

देश-विदेश की भाषा को सीखो चाहे
किंतु हिंदी भाषा को अपना मानकर देखो
अपनापन और गौरव की जान है
मानो वो है अपनी हिंदी भाषा ।।

सात समुंदर पार विश्व में है फैली
संसार के समस्त जन की प्रिय है बोली
जीवन मूल्यों और संवेदनाओं को लेकर आगे बढ़ी
वो है अपनी हिंदी भाषा ।।

सोशल मिडिया की बाहों में खेलती
अनुवाद के चरम शिखर पर चढ़ती
कृत्रिम बुद्धिमत्ता के क्षेत्र में अपनी छाप छोड़ती
वो है अपनी हिंदी भाषा ।।

मेरा शीश नमन है इसके चरणों पर
विविधता में एकता का संदेश जो देती
वो है अपनी हिंदी भाषा।।

डॉ. कविता चानकने
(शिक्षणशास्त्र विभाग)

राष्ट्र निर्माण में युवाओं का योगदान

हर राष्ट्र एवं देश का उज्वल भविष्य और विकास राष्ट्र के नागरीकों पर आधारीत होता है। हर एक आदमी अपने वतन का जिम्मेदार नागरीक होने के कारण अपने देश के प्रति जो जिम्मेदारी हैं, उसे निभानी पडती हैं। राष्ट्र का भविष्य इस नजर से देखा जाए तो राष्ट्र की युवा पिढी की, जो भूमिका है; वह बहुत महत्वपूर्ण बात है। निर्भर पर ही राष्ट्र का भविष्य, विकास है। राष्ट्र की युवा पिढी पर निर्भर करती हैं। युवा पिढी ही देश में नए-नए एवं विकासात्मक परिवर्तन कर सकती हैं। कहाँ जाता है की, जिस राष्ट्र के युवाओं की संख्या अधिक होती है, वहाँ विकासात्मक परिवर्तन का चक्र हमेशा बहुत गती से घुमता रहता है, क्योंकि साहस, संघर्ष, नई उम्मीद, बढ़ता ज्ञान आत्मसात करने की जो खुबीया है, वह सबसे ज्यादा युवाओं में पाई जाती हैं। युवाओं का जो उबलता खून है, उस में उची आसमान में उडान लेकर कामयाबी हासिल करने की जिद होती है। इसलिए तो राष्ट्र का भविष्य युवा पिढी को कहते हैं। जैसे राष्ट्र के उज्वल भविष्य के लिए युवा पिढी का योगदान जरूरी हैं। राष्ट्र में अमर और शांती प्रस्थापित करने के लिए राष्ट्रीय एकता बनी रखना बहुत जरूरी हैं। युवाओं को अपने मकसद के साथ-साथ एक-दूसरे से भाईचारा बनाए रखने की प्रेरणा निर्माण करनी चाहिए। कहते हैं की, हर एक पिढी पहली पिढी से एक कदम आगे होती

युवती अपने देश के प्रति जो अपनी जिम्मेदारी एवं कर्तव्य हैं, वह जानकर अगर उसकी तरफ एक कदम उठा ले; तो उनसे प्रेरित होकर आने वाली अगली पिढी अधिक निष्ठा एवं सतर्क से देश को आगे बढ़ाएंगी।

हमारे भारत देश में सबसे अधिक युवाओं की बढ़ती संख्या हैं। हमारे युवाओं ने अपना कार्य, प्रयास इमानदारी से करते हैं, तो वे निश्चित अपना भारत देश को परिवर्तनशील, विकसनशील से विकसीत देशों की गिनती में सबसे आगे ले जाकर रख देंगे। इसलिए राष्ट्र के निर्माण में युवाओं का योगदान जरूरी हैं। राष्ट्र के निर्माण में युवाओं का योगदान बहुत जरूरी है, क्योंकि इतिहास गवाह हैं की अपनी इस भारतमाता को आजादी देने के लिए बहुत से युवा जवानों ने अपनी जान कुर्बान कर दी हैं। भगतसिंग, राजगुरु, सुखदेव, बाबु गेनू, चंद्रशेखर आझाद इन जैसे और कितने समाज सुधारकों ने अपनी जवानी में अपने प्राण देश आजादी के लिए समर्पण किए हैं।

इन सब जवानों की प्रेरणा लेकर ही आज की पिढी देश में अपेक्षित परिवर्तन लाने का महायज्ञ कर रही हैं। उस समय गुलामी से देश को आजाद करने के लिए उन युवाओं ने अपनी जिंदगी न्योछावर कर आज भ्रष्टाचार, बेरोजगारी, अंधविश्वास, अन्याय, हिंसाचार इन में बाहर निकल कर भारत को सफलता की मंजील पर सबसे आगे रखने के लिए आज की युवा पिढी तन, मन से अपने प्रयास ईमानदारी से कर रही है, जिससे आनेवाली पिढी भी देश की कामयाबी को चट्टान पर ले जा रखे। इसलिए हर राष्ट्र के निर्माण में राष्ट्र की युवा पिढी का योगदान साँस लेने जितना जरूरी हैं।

कु. वैष्णवी अनिल काळे
बी. कॉम. भाग २

फादर फ्रान्सिस दिबिटो...

● जीवन परिचय-

ईसाई आध्यात्मिक नेता, प्रतिभाशाली सामाजिक कार्यकर्ता और मराठी - ईसाई साहित्य से जुड़े साहित्यकार फादर फ्रान्सिस डिबिटो का जन्म ८ दिसंबर १९४३ को वसई के नंदखाल गांव के चेेलारी गांव में एक किसान परिवार में हुआ था। ईसा मसीह के आदर्श, फादर बर्नर भंडारी से मिली प्रेरणा और साहित्य से अमरत्व के संस्कारों के कारण, उन्होंने पादरी बनने का निर्णय लिया। उन्होंने गोरेगांव के सेंट पायस कॉलेज से १० साल का पादरी पद का कोर्स पूरा किया। उन्हें १९७२ में एक पुजारी के रूप में नियुक्त किया गया था, लेकिन साहित्य और शिक्षा के प्रति उनकी रूची कभी कम नहीं हुई। उन्होंने बी.ए समाजशास्त्र में पुरा किया।

● शिक्षा -

समाजशास्त्र, साहित्य, आचार्य, धर्मशास्त्र में एम. ए. पुरा किया। ईसाई धर्म के धर्मग्रंथ बाइबल का मराठी में अनुवाद किया। उन्होंने १० साल 'की मिशनरी की शिक्षा पुरी की।

● साहित्य -

फिर भी हालाँकि वह एक रुढ़ीवादी ईसाई पादरी थे, फिर भी उन्होंने सर्वेश्वरवाद की वकालत करते हुए लिखा। अपने लेखन, भाषण और कार्यों के माध्यम से उन्होंने जीवनभर साहित्य से अपना जुड़ाव बनाए रखा। संत साहित्य का उनका अध्ययन गहन था।

● योगदान :-

उन्होंने पर्यावरण को नुकसान पहुंचाने वाली सिडको की वसई विकास योजना के खिलाफ लोगों को जागरूक किया। परिणामस्वरूप वृक्षारोपण को नुकसान पहुंचाने वाली सिडको की वसई विकास योजना के खिलाफ लोगों को जागरूक किया। परिणाम स्वरूप वृक्षारोपण की रक्षा हुई। उन्होंने वसई में अनधिकृत जल संचयन के खिलाफ पाने के लिए भूचू महिला आंदोलन भी शुरू किया। बागवानी बचाव आंदोलन, एस टी निजीकरण का विरोध किया।

पुरस्कार -

● साहित्य और सामाजिक कार्यों के लिए उन्हें कई पुरस्कार भी मिले। उन्होंने ईसाई - मराठी साहित्य सम्मेलन, उस्मानाबाद की अध्यक्षता निभाई। उनको भी ज्ञानोबा - तुकाराम पुरस्कार से सम्मानित किया। वसई के पुजारी मराठी साहित्य सम्मेलन के वे अध्यक्ष चुने गए। १३ अखिल भारतीय मराठी साहित्य सम्मेलन के राष्ट्रपति पद पर डिबिटो इनको चुना गया। इन्होंने बाइबल का मराठी रूपांतरण लिखा था। जिसको १,२०० पन्ने थे। ५ सितंबर को शिक्षक दिन के अवसर पर पद्मश्री विखे विखे पाटील पुरस्कार से

सम्मानित किया।
साहित्य अकादमी पुरस्कार से भी इनको सम्मानित किया गया था।

●लेखन -

उन्होंने जादा तर मराठी भाषा में लेखन किया था। उनकी कुछ किताबे इस प्रकार से हैं।

१) नाही मी एकला

२) गोतावळा

३) अनाहत ख्रिस्त

यह इनकी प्रसिद्ध किताबे हैं।

●निधन -

वयोवृद्ध लेखक, सामाजिक कार्यकर्ता फादर दिब्रिटो फ्रान्सिस जी का निधन ८१ साल की उम्र में उनके वसई के घर में हुआ। ऐसे आध्यात्मिक, प्रतिभाशाली, सामाजिक कार्यकर्ता को कोटी कोटी प्रणाम !

शायरी

तकदीर के बोल में निराश नहीं होते,
जिंदगी में ऐसे कभी उदास नहीं होते,
हाथों की लकीरों पर क्या भरोसा करत हो,
तकदीर उनकी भी होती है, जिनके हाथ नहीं होते

कु. नबीरसूल छप्परबंद
एम. ए. भाग १

जल है तो कल है। जल के बिना जीवन मुश्किल है ।

जल पृथ्वी पर उपलब्ध संसाधनों में से एक है। जल हमारे जीवन का महत्वपूर्ण हिस्सा है। इसके बिना मानव और सजीवसृष्टी का जीवन असंभव है। दिन की शुरुआत से लेकर रात होने तक हमारे सारे काम जल के बिना अधूरे हैं। पृथ्वी का १० प्रतिशत हिस्सा पानी से भरा हुआ है लेकिन उसमें सिर्फ ३% पानी ही पीने योग्य है। इसलिए दुनियाभर में ७५% से ज्यादा प्रतिशत लोग पानी की समस्या से जूझ रहे हैं। लोगो को पीने के लिए पानी भी नहीं मिल रहा है। पृथ्वी पर प्रतिदिन जनसंख्या बढ़ती जा रही है। जिससे पानी की कमी महसूस होती है। अगर हमने आज से ही पानी की बचत नहीं की तो आने वाले दिनों में हमें भारी जलसंकट से गुजरना होगा। हमें जल का दूर-उपयोग करना, बेवजह जल बहाना, जल दूषित करना उपयोग करने के बाद नल खुला छोड़ देना आदि बातों पर रोक लगाना बहुत जरूरी है। 'जल ही जीवन है' इसलिए जल का सही और सीमित मात्रा में प्रयोग ही हमें हमारा जीवन आसान करने में सहायता कर सकता है।

मनुष्य को नदी, तालाब, कुआ इत्यादि जल स्रोत से जल प्राप्त होता है, जिसका उपयोग हम अपने दैनिक गतिविधियों में करते हैं। पृथ्वी पर दिन प्रतिदिन जनसंख्या बढ़ रही है जिसकी वजह से जगह जगह पानी की किल्लत देखी जा सकती है। लेकिन जल नहीं तो कल नहीं होगा। आज समझ सकते हो तो समझ लो वरना कल इसका कोई हल भी नहीं होगा। पानी बचाया जा सकता है, लेकिन बनाया नहीं जा सकता, है।

इसलिए लोगो को समझना जरूरी है। इसलिए कहते हैं। जल है तो कल है। जीवन में एक टाइम में खाना नहीं होगा तो चलेगा लेकिन पीने के लिए पानी चाहिए! इसलिए कहा गया है। अपने लिए नल है तो कल है ।

आज जल को हम व्यर्थ के कामों में बरबाद करेंगे तो,
कल हम सब उनके बूँद बूँद को तरसेंगे..
अपने रोजाना काम-काज में जरूरत से अधिक जल का उपयोग करके, खुद के आने वाले समय को कष्ट-मय न बनाएँ..

यदी सुरक्षित रहेगा इस धरती पर पर्याप्त 'जल', तो ही सुरक्षित रहेगा हम सब का आनेवाला 'कल' मनुष्यों, प्राणियों और पेड़ों के लिए हवा पृथ्वी पर जीवन बनाए रखने के लिए पानी एक महत्वपूर्ण आधार है। पीने से लेकर कपडे धोने तक, खाना पकाने से लेकर कई काम करने तक, पानी बहुत जरूरी है। लेकिन आज दुनिया में बहुत से ऐसे देश हैं जो गंभीर जल संकट से जूझ रहे हैं। जल संकट की। इस गंभीर समस्या की हमें हल्के में नहीं लेना चाहिए और हमें नल संरक्षण के महत्व को समझना चाहिए। हमें जल संरक्षण के लिए भी कुछ पर्याप्त उपाय करने चाहिए । सभी जल संसाधनों को ठीक करना चाहिए। हमें किसी भी हालत में जल को प्रदूषित नहीं करना चाहिए । हमें जल संरक्षण के लिए भी कुछ पर्याप्त उपाय करने चाहिए । किसी भी हालत में जल को प्रदूषित नहीं करना चाहिए । पानी बचाने के महत्व को बच्चों के दिमाग में सिखाया और पैदा किया जाना चाहिए ताकि वे बड़े समझदारी से और लगातार जल संरक्षण के लिए प्रयास करें। यदि हर कोई इतना किमती पानी दैनिक आधार पर बर्बाद कर देगा तो आखिरकार, एक

दिन गृह पर सभी के लिए जल संसाधनों की कमी पैदा हो जाएगी। पानी के बिना सब कुछ व्यर्थ है और इसलिए हमें स्थानीय पहल से पानी बचाना शुरू करना चाहिए।

वर्ष २००३ को आंतरराष्ट्रीय अवलण जल वर्ष मनाया गया था। जिससे लोगो को इस प्राकृतिक संसाधन की निरंतर घट रही उपलब्धता के बारे में जागरूक किया जा सके। जल का सूत्र H₂O है। और जल एक अकार्बनिक यौगिक है जिसका रासायनिक सूत्र H₂O है जल एक पारदर्शी, स्वादहीन, गंधहीन, और लगभग रंगहीन रासायनिक पदार्थ है। जल दो हाइड्रोजन बॉन्डिंग नामक बल के कारण एक दूसरे से चिपकी रहती है। अंत में इतना ही कहूंगी,

जल से जीवन पलता है,
हर जीव जल में चलता है ।
बिन जल सूखी धरती होगी,
हरियाली भी भरती होगी ।
इस जल को व्यर्थ न जाने दो,
हर बूंद बचाने का व्रत लो ।

शायरी

बस किस्मत के लिए कोई ताली नहीं होती।
सुखी उम्मीदों की कोई डाली नहीं होती ।
जो झुक जाए माँ – बाप के चरणों में।
उसकी झोली कभी खाली नहीं होती।

सानिका विजय राठोड
बी. ए. भाग १

राष्ट्रीय एकता और हिंदी भाषा

भारत, जो कि अपनी विविधता के लिए विश्वभर प्रसिद्ध है। उसकी असली पहचान उसकी 'राष्ट्र की एकता में निहित है। विविध संस्कृतियों भाषाओं, धर्मों और परंपराओं के होते हुए भी इनसे देश को एकसूत्र में बांधने वाली भावना, हमारी एकता है। इस एकता को मजबूत करने में ' हिंदी भाषा का विशेष योगदान है। हिंदी, जो कि भारत की आधिकारिक भाषा है, देश के एक बड़े हिस्से को एक सांस्कृतिक और भाषाई सूत्र में बांधती है। यह भाषा न केवल संचार का माध्यम है। बल्कि यह देश की समृद्ध संस्कृति और विरासत की पहचान भी है।

राष्ट्रीय एकता का महत्व :

राष्ट्र की एकता का अर्थ केवल एक राजनीतिक, अवधारणा नहीं है, बल्कि यह सामाजिक, सांस्कृतिक, और भावनात्मक एकता भी है। भारत, जहाँ अनेक धर्म, जातियाँ, और भाषाएं प्रचलित हैं, वहाँ एकता का महत्व और भी अधिक हो जाता है। भारत के संविधान में भले ही अनेक भाषाओं और संस्कृतियों का समर्थन किया गया है। परंतु देश की समग्र एकता को बनाए रखने के लिए एक सामान्य भाषा का होना आवश्यक है। यह भाषा देश के लोगों को आपस में जोड़ने और उनकी भावनाओं को एक-दूसरे तक पहुंचाने का कार्य करती है।

हिंदी की भूमिका :

हिंदी भाषा को भारत की अधिकाधिक भाषा का दर्जा १४ सितंबर १९४९ को दिया गया था, जिसे हम आज के समय में 'हिंदी दिवस के रूप में मनाते हैं। हिंदी न केवल उत्तर भारत में बल्कि मेरे देश में संचार का मुख्य साधन है। यह भाषा भारत के कोने-कोने में लोगों को जोड़ने और एक राष्ट्रीय भावना उत्पन्न करने में मदद करती है। हिंदी न केवल सरकारी कामकाज की भाषा है, यह साहित्य, सिनेमा, मीडिया, और शिक्षा के क्षेत्रों में भी अपना महत्वपूर्ण स्थान रखती है।

हिंदी और विविधता में एकता :

भारत में भाषाई विविधता को देखते हुए यह कहना गलत नहीं होगा कि भारत एक बहुभाषीय राष्ट्र है। यहाँ की विविध भाषाओं और बोलियों के बावजूद, हिंदी एक ऐसी भाषा है जो देश के अधिकांश भागों में समझी और बोली जाती है। चाहे वह उत्तर भारत हो या पश्चिम भारत, हिंदी एक सांस्कृतिक और भावनात्मक सेतु का काम करती है। भारत के किसी भी कोने में यदि लोग विभिन्न भाषाओं में बात करते हैं। तो हिंदी एक ऐसी भाषा होती है जिसके माध्यम से वे एक-दूसरे से संवाद कर सकते हैं। हिंदी ने भारत के विभिन्न भागों में रहने वाले लोगों के बीच संपर्क को सुगम बनाने का काम किया है। इसके अलावा हिंदी फिल्मों और संगीत ने भी लोगों के बीच सांस्कृतिक एकता को बढ़ावा दिया है। हिंदी सिनेमा, जिसे आमतौर पर 'बॉलीवूड' कहा जाता है। भारत की सांस्कृतिक पहचान का एक प्रमुख हिस्सा बन गया है, जो देश के कोने-कोने तक लोगों के दिलों को जोड़ता है।

राष्ट्रनिर्माण में हिंदी की भूमिका :

आजादी के बाद से ही हिंदी भाषा ने राष्ट्र निर्माण में अहम भूमिका निभाई है। हिंदी ने न केवल प्रशासनिक कार्यों को सरल और सुगम बनाया, बल्कि यह देश विभिन्न हिस्सों में शिक्षा का माध्यम भी बनी। हिंदी के माध्यम से बच्चों और युवाओं को देशों के इतिहास, संस्कृति और सामाजिक मूल्यों को जानकारी मिलती है। इनके अलावा, हिंदी पत्रकारिता ने भी लोगों के बीच जागरूकता विचार-विमर्श को बढ़ावा देने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाई है।

समाज और संस्कृति में हिंदी का योगदान:

हिंदी भाषा ने भारतीय समाज और संस्कृति में अपनी गहरी छाप छोड़ी है। हिंदी साहित्य ने समाज के विभिन्न मद्दों पर जागरूकता फैलाने और लोगों के विचारों को अभिव्यक्त करने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाई है। प्रेमचंद, महादेवी वर्मा, जयशंकर प्रसाद जैसे महान साहित्यकारों ने हिंदी भाषा के माध्यम से समाज के विभिन्न पहलुओं को उभारा है। हिंदी ने समाज के सभी वर्गों के बीच एकता और समानता का संदेश दिया है। साथ ही, हिंदी ने भारत के सांस्कृतिक धरोहर को संरक्षित करने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाई है। यह भाषा न केवल साथ साहित्य में बल्कि लोकगीतों, नृत्य संगीत और कला में भी अभिव्यक्त होती है। हिंदी के माध्यम से भारत की समृद्ध सांस्कृतिक धरोहर को न केवल भारत में बल्कि विदेशों में भी प्रचारित किया गया है।

हिंदी और वैश्वीकरण :

आज के वैश्विक युग में भी हिंदी की प्रासंगिकता बनी हुई है। युग में हिंदी इंटरनेट घर भी एक प्रमुख भाषा बन गई है, जहाँ लोग विभिन्न माध्यमों से अपने विचार साझा कर सकते हैं।

यह भाषा न केवल भारत में बल्कि दुनिया के विभिन्न हिस्सों में भी बोली और समझी जाती है। हिंदी में अपनी उपस्थिति को आंतरराष्ट्रीय स्तर पर स्थापित किया है। विदेशों में बसे भारतीयों के लिए हिंदी एक महत्वपूर्ण सांस्कृतिक सूत्रधार का काम करती है। इसके अलावा, आज के डिजिटल युग में हिंदी इंटरनेट पर भी एक प्रमुख भाषा बन गई है, जहाँ लोग विभिन्न से अपने विचार साझा कर सकते हैं।

उपसंहार :

राष्ट्र की एकता को मजबूत करने में 'हिंदी भाषा का योगदान अतुलनीय है। यह न केवल भारत की विभिन्न भाषाओं और गर्व का प्रतीक भी है। हिंदी के माध्यम से हम न केवल अपने देश की विविधताओं को सम्मान देते हैं, बल्कि एकता और समरसता की भावना को भी बढ़ावा देते हैं। इस भाषा के माध्यम से हम एक मजबूत और एकीकृत भारत का निर्माण कर सकते हैं। इसलिए, यह कहना उचित होगा कि राष्ट्र की एकता और हिंदी भाषा एक दूसरे की पूरक है। हमें हिंदी भाषा का सम्मान करना चाहिए। ताकि हमारी राष्ट्र की एकता और मजबूत हो सके।

मजहब नहीं सिखाता आपस में बैर रखना
हिंदी है हम हिंदी है हम वतन है, हिंदोस्ताँ
हमारा।।

आज हमारा देश दुनिया में तरक्की की राह पर बढ़ रहा है, तो उसका मजबूत कारण है: हिंदी भाषा ही है। 'हिंदी' ने आज देश के हर वर्गों को –मजबूत तरह से बांध रखा है। हिंदी, भाषा के जरिए हमारे देश में सौदाह और प्रेम की बुनियाद मजबूत हुई है।

अनञ्जल बागवान
एम. कॉम. भाग २

चले गए चले गए दिन वह चले गए

चले गए चले गए दिन वह चले गए।
रिश्ते नाते अब सिर्फ यादों में रह गया ॥
पिज्जा, बर्गर आए चटनी रोटी की जगहपर ।
घर की पंगत अब लगती है, चायनिज के ढेलों पर ॥
शुभकामना, आमंत्रण मोबाईल आयेंगे
फिर मुलाकाते कैसे होंगी।
बात-चीत ऑनलाईन होगी तो पेडों के तले
महफिले कैसे सजेंगी ॥
माँ जैसा पवित्र शब्द बन गया।
पापा को तो Dad ही बनाके रख दिया ॥
पुराने पोवाडे DJ बन गये।
कथक डिस्कों में बदल गये ॥
युवाँ पिढी व्यसनी बन गयी, शूर वीर कहां से लाये।
माँ बहने फॅन्सी हो गयी शेरनियाँ कहाँ छुटे ॥
International खेल बच्चे खेलेंगे, लगोरी - विटी दांडू कहां से बचायेंगे।
पाठशाला हो गई English medium , हिंदी भाषा
अब कैसे बचाएँगे ॥४॥
माँ के मुँहसे यादोंके रूपमें सुनी यह सारी बातें
फिर पता चला नहीं रही हमारी मिट्टी और इंसानियत ॥
अब एक ही निश्चय लेंगे हाथ में।
जा रहा है जो, ओ बचायेंगे,
सिर्फ हमारे लिए, सिर्फ हमारे लिये ॥

मुस्कान काळे
बी. एस्सी. भाग ३

भारतीय नारी कल और आज

‘नारी’ इस शब्द में इतनी उर्जा है, कि इसका उच्चारण ही मन-मस्तक को झंकृत कर देता है। इसके पर्यायी शब्द स्त्री, भामिनी, कांता आदि हैं और इसका पूर्ण स्वरूप मातृत्व होता है। नारी, मानव की ही नहीं अपितु मानवता की भी जन्मदात्री है, क्योंकि मानवता के आधार रूप में प्रतिष्ठित संपूर्ण गुणों की वह जननी है। जो इस ब्रम्हांड की संचालित करने वाले विद्याता है, उसकी प्रतिनिधि है नारी। अर्थात्, सृष्टी में मनुष्य जे जब बोध पाया और इस अप्रतिम उर्जा के प्रति अपना आभार प्रकट करने का प्रयास किया तो मानव के मुख से निकला की,

त्वमेव माताच पिता त्वमेव
त्वमेव बंधुत्व सखा त्वमेव
त्वमेव विद्या प्रविणं त्वमेव
त्वमेव सर्व मम देव देवता
अर्थात् हे प्रभु तुम मां हो

अक्सर यह होता है कि जब इस सांसारिक आवरण में फंसते या मानव किसी चेष्टा से आहत हो जाते हैं तो हमें एक ही व्यक्ति की याद आती है और वह है मां। अत्यंत दुख की घड़ी में भी हमारे मुख से जो ध्वनी उच्चारित होती है वह सिर्फ मां ही होती है। क्योंकि मां की ध्वनि गुंजायमान होती है। और आत्मा से ही और शब्द हमारे कंठ निकलते हैं, लेकिन मां ही एक ऐसा शब्द हमारे है जो हमारी रूह से निकलता है। मातृत्वरूप में ही मानव ने पहली बार देखा। उस परम शक्ति को मानव और बाद में उसे पिता भी माना, बन्धु, मित्र आदि भी माना। इसी की अभिव्यक्ती कालिदास करते हैं कि –

वागार्थविक संप्रत्कौ वागर्थ प्रतिपत्तये । : पितरौ
बन्धे पावती परमेश्वरी !!

जगतः जगत के !!! (कुमार संभवण माता-पिता
(पीतर) भवानी शंकर, वाणी और अर्थ के सद्गुण
एकीभुत है उन्हें वदन ।
नारी जीवन का चित्र यही
क्या विकल रंग भर देती है।
स्फुट रखा की सीमा में
आकार कला की देती है ॥

परिवार व्यवस्था हमारी सामाजिक व्यवस्था का आधार स्तंभ है। इसके दो स्तंभ हैं- स्त्री और पुरुष परिवार को सुचारु रूप देने में दोनों की भूमिका अत्यंत महत्त्वपूर्ण है। समय के साथ साथ मानवीय विचारों में बदलाव आया है। कई पुराणी परंपराओं, रुढिवाहिता एवं अज्ञान का समापन हुआ है। महिलाएं अब घर से बाहर आने लगी हैं, कदम से कदम मिलाकर सभी क्षेत्रों में अपनी उपस्थिति दे रही हैं, अपनी इच्छा शक्ति के कारण सभी क्षेत्रों में अपना परचम लहरा रही हैं। अंतरिक्ष या प्रशासनिक सेवा, शिक्षा, राजानिती, खेल, मिडिया सहित विविध-विद्याओं में अपनी गुणवत्ता सिद्ध कर कुशलता से प्रत्येक जिम्मेदारी के पद भी संभालने लगी हैं, आज आवश्यकता है यह समझने की, की नारी विकास की केंद्र है और भविष्य भी उसी का है। स्त्री के सुव्यस्थित सुप्रतिष्ठित जीवन के अभाव में सुव्यस्थित समाज की रचना नहीं नहीं हो सकती। मानव और मानवता को बनाए रखने के लिए नारी के गौरव को समझना होगा। सावित्रीबाई फुले भारतीय समाज की महिला उत्थान में महत्त्वपूर्ण योगदान देने वाली एक महान सामाजिक महिला शिक्षा के प्रति अद्भूत प्रेरणा हैं। सावित्रीबाई ने अपने पति ज्योतिराव फुले के साथ मिलकर विधवा, दलित और पिछड़े

वर्ग की महिलाओं के शिक्षा के लिए संघर्ष किया। उनका संघर्ष उन्हें 'महात्मा ज्योतिराव फुले' के नाम से संबोधित करता है। उनकी महानता और समर्पण सलाम करते हुए, उनके योगदान ने समाज में सुधार की दिशा में महत्वपूर्ण कदम उठाए। उनकी महानता, साहस और समर्पण की सराहना हुए हमें आज भी महिला शिक्षा, समाज में समानता और असमानता के खिलाफ लड़ाई में सहयोग करने की आवश्यकता है। उनकी यादें हमें प्रेरित करती हैं। हमे समाज में सुधार लाने के लिए सही मार्ग पर चलना चाहिए। सावित्रीबाई फुले एक महत्वपूर्ण भारतीय समाजसेवक और महिला उत्थानकर्ता थीं, जिन्होंने १९ वीं सदी में महिला शिक्षा की प्रोत्साहित किया और समाज में समानता की ओर महत्वपूर्ण कदम उठाए। सावित्रीबाई फुले जन्म ३ जनवरी १८३१ की महाराष्ट्र के सातारा जिले में नायगाव के हुआ था। सावित्रीबाई फुले, भारतीय समाज की महिला उत्थान में महत्वपूर्ण योगदान देने वाली प्रेरणास्त्रोत रहीं वह महिला शिक्षा के प्रति अपनी अद्वितीय प्रतिबद्धता के लिए प्रसिद्ध हैं। वह स्वयं अनपढ़ थीं। लेकिन उन्होंने अपने पति ज्योतिराव फुले से शिक्षा प्राप्त की और पिछड़े वर्ग की महिलाओं के लिए 'बाल-विवाह' एक शिक्षा स्थल स्थापित किया जहाँ उन्हें पढ़ाती थीं। सावित्रीबाई ने अपने पती ज्योतिराव फुले के साथ मिलकर विधवा, दलित पिछड़े महिलाओं की शिक्षा के लिए संघटना की। उनका योगदान महिलाओं को शिक्षित बनाने के साथ-साथ समाज में सामाजिक बदलाव लाना भी था। उन्होंने समाज में जातिवाद, वर्ग और महिलाओं के प्रति उन्नतिकरण के खिलाफ संघर्ष किया। सावित्रीबाई फुले की 'महात्मा ज्योतीबा फुले' के नाम से जाना है। उनकी महानता, साहस और समर्पण हमें हमेशा स्मरण रहेगा, और उनके योगदान ने हमें नई दिशा

प्रदान की है। वे सदैव याद की जाएँगी। सावित्रीबाई फुले सामाजिक परिवर्तन की वह ज्योती थी, जिन्होंने असान के अंधकार में शिक्षा का प्रकाश फैलाया।

शायरी

बदल जाओ वक्त के साथ या
फिर वक्त बदलना सिखो,
मजबुरीयों को मत कौसा कर,
हर हाल में चलना सिखो।

रेणुका लिंगनूर
बी. ए. भाग ३

आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस(AI)

इस आधुनिक युग में हमारा जीवन काफी हद तक कंप्यूटर पर निर्भर है। कंप्यूटर के बिना जीवन के बारे में सोचना लगभग असंभव है, इसलिए कंप्यूटर को इंटेलिजेंस बनाना बहुत जरूरी है ताकि हमारा जीवन आसान हो जाये। आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस कंप्यूटर का सिध्दांत और विकास है जो मानव बुद्धि की नकल है।

आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस को सरल भाषा में AI कहा जाता है, इस शब्द का प्रयोग पहली बार १९५६ में जान मैकार्थी द्वारा गढ़ा गया, जिन्हे आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस के जनक के रूप में जाना जाता है। इसकी मदत से मशीनें सीखने, समस्याओं को हल करने में, सोचने में सक्षम होती हैं। यह मशीनों द्वारा मानव बुद्धि का अनुकरण है और आगे भविष्य में AI मानव जीवन को बहुत तेजी से बदलने वाला है जो दुनिया का भविष्य होगा।

आज हम जितने भी एडवांस टेक्नोलॉजी का इस्तेमाल कर रहे हैं, वह सब इसी पर आधारित है, इसके कुछ उदाहरण जैसे-गूगल मैप, वॉइस, रोबोट, टेस्ला मोटर्स, मार्केटिंग ऑटोमेटिक सॉफ्टवेयर आज के समय में प्रौद्योगिकी के क्षेत्र में एक क्रांतिकारी अवधारणा बन चुकी है। यह एक ऐसा क्षेत्र है जो मशीनों को मनुष्य की तरह सोचने, समझने और निर्णय लेने की क्षमता प्रदान करता है। आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस का अर्थ है- मशीनों को इस प्रकार विकसित करना कि वे मनुष्यों की तरह सोचने और निर्णय लेने में सक्षम हो सकें। इसमें मशीन लर्निंग, डीप लर्निंग और न्यूरल नेटवर्क जैसी तकनीकों का उपयोग किया जाता है। (एआई का उपयोग आज लगभग हर क्षेत्र में हो रहा है, जैसे की चिकित्सा, शिक्षा, परिवहन, व्यापार

और मनोरंजन।

आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस की विशेषता :

आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस या कृत्रिम बुद्धि के साथ काम करने पर गलती होने की संभावना के बराबर होती है। इसकी सहायता से हम १००% सही काम कर सकते हैं। इसकी सहायता से खतरनाक काम जैसे बॉम्ब को डिफ्यूज करना, अंतरिक्ष में जाना जैसे खतरनाक कामों को किया जा सकता है। ए.आई. के पास कैलक्यूलेशन करने की ज्यादा पावर होती है, यह बड़ी से बड़ी कैलक्यूलेशन को जल्दी से जल्दी कर सकती है। ए.आई. में इंसान की तरह सोचने की शक्ति तो होती है, लेकिन भावनाएं नहीं होती, जो हम ऑर्डर देते हैं वह उन्हें फॉलो करते हैं। एआई या कृत्रिम बुद्धिमत्ता के पास अच्छी लर्निंग एविलिटी होती है।

आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस का उपयोग-

आज आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस का उपयोग हर क्षेत्र में हो रहा है। हम अपने स्मार्ट फोन में कई सारी फोन एप्लीकेशन के रूप में आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस का उपयोग करते हैं। इसके अतिरिक्त स्वास्थ्य सेवा के क्षेत्र में एआई का व्यापक उपयोग किया जाता है। एआई जटिल चिकित्सा डेटा के विश्लेषण, निदान और जटिलता में मानव अनुभूति को पार कर सकता है। आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस मानव निरीक्षण की आवश्यकता के बिना रोगियों पर काम करने में सक्षम होगा। एआई शिक्षा में बहुत प्रभावी होने में सक्षम है। यह छात्रों को पढ़ाने के नये तरीके सिखाता है। एआई का उपयोग बैंकिंग के क्षेत्र जैसे घोकाधडी गतिविधियों का पता लगाना डिजिटल भुगतान सलाहकार उच्च गुणवत्ता वाली सेवा के रूप में होता है। एआई तकनीक

क्षेत्र में जैसे कीटों और खराब पौधों के पोषण में, बीमारियों का पता लगाने के लिये किया जा सकता है। इसकी मदद से किसान मौसम की स्थिति, तापमान विश्लेषण कर सकते हैं। मिट्टी की स्थिति का एआई के तकनीकी विकास से बहुत बड़ा बदलाव आया है यह इंसानों के लिए आसान और तेज मेकिंग के साथ समाधान भी प्रदान करता है। हालांकि इसके विकास से भी नैतिक मुद्दे, बेरोजगारी के मुद्दों का सामना करना पड़ेगा। हमें यह सुनिश्चित करना होगा कि इसका उपयोग नैतिक और सामाजिक आदर्शों के साथ समन्वित तरीकों से होता है ताकि इसका विकास मानव कल्याण के लिये उपयुक्त हो सके।

AI हमारा साक्षी बने, स्वामी नहीं
यही भविष्य की सबसे बड़ी विजय होगी।

शायरी

खोकर पाने का मजा ही कुछ और है.
रोकर मुस्कुराने का मजा ही कुछ और है
हार तो जिंदगी का हिस्सा है मेरे दोस्त
हारने के बाद जितने का मजा ही कुछ और है।

श्रेया मगदूम
बी. कॉम. भाग ३

मराठी विभाग

माझे विद्यापीठ

माझे विद्यापीठ फुटपाथावर
तिथंच मिळाल्या जगण्याच्या कविता
तेच माझं शाळा, कॉलेज, विद्यापीठ
जिथं पोटासाठी केली झुंज जीवघेणी !

मास्तर होते रिकाम्या खिशातले दिवस,
अन भुकेनं घेतले वर्ग रोज
माझ्या पुस्तकांचं मुखपृष्ठ
झालंय मजुरीचं घामट ओझं !

भर उन्हात मला शिकवलं पायवाटांनी,
गर्दीच्या लोकलनं घेतली माझी परीक्षा
शिकवणी घेतली मी भाजीवाल्याकडून
आणि निकाल लावला हातगाडीकडून !

पात्रता परीक्षा घेतली थंड पावसाने
हिवाळ्याने मला परीक्षेला बसवलं
अन् उन्हाळ्याने घेतलं मौखिक
आणि शेवटी मला 'जगण्याची पदवी' मिळाली !

-नारायण सुर्वे

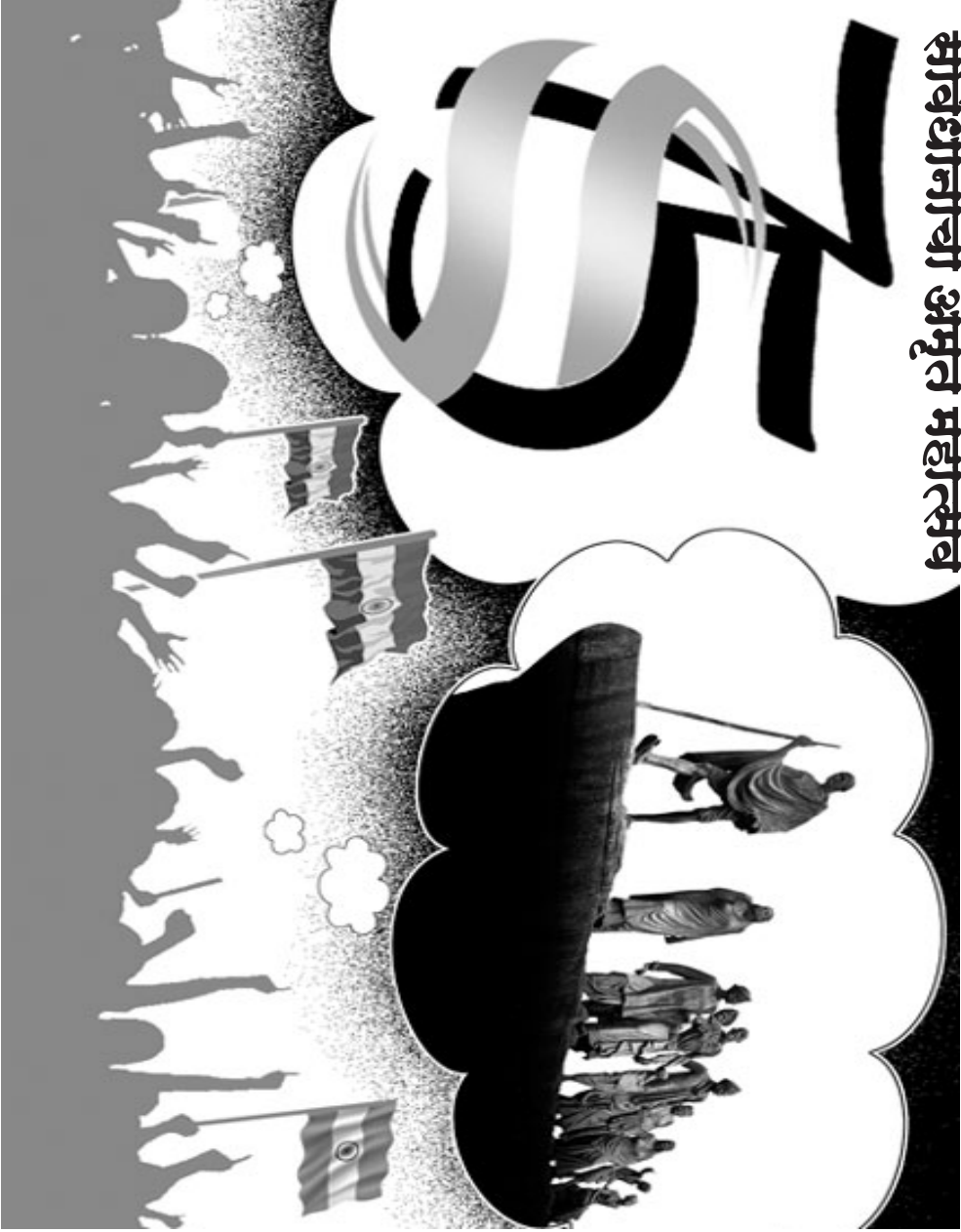
अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

अ.नं	लेखाचे नाव	विद्यार्थ्यांचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
१.	संविधानाचा अमृत महोत्सव	तनुजा ठोंबरे	१-३
२.	भारतीय संविधान : एक चिंतन	गायत्री पवार	४-५
३.	ग्लोबल संवाद	श्रेया कोळी	६-७
४.	वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे	श्रद्धा मादनाईक	८-१०
५.	तंत्रज्ञानात हरवत चाललेला संवाद	ऋतुजा राऊत	११-१२
६.	अर्थतज्ञ डॉ. मनमोहन सिंग	रतिका मगदूम	१३-१४

पद्य विभाग

अ.नं	पद्याचे नाव	विद्यार्थ्यांचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
१.	जीवनाचा प्रवास	जयश्री जगताप	१५
२.	स्त्रीचं आयुष्य	जयश्री जगताप	१६
३.	मी स्वतः	साक्षी भंडारे	१७

संविधानाचा अमृत महोत्सव

* संविधानाचा अमृत महोत्सव *

२६ नोव्हेंबर १९४९ रोजी भारतीय संविधान स्वीकृत करण्यात आले. त्यास आज ७५ वर्षे पूर्णत होत आहेत. संविधानाच्या अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त संविधानाचे श्रेष्ठत्व समजून घेऊया... नागरिकांनी संविधानाशी एकनिष्ठ राहणे हिच प्रथमतः भारतीय असण्याचे चिन्ह आहे. देश म्हणजे जमिनीचा एखादा तुकडा नाही, त्या देशाची ओळख त्याच्या संविधानिक कार्यकारिणीतून होते. ही कार्यकारिणी जपण्याचे प्रथम कर्तव्य प्रत्येक नागरिकाचे आहे. संविधान देशात विचारसंस्कृती टिकवते; शासन टिकवते; मालमता, समता आणि बंधुता टिकवते, सामाजिक स्वातंत्र्य अबाधित राखते; मुळात भारताचे संविधान कुठल्याही शस्त्रापेक्षा मानवजातीच्या कल्याणासाठी प्रेरक आहे.

‘स्वातंत्र्याचा अमृतोत्सव हे एक अमूल्य रत्न आहे, हे सर्व एकत्र साजरे करण्याचा प्रयत्न करा.

स्वातंत्र्याचा हा सण आपण साजरा करायचा आहे. संविधानाशी नाळ जोडलेल्या भारत देशाने आजतागायत आपले अस्तित्व अबाधित राखले आहे. देशसेवा, राष्ट्रवाद, ऐहिकवाद, समता, प्रबोधन, पुरोगामी, विचारसरणी यांवर उग्र भाष्य आणि असभ्य जाणीव तर असामाजिक तत्व व्यक्त करत असतील, तर त्याला संविधान हे एकमात्र उत्तर आहे. वैचारिक संस्कृती जेव्हा एकात्म होण्याच्या तयारीला लागेल तेव्हा मजबूत राष्ट्र निर्मितीच्या कार्यात राष्ट्रीय सदगुणांचा आकार मिळेल. आज विचारांची जागा द्वेषाने घेतली आहे.

जयघोष स्वातंत्र्यादिनाच्या अभिमान गौरवशाली भारताचा सोहळा भारत देशाच्या स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सवी वर्षाचा.

संविधानिक मूल्य आणि सार्वभौमत्वाच्या तत्वांना छेद द्यायचा प्रयत्न कला जातो. संविधानाच्या धर्मनिरपेक्ष मुल्यांशी आपण परिचित आहोतच; मानवाच्या उत्क्रांतीत धर्म ही संरचना किती महत्वाची ठरते ? यासारखे अनेक प्रश्न वादविवाद निर्माण करतात. धर्म ही संस्कृती आहे. असं जर म्हटलं जात असेल, तर संस्कृती माणसाला जोडते की माणसाचं विभाजन करते ? हा मूळ प्रश्न आहे. प्रामुख्याने समाज हा व्यक्तीमुळे किंवा अनेक माणसे यांच्या एकत्रीकरणातून निर्माण होतो.

‘स्वातंत्र्याचा सोहळा जरी झाला असला

जुना आज माझ्या मनी जागली देशभक्तीची भावना.’ व्यक्ती हा स्वायत्त आहे; आत्मकेंद्री आहे. त्याची आत्मकेंद्रितता बळकट बनवण्याचे कार्य मात्र संविधानच करू शकते. धर्म माणसा माणसांत भेद निर्माण करणारे असतील, तर संविधानाशी आज एकनिष्ठ असणे हा एकमेव पर्याय भारतीयांसमोर उरतो.

राष्ट्रीय एकात्मतेला पोषण वातावरण निर्माण होण्यासाठी राज्यघटनेत प्रत्येक भारतीयाला सात प्रकारांचे मौलिक अधिकार दिले आहेत. भाषण स्वातंत्र्य, जमाव स्वातंत्र्य, संचार स्वातंत्र्य, निवास स्वातंत्र्य, संघटना स्वातंत्र्य, मालमत्ता स्वातंत्र्य, व्यवसाय स्वातंत्र्य.

देशभक्तीची जाण जारी छोट्याश्या चिमुकल्यांचा अन साथ दिली घोषणांना आज माझ्या मनी जागवी देशभक्तीची भावना

या अधिकारांमुळेच स्वतंत्र राष्ट्र म्हणून आपल्या देशाची प्रगती अभिमानास्पद आहे. हे मौलिक अधिकार भारतीयांना नसते तर कदाचित समाजातील प्रत्येक घटक आपले अस्तित्व निर्माण करू शकला नसता. पण भौतिक परिस्थिती या राष्ट्रीय एकात्मतेचे खच्चीकरण करताना दिसते. धार्मिकता, जातीयता, भाषिक, अभिमान, प्रादेशिक असमतोल, प्रदेशवाद, निकृष्ट दजीचे राजकरण – सत्ताकारण, असामाजिक बांधिलकी आणि आधुनिक प्रसारमाध्यमांचा गैरवापर यांतून कायदा आणि सुव्यवस्था यामध्ये अराजकता निर्माण केली जाते. ज्याचा परिणाम सर्वसामान्य नागरिकांवर होतो.

‘शौर्याच्या कथा साऱ्या
दिसू लागल्या डोळयांना
पुन्हा जाणवल्या लढ्याच्या
या साऱ्या खुणांना.’

आपली ऐहिक कर्तव्ये बजावण्यात सामान्य नागरिक स्वबल हरवून जातो. यासाठी आपल्या शिक्षण पध्दतीत संपूर्ण संविधान यायला हवे. संविधान अंतर्गत राष्ट्रीय शिक्षणाचा उपक्रम राबविला पाहिजे कुठल्याही परिस्थितीत संविधानिक शिक्षण राष्ट्रीय एकात्मतेला आणखी बळकट करेल. कोणत्याही समस्या बंदुकीच्या धाकाने, राजकीय सत्तेने सुटत नाहीत. आणि याद्वारे समस्या सुटल्या तरीही त्याचा सामान्य भारतीयांच्या मौलिक अधिकारांवर विपरीत परिणाम होतो म्हणून संपूर्ण संविधान भारतीय शिक्षण पद्धतीमध्ये आणणे हे वर्तमान आणि भविष्यातील विकसित आणि सुजाण नागरिकांचा भारत घडवण्यासाठी अत्यंत महत्वाचे ठरेल.

आज माझ्या मनी जागली देशभक्तीची भावना

पुन्हा गुणगुणली आज
आठवली आज मला
क्रांतीची ती कहाणी!

नाव – तनुजा शिवाजी ठोंबरे
बी.ए भाग २

* भारतीय संविधान : एक चिंतन *

भारताच्या स्वातंत्र्याची ७५ वर्षे साजरी होत असताना २६ नोव्हेंबर १९४९ रोजी राज्यघटनेचा स्वीकार हा देशाच्या इतिहासातील एक निर्णायक क्षण आहे. हा दिवस शासनाकडून स्वशासनाकडे संक्रमण, तेथील लोकांच्या इच्छेला मूर्त रूप देणारा आणि जगातील लोकशाहीचा पाया घालणारा आहे. देश आपल्या स्वातंत्र्य लोकशाहीचा अमृत महोत्सव साजरा करत असताना, प्राचीन जनपदांच्या ज्ञानापासून ते आधुनिक राज्यघट परिवर्तनीय शक्तीपर्यंतच्या भारताच्या प्रवासावर चिंतन करण्याचा हा एक योग्य क्षण आहे. या एकाच दस्तऐवजाने सभ्यतेचे भवितव्य कसे ठरवले? एक अब्जाहून अधिक स्वप्नांना सशक्त करणे हे कसे सुरु ठेवते? लवचिकता, एकता आणि प्रगतीची ही गाथा भारताच्या कालातील मूल्यांमध्ये रुजून राहून जुळवून घेण्याची २६ नोव्हेंबर ही केवळ तारीख नाही. स्वातंत्र्य आणि समतेच्या दिशेने भारताच्या प्रवासांच्या हृदयगत कोरलेला हा दिवस आहे. यादिवशी, २६ जानेवारी १९४९ मध्ये भारतीय राज्यघटना स्वीकारण्यात आली, हा एक ऐतिहासिक दस्तऐवज आहे. ज्याने जगातील सर्वात मोठ्या लोकशाहीचा पाया घातला. त्याचबरोबर १९४६ मध्ये आयोजित करण्यात आलेली घटना सभा, तत्कालीन काही तेजस्वी विचारांसारी एक मंच होती, जी समृद्ध विविधता, सांस्कृतिक वारसा आणि नव्या स्वतंत्र राष्ट्राच्या आकांक्षांचे अथक परिश्रम घेतले. प्रतिनिधित्व करते. या महत्वपूर्ण कार्याचे नेतृत्व प्रमुख शिल्पकार डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांनी केले होते. ज्यांनी संविधान न्याय समानता आणि स्वातंत्र्याची मूल्ये सर्व नागरिकांसाठी त्यांची पार्श्वभूमी काहीही असोत प्रतिबिंबित व्हावी यासाठी अथक परिश्रम घेतले. नागरिकांनी संविधानाशी एकनिष्ठ राहणे हेच प्रथमतः भारतीय असण्याचे चिन्ह आहे देश म्हणजे

जमिनीचा एखादा तुकडा नाही. त्या देशाची ओळख त्याच्या संविधानिक कार्य कारणीतून होते. संविधान त्याच्या संविधानिक शासन टिकवते, मानवता, समता आणि बंधुता टिकवते, मुळात भारताचे संविधान कुठल्याही शास्त्रांपेक्षा मानवजातीच्या कल्याणासाठी प्रेरक आहे. याच संविधानाशी नाळ जोडलेल्या भारत देशाने आजतागायत आपले अस्तित्व अबाधित रोखले आहे. आज विचारांची जागा द्वेषाने घेतली आहे. त्यामुळे संविधानिक मूल्य आणि सार्वभौमत्वाच्या तत्वांना छेद देण्याचा प्रयत्न केला जातो.

धर्म ही संस्कृती आहे, असं जर म्हटलं जात असेल, तर संस्कृती माणसाला जोडते की माणसाचं विभाजन करते? हा मुळ प्रश्न आहे. प्रामुख्याने समाज हा व्यक्तीमुळे किंवा अनेक माणसे यांच्या एकत्रीकरणानून निर्माण होतो. व्यक्ती हा स्वायत्त आहे, आत्मकेंद्री आहे. त्यांची आत्मकेंद्रितता बळकट बनवण्याचे कार्य मात्र संविधानच करू शकते. धर्म माणसा माणसांत भेद निर्माण करणारे असतील, तर संविधानाशी आज एकनिष्ठ असणे हा एकमेव पर्याय भारतीयासमोर उरतो. आपल्या शिक्षण पध्दतीत संपूर्ण संविधान यायला हवे. संविधान अंतर्गत राष्ट्रीय शिक्षणाचा उपक्रम राबविला पाहिजे. कुठल्याही परिस्थितीत हे संविधानिक शिक्षण एकात्मतेला आणखी बळकट करेल. संपूर्ण संविधान राष्ट्रीय एकात्मते भारतीय शिक्षण शिक्षण पध्दतीमध्ये आणणे हे वर्तमान आणि भविष्यातील विकसित आणि सुजाण नागरिकांचा भारत घडवण्यासाठी अत्यंत महत्वाचे ठरेल. आज भारतीय लोकशाही एका स्थित्यंतरापासून वाटचाल करत आधुनिक भारतात येऊन पोहोचली आहे; आधुनिक तंत्र आले. जातीय द्वेष या भूमीत डोक्यावर घेतला जातो. एकनिष्ठ आहोत

जयदीप २०२४-२५

आजच्या परिस्थितीत आपण संविधानाशी किती यावर चिंतन करणे हाच खरा सावधान महोत्सवाचा मूलगामी अर्थ निर्माण होऊ शकतो. संविधानातील राष्ट्राला अभिप्रेत असलेली मानवता आणि मानवतानिष्ठ असलेले राष्ट्रीयत्व सार्वभौम घडवण्यास आम्ही भारताचे लोक. भारताचे एक, धर्मनिरपेक्ष, लोकशाही, गणराज्य समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष आणखी कटिबद्ध होऊ !

नाव - गायत्री मोहन पवार
बी.ए भाग ३

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

त्याचा हा परिणाम!

आजचा तरुण, नव्या युगात जगतो,
सामाजिक माध्यमातून तो संवाद साधतो
फोनच्या पडद्यावर आयुष्य रंगते.
फोटो, पोस्ट, व्हीडीओ. यातच तो जगतो.

अगदी लहानाणपणासून तर त्याची सत्तरी ओलांडलेल्या व्यक्तीपर्यंत सगळेच सोशल मिडियावर प्रचंड प्रमाणात सक्रिय असतात. नाते, मैत्री इथपर्यंत मर्यादित असलेला सोशल मिडिया आता राहनीमान बदल्यापासून तर अजेंडा बदलण्यापर्यंत पोहचला आहे. मात्र त्याच्या आहारी जाणं तेवढचं धोक्याचं आहे. सोशल मिडियाचा प्रभाव नाण्याच्या प्रत्येक दोन बाजू असतात. आपण अशा रीतीने अवलंबून आहोत त्याच उत्तम उदाहरण सोशल मिडियाला या डॉक्युमेंटरीमध्ये दिले आहे. नेफ ओरलोस्की यांनी सोशल मिडिया आपल्यावर कसा प्रभाव करतो यावर आधारित एक सोशल डायलेमा ही डॉक्युमेंटरी प्रदर्शित केली. या डायलेमाद्वारे आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स च्या माध्यमातून आपण फेसबुक, इन्स्टा, गुगल अशी समाज माध्यमे आपण वापरतो. ती समाज माध्यम आपल्याला कशी स्वतःच्या विळख्यात अडकवतात याची माहिती दिलेली आहे. अखेरीस, सामाजिक माध्यमे ही तरुणाईसाठी एक शक्तीशाली साधन आहे. याचा योग्य वापर केला तर तरुणाईला आपल्या ज्ञानात भर घालता येते, आपल्या विचारांची देवाणघेवाण करता येते. आणि एक चांगले नागरिक बनण्याची प्रेरणा मिळते. मात्र याचा गैरवापर झाला तर त्याचे दुष्परिणाम भोगावे लागतात म्हणूनच, तरुणांनी सामाजिक माध्यमांचा

माध्यमांचा वापर करताना सावधगिरी बाळगणे गरजेचे आहे.

आजचे जग बदलले मुळी,
सोशल मिडियाच्या संगतीत
स्वप्नांची उड्डाण होतात,
एका कलेकात पोचतात हत्तीत

नाव - श्रेया सागर कोळी
बी.कॉम भाग २

* वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे *

संत तुकारामांनी किती सुंदर शब्दात आपल्या भावमधुर काव्यातून वृक्षवल्लींना आपले सगे सोयरे म्हणून गौरविले आहे. ते म्हणतात, 'वृक्षवल्ली आम्हा सोयरी, वनचरे पक्षीही सुस्वरे आळविती.' निसर्गाच्या सानिध्यात संत तुकारामांनी आनंद अनुभवलोय तोच भाव या अभंगातून मांडला आहे. वृक्ष आणि वेली निसर्गाचे सर्वोत्तम वरदान आहेत. धरणी मातेने आपल्या पदरात टाकलेला अनमोल खजिनाच...! माणूस हा स्वतःच्या गरजा स्वतःच भागवीत असतो परंतु अन्न, वस्त्र व निवारा या माणसाच्या मुलभूत गरजा मात्र वृक्ष वेली निसर्गच भागवतो. म्हणूनच तर तुकाराम महाराजांनी त्यांना सोयरे म्हटलं आहे. तसच महाराष्ट्रातील अनेक संतानी वृक्ष वेलीचे निसर्गाचे गोड गोडवे गायले आहेत. 'कांदा मुळा भाजी अवघी विठाबाई माझी ' असे म्हणणारे संत सांवातामाळी निसर्गाशी, एकरूप झालेले आपण पाहिले आहे. त्याचप्रमाणे 'ऊस डोंगा परी रस नोहे डोंगा' असे म्हणत संत चोखामेळा यांनी आपले निसर्गप्रेम अंभगातून दाखवून दिले आहे. 'श्रावणमास ' सारख्या कवितांमधून सुध्दा आपण बालकवींचे निसर्ग प्रेम पाहिलं आहे. प्राथमिक शाळेत असताना मला माहित झाले की, वृक्ष वातावरणात ऑक्सिजन सोडतात व कार्बन डायऑक्साईड वायू ग्रहण करतात. यापैकी ऑक्सिजन हा वायू सर्वच सजीवांना जिवंत राहण्यासाठी खूप अधिक गरजेचा असतो सजीवांना

त्याचा उपयोग होतो. आज संस्कृती बदलली, वैचारिक विकास झाला आणि मानसिक अधोगती झालेली दिसून आली. माणसांनी वृक्ष वेलींनी केलेले उपकार विसरून आता 'कऱ्हाडीचा दांडा गोतास काळ' म्हणीप्रमाणे मोठ्या प्रमाणावर वृक्षतोड केली आणि जमिनीची धूप होण्यास पर्जन्यमान कमी होण्यास, उष्णता वाढीस म्हणजेच वातावरणातील सर्वच नकारात्मक बदलास मानव स्वतःच निमंत्रण देत निसर्गाचं संतुलन बिघडवून बोलावून घेतलं. वृक्ष वेलीपासून आपल्याला काय मिळतं नाही? शितल छाया, जगण्यासाठी उपयुक्त असणारा प्राणवायू, जो कार्बनडायऑक्साईड स्वतः शोषून घेऊन वृक्ष आपणास देतात, मधुर गोड रसाळ फळे, फुले, पाने, औषधे, जळणा, घरांसाठी लागणारे प्राथमिक घटक आदी मिळतात. तसेच आपल्या घराच्या बागेची शोभा वाढवतात वृक्ष वेली, बाग बगिच्यात विश्रांती घेणाऱ्या माणसांच्या मनाला शांती देतात. बहरणारी झाडे, फुले, जमिनीची धूप थांबवतात, मुख्य म्हणजे उन्हात स्वतः तापतात आम्हाला सावली देतात. तसेच निडरपणे उंच टेकड्यांवर उभे राहून ढग अडवतात. मेघराजास बरसण्यासाठी उद्युक्त करतात विनंती करतात. नद्या, नाले वाहण्यास कारण बनतात. पशु पक्ष्यांना निवारा देतात. झाडे, वेली, निसर्ग आपल्या अनंत हस्तांनी मानवाला अमुल्य दान देत असतो, आपण ते घेतो, पशुपक्षी सुद्धा घेतात परंतु पशु, पक्षी आपल्याकडे बुध्दीचातुर्याने परतफेडही करतात, संवर्धन करतात हाच परतफेडीचा गुण त्यांच्याकडून घ्यावा. आपण फक्त कल्पना केली की, आपल्या आजूबाजूला वृक्ष नसले तर? कसले भयानक चित्र डोळ्यासमोर उभे राहिलं, राजस्थानात वाळवंट असतात तशीच भकास जंगले आता आपल्याला पहायला मिळतील. उजाड रानातून येणारी उष्ण हवा जगणे असह्य करेल, श्वास होण्यासाठी लागणारा

प्राणवायू सुद्धा विकतच घ्यावा लागेल, जो झाडे वेली आपणास आता मोफत आणि अत्यंत महत्वाच म्हणजे वेळेवर देतात. अनेक कंपन्यामधून निघणारा विषारी वायू देखील निसर्गच स्वच्छ करून चांगली व शुध्द हवा आपल्याला पुरवतो. एक झाड पूर्ण वाढण्यासाठी शेकडो वर्षे लागतात आणि आपण मात्र अत्याधुनिक यंत्रणा वापरून तेच झाड काही क्षणार्धात कापतो. हेच आपले दुर्दैव आहे. आजूनही वेळ गेलेली नाही हे जाणून घेत आज जेव्हा प्राणवायू विकत घ्यावा लागल तेव्हा लोक सुधारताना आपणास दिसू लागेल. सरकारलाही जाग आली, सरकारनेही अनेक योजना राबवून वृक्ष लागवडीसाठी जनतेला प्रेरित केले 'वृक्ष लावा, वृक्ष जगवा' असा नारा देत सरकारने वृक्ष लागवडीसाठी प्रयत्न सुरू केलेत, अनेक कार्यक्रमात सत्कार सुध्दा फुले शाल देऊन न करता एखादा वृक्ष रोप देऊ केले जाते. जनतेने सुध्दा निसर्ग माझा सोबती, म्हणजे मित्र मानून वृक्षाचे जोपासना केली पाहिजे, आपल्या मित्राला जगवल पाहिजे. मानव हा देखिल निसर्गाचाच एक भाग आहे त्यातून तो सर्व प्राणीमात्रांपेक्षा सर्वात जास्त बुध्दिमान प्राणी आहे त्यामुळे निसर्गाची जोपासण्याची जबाबदारी मानवाला सर्वाधिक असले पाहिजे याचे भान राहिले पाहिजे. सज्जनांचे ऐश्वर्य परोपकारासाठी असते. ' नास्ति मूलमनौषधम्, या उक्तीप्रमाणे असे एकही मूळ नाही जे उपयोगी नाही: प्रत्येक झाडाचे वेलीचे मानवासाठी, प्राणीमात्रांना काहीना काही उपयोग आहेतच. झाडाच्या मुळाशी सर्प, शेंड्यावर माकडे, तर फुलांमध्ये भुंगे ढोलीत पहली, पानांच्या खाली किडे, कीटक आश्रय घेतात. अनेक झाडे औषधोपचारासाठी वापरली जातात. आयुर्वेदात शेकडो झाडांचे गुणधर्म अन् उपयोग सांगितलेले आहेत. केवळ मानव झाडांचा औषधी गुणधर्म उपयोगात आणत नाही तर प्राणी देखील रोगावर स्वतःहून झाडे, वेलीचा, गवताचा औषध म्हणून उपयोग करतात वृक्षाच्या मुळापासून पानापर्यंत सर्वच अवयवांचा औषधी उपयोग आहेत. म्हणूनच तुम्ही जे

मागल ते निसर्ग, झाडे, वेली तुम्हाला भरभरून देतील परंतु तुमच्या हव्यासाला मात्र निसर्ग पूरा पडणार नाही हे ही तितकेच खरे...! आपल्या पूर्वजांनी वृक्षांचे अनन्यसाधारण महत्व ओळखले होते. म्हणूनच तर झाड पानांचा उपयोग करून कोणतेही रासायनिक औषध न घेता पूर्वज शतक पार करून तंदरुस्त जीवन जगत होते. कडुलिंबाच्या काडी दात घासून मजबुत दात राखत होते. सर्वच घरांच्या परिसरात तुळस, बेल, दुर्वा, पारिजात, अनंत, जास्वंद, पानवेल, शमी, आंबा अशी अनेक औषधी आणि देवाच्या कार्यात उपयोगात येणारी झाडे असायची. पिंपळ वड, जांभूळ यासारख्या अनेक उपयोगी झाडांचे संवर्धन व जतन केले जात असतं जास्तीत जास्त प्राणवायू सोडणारी झाडे घराच्या आसपास व मोकळ्या जागेत असायची.

५ जून हा आपला पर्यावरण दिन! या एकाच दिवशी निसर्गाचे गोडवे गाऊन, पर्यावरण रक्षणाच्या प्रतिज्ञा करून, नेत्यांची भाषणे व मुलांकडून निबंध लिहून घेऊन निसर्ग वाचणार नाही, तर लिहलेल्या चांगल्या विचारामधून प्रेरणा घेऊन झाडे, वेली, वृक्ष, डोंगर, दऱ्या नदी, नाले सर्व निसर्गाचे रक्षण करून आपण निसर्गाची मदत करूयात याने आपलीच खऱ्या अर्थाने मदत होणार आहे आपल्या येणाऱ्या पुढच्या पिढीला वृक्षाची खूप गरज आहे हे आपणास आताच समजून घ्यायला पाहिजे. राजस्थानमध्ये शेकडो वर्षापूर्वी बिश्रोई या समाजाने झाडे, झुडपे नष्ट होऊ नयेत म्हणून चिपको आंदोलनही केले होते निसर्गासाठी त्यांनी आपले जीव ओवाळून टाकले होते. तीच मानवता, निसर्गाबद्दल प्रेम आज पुन्हा जागृत होण्याची आवश्यकता आहे. ही जागृकता फक्त काही जणांच्याच लक्षात येऊन गरजेची नाही ही जबाबदारी संपूर्ण मानवजातीची आहे. म्हणूनच सर्वानाच याची वेळीच व लवकरात लवकर जागरूक होण्याची गरज आहे. तुकारामांच्या काव्यातील ओळी प्रमाणे वृक्षवल्लीना आपले सगेसोयरे बनविले तरच भविष्यात झाडे, वेली

जगतील, पर्यायाने मनुष्यप्राणी वाचतील कवीना कवी कल्पना सुचतील अन् भावी पिढीला निसर्ग अनुभवता येईल. प्रभात समयी पशुपक्षाची साद कानी येईल मन प्रसन्न व शांत होईल. अश्याच निर्मळ वातावरणात मनुष्य प्रगती करू शकेल, जो आपल्या पूर्वजांनी जपला म्हणून आज आपण निसर्ग अनुभवतो आहोत. अगदी आहे तसाच. म्हणूनच वेळीच जागृत होणे गरजेच आहे.

वृक्षवल्ली आम्हां सोयरी वनचरे।
पक्षीही सुस्वरे आळविती ॥

तेणे सुखे रुचे एकांताचा वास।
नाही गुणदोष अंगा येत ॥

आकाश मंडप पृथिवी आसन।
रामे तेथे मन क्रीडा करी ॥

कंथा कमंडलू देह उपचार।
जाणवितो वारा अवसर ॥

हरिकथा भोजन परवडी विस्तार।
करोनी प्रकार सेवू रुची ॥

तुका म्हणे होय मानसी संवाद।
आपुलाची वाद आपणासी ॥

- संत तुकाराम

नाव - श्रद्धा शिलकुमार मादनाईक
एम.ए. भाग २

* तंत्रज्ञानात हरवत चाललेला संवाद *

नातं नसलं तरी बंधन हवं,
भेट नसली तरी संवाद हवा, डोळ्यातील त्या
भावनांना,
फक्त अबोल हुंकार हवा.

पण संवाद हरवत चाललाय

आजच्या सुखवस्तु, घरामध्ये वस्तुसुखी आहेत, परंतु माणसं मात्र दुःखी आहेत. आज मनातून कुणीही सुखी नाही. व्हर्चुअल चॅटिंगच्या युगात गप्पांना जागाच नसल्याने संवाद हरवत चाललाय. सकाळी उठल्यापासून प्रत्येकाची धावपळ सुरु होते, शर्यतीत जुंपल्याप्रमाणे प्रत्येकजण धावत असतो, कुणाशीही बोलायला, विचारांची देवाणघेवाण करायला, एकमेकांना समजून घ्यायला कुणालाही वेळ नाही. मायेचा ओलावा, प्रेम, सहानुभुती, दया, सहकार्य, मदत या भावना लोप पावत चालल्या आहेत. फक्त स्वतःचा स्वार्थ हीच भावना दृढ होत चालली असून प्रत्येक माणसाचे जीवन यंत्रवत बनलेले आहे. यावरून खालील ओळी अलगत ओठांवर येतात.

स्वतःसाठी जगता-जगता
दुसऱ्यांसाठी जगायला हवं,
चार जणांचे अश्रु पुसून,
समाजाचे ऋण फेडायला हवं.

यंत्राची सर्व्हिसिंग केल्यावर यंत्र तरी अत्यंत चांगली सेवा देते, कार्य करते पण मानवाचं काय ? जीवन

असुनही आजचा मनुष्य मनातल्या भावनांना प्रकट न करता आतल्या आत कुढत कुढत जीवन जगत आहे. लोक काय म्हणतील या एका वाक्याने अनेक लोकांचे जीवन खराब केलेले आढळते. हे करू नकोस, ते करू नकोस लोक काय म्हणतील ? यातच अनेक लोकांचे खरे जगणे राहून जाते. पण श्री इडीयटस मधील फरहान सारखी हिम्मत करून एकदा बोलून तर बघा: आपलं मन हलकं होईल. चांगल्या आरोग्यामुळे जीवन जगण्याचे स्वातंत्र्य मिळते. हे फार कमी लोकांना जाणवले होते, हे जेव्हा कळले तोपर्यंत त्यांचे आरोग्य त्यांच्या हातून निसटून गेलेलं होतं, यावरून खालील चार ओळी अलगत ओठांवर येतात.

आज उद्या म्हणता म्हणता,
खूप काही करायचं राहून गेलं,
आयुष्य निसटलं हातून,
मात्र जगायचं राहून गेलं..

जीवनात कठोर परिश्रमामुळे त्यांनी त्यांच्याच मुलांचे बालपण, तारुण्य आणि त्यांच्या जोडीदाराचा सहवास गमावला आहे. याचा अर्थ आपण कठोर परिश्रम करू नये, असे नाही, जर ही खंत शब्दबद्ध केल्यास खालील ओळी उमटतील.

दूर गेलेल्या साऱ्यांनाच,
एकत्र गोळा करायचं राहून गेलं,
हरवलेल्या आठवणींना,
छाना मैफिल जमवायचं राहून गेलं,
दुःख सारी विसरून,
आनंदाने नाचायचं राहून गेलं,
स्वप्न सारी एकत्र करून,
जीवन जगायचं राहून गेलं.....

त्यामुळे योग्य शब्दात, योग्य वेळी, योग्य पद्धतीने, योग्य व्यक्तीसमोर व्यक्त व्हायला शिका नाहीतर जीवनाच्या शेवटी आपल्या भावना व्यक्त करण्यासाठी खालील

ओळी गुनगुनाव्या लागतील.

सगेसोयरे सांभाळताना,
मनातील आस विसरून गेले,
आयुष्याच्या अंती मागे पाहताना,
आपले खरे जगणेच राहून गेले ....

खरा मित्र अडचणीत योग्य वाट दाखवतो. सुखात आनंदी होत, दुःखात गहिवरून जातो, वेळ प्रसंगी खंबीर होऊन साथ देतो. ढासळताना तोल सावरतो, अडखळताना पावलांना बळ देतो. आपल्या आनंदाच्या क्षणात हाच भारावून जातो. आपल्या मित्राबद्दलच्या भावना व्यक्त करण्याची संधी मिळाली असती तर.... जो आपल्या प्रत्येक क्षणाचा सोबती असतो, आपल्या प्रत्येक भल्याबुऱ्या कर्माचा साथी असतो, आयुष्यातील सगळे गुण दुर्गुण निभावून नेईल, अशा खऱ्या मित्रासोबत जगायचे राहून गेले. आनंदाची व्याख्या करणं तसं जिकीरीचं काम आहे, पण एका कवीने आपला जीवनपट खालील काही ओळींमध्ये मांडण्याचा प्रयत्न केलेला आहे.

डोळ्यात दाटून भावना
सारे मलाच पाहत होते,
कितीतरी ओळखी अनोळखी
चेहरे त्यात होते,
कधी नव्हे ते आज सारे गाव
मला पाहून गेलं,
मरता मरता सहज कळलं
जगणं आपलं राहून गेलं.

जीवन सुंदर आहे, अनुभव तुम्हास येत जाईल, मनाशी कधी संवाद केला तर... मन मात्र हलकं होईल. शेवटी मला एवढेच म्हणावेसे वाटते की कितीही आणि कसेही जगलो तरीही जीवन अजून जगायचे राहिले कारण खरं जगणं मात्र राहून गेलं.... असं म्हणायला लागू नये. म्हणून संवाद साधणं, करणं गरजेचे आहे. त्यामुळे जीवनात काहीही कमवा. पण पश्चाताप कमवू नका. जीवन हा न संपणारा प्रवास आहे....!

नाव - ऋतुजा आप्पासो राऊत
बी .एस्सी. भाग १

* अर्थतज्ञ डॉ. मनमोहन सिंग *

थोर व्यक्तीमत्त्व होऊन गेले.

चरित्र त्यांचे पहा जरा

देशासाठी लढले ते, गुणगान त्यांचे करा जरा.

आचरण त्यांचे करा जरा!!

भारताचे १४ वे पंतप्रधान डॉ. मनमोहन सिंग गुरुमुखसिंग कोहली हे एक विचारवंत व अभ्यासक म्हणून ओळखले जातात. त्यांचा कामाप्रती असलेला शैक्षणिक व व्यासंगी दृष्टीकोन, जनसामान्यांसाठी असलेली उपलब्धता, आणि त्यांच्या विनम्र आचरणामुळे त्यांच्याकडे सर्वजण एक आदर्श म्हणून पाहतात पंतप्रधान डॉ. मनमोहन सिंग यांचा भारताच्या भावी देशाचे चौदावे पंतप्रधान होणं, ही बाब इतरांसाठी खूप प्रेरणादायी आहे. अखंड भारताच्या पंजाब प्रांतांतील छोट्याशा खेड्यात माह येथे त्यांचा जन्म झाला आणि पुढे जाऊन स्वताची 'अर्थतज्ञ' अशी ओळख जगाला पटवून दिली. डॉ. सिंग 'अर्थतज्ञ' यांचा प्राध्यापक ते पंतप्रधान 'हा प्रवास चित्त थरारक आहे. व इतरांसाठी मार्गदर्शक म्हणून एक उदाहरणही आहे. डॉ. मनमोहन सिंग यांचा जन्म २६ सप्टेंबर

१९३२ रोजी पंजाबमधील माह या खेड्यात झाला. त्यांच्या मातोश्री अमरित कौर वडील गुरुमुखसिंग होय. डॉ. सिंग यांनी त्याचं उच्च शिक्षण पंजाब विद्यापिठातून प्राप्त केले. त्यांचा शैक्षणिक वाटा विस्तारलेला होता. १९५७ साली त्यांनी अर्थशास्त्र या विषयात प्रथम श्रेणी प्राप्त केली, तेही इंग्लंडमधील केम्ब्रिज विद्यापिठातून त्यानंतर त्यांनी १९६२ साली ऑक्सफर्ड विद्यापिठातून अर्थशास्त्र या विषयात डी.फील ही पदवी संपादन करून घेतला यातूनच त्यांचा शिक्षणाप्रती समृद्ध विचार स्पष्ट होता. त्यांचे **Indian export trend & prospectus for self growth** पुस्तक भारताच्या अंतस्थव्यापारी धोरणाची समिक्षा करणारे आहे. पंजाबमध्ये असताना डॉ. सिंग यांचे शैक्षणिक ओळख अधिकाधिक समूदायिक आणि समृद्ध झाली. त्यांची प्रथितयश दिल्ली स्कूल ऑफ इकोनॉमिक्स या ठिकाणी प्राध्यापक म्हणून काम केले. याच काळात **UNDIAC** सचिवालयातही त्यांची काही महत्त्वाच कामासाठी नेमणूक करण्यात आली. तेथेही त्यांनी काही काळात **UNDIAC** या काम पाहिले. त्यातूनच त्यांची जिनिव्हा येथील साऊथ कमिशनच्या सरचिटणीसपदी निवड झाली. १९७१ साली डॉ. सिंग यांची आर्थिक सल्लागार म्हणून वाणिज्य मंत्रालयात निवड करण्यात आली. ते म्हणतात ना 'विशेष व्यक्तीसाठी, देवही काही विशेष संधी निर्माण करतो ' असच काही डॉ. सिंग यांच्या बाबतीत घडलं होतं आणि याच संधीतून त्यांचे थेट भारत सरकारमध्ये प्रवेश झाली. या संधीचं 'सोन दाखवणं हे डॉ सिंग यांना सहन सोपं नव्हतं त्याच्यावर अनेक पदांची जबाबदारी स्वतःला सिद्ध करून दाखवायच जे त्यांनी पूर्ण करून दाखवले. अखंड भारताच्या आर्थिक इतिहासातील मैलाचा दगड मानला जाणारा १९९१-१९९६ वर्षाचा काळ हा डॉ. सिंग

यांच्या पर्यंतचा हा पाच नावाशी जोडला जोडला गेला आणि हिच त्यांच्या जीवन प्रणालीतील खरं यश होते ! त्यांच्या कारकिर्दीत त्यांना भारतातील दूसरा नागरी पुरस्कार भारतीय विज्ञान काँग्रेसमध्ये देण्यात पद्मविभूषण पुरस्कार, येणारा पं.जवाहरलाल नेहरू जन्मशताब्दी सन्मान पुरस्कार, अर्थमंत्र्यांसाठी दिला जाणारा अशिया मनी डि, राईट पुरस्कार असे नानाविध गौरव पुरस्कार प्राप्त झाले. हे सर्वकाही त्यांच्या कष्टांचे व अविरत काळाचे फळच त्यांना मिळाले होते. आणि म्हणूनच पुढे जाऊन भारताचे अर्थतज्ञ म्हणून ओळखू लागले ते एयड्यावरच थांबले नाहीत, त्यांनी अनेक अंतराष्ट्रीय परिषदांमध्ये भारताचे प्रतिनिधीत्व केले आहे. अनेक आर्थिक धोरणामध्ये काय पाहिजे आणि काय नको या गोष्टींचे मत इतर देशांना सांगू करत. त्याचबरोबर १९९१ पासून राज्यसभा वरिष्ठ सभागृहात खासदार पद भूषविले आहेत. त्यानंतर २२ मे २००४ साली झालेल्या सार्वत्रिक निवडणुका नंतर डॉ मनमोहनसिंग यांनी भारताच्या पंतप्रधानपदी शपथ घेतली. व तेव्हा ते १४ वे भारताचे पंतप्रधान बनले त्यांच्या जीवनास वेगळीच कलाटणी मिळाली. त्या त्या पदावर असताना त्यांनी अनेक सुकाम पार पाडले व आपल्या भारतास समृद्ध करण्यास प्रयत्न केले. त्यांच्या याच कार्याचे दळल घेतल्यामुळे त्यांनी २२ मे २००९ रोजी परत दुसऱ्यांदा भारताच्या प्रधानमंत्री म्हणजेच पंतप्रधान पदाचा स्विकार केला. यातून ही बाब रूप घेते की, जी माणसे जमिनीला धरून असतात तीच माणसे आकाशाला गवसणी घालतात: डॉ. सिंग यांनी आपल्या संपूर्ण जीवनात शैक्षणिक कला, अणि बुद्धीमत्ता, अमाप कष्टांच्याच जोरावर जीवनाचा गाडा पेलला व स्वतःला सिद्ध करून दाखवले. म्हणूनच त्यांचं संपूर्ण जीवन आमच्यासारख्यांसाठी मार्गदर्शक ठरलेलं आहे.

असा हा महामानव २६ डिसेंबर २०२४ रोजी वयाच्या ९२ व्या वर्षी नवी दिल्ली या ठिकाणी आपला अंतिम

श्वास घेतला व काळाच्या पडद्या आड गेला. जाता जाता अनेकांना अनेक गोष्टी शिकवून, सवरून गेला. असा हा अर्थतज्ञ, पंतप्रधान आमच्यासाठी व अनेकांसाठी अमर झाला.

नाव -रतिका रमेश मगदूम
बी .एस्सी. भाग १

* जीवनाचा प्रवास *

जन्म हा जीवनाचा
कळी होऊन फुलला
डोई जग दिसता
रडूनी तो दरवळला

अनेक भावनांचे मिश्रण होऊनी
घुटमळू लागले दबावाचे वारे
त्या मनस्थितीमंथी कळूनी वारे
रंग जगाचे सारे

सुरुवात झाली हालचालींची
पडून शरीर पालथे
नात्यांची हालचाल आजूबाजूला
लोटगण घालते

ह्याच काळात धरुनी भक्कम इच्छा मनी
झेप घेतली उंच आकाशी
स्वप्ने पाहूनी उंच भरारीची
यशस्वी होण्याची गाठ बांधली मनाशी

धडपडूनी जेव्हा पाऊल
पुढे टाकले गेले
बीच्या या रोपाला
अंकुर फुटून आले

प्रौढपणाचा हा टप्पा
कर्तव्य पार पडू लागला
गुंतूनी कर्तव्याच्या जबाबदारीत
पुढे पुढे जाऊ लागला

चिमुकल्या करामतीच बालपण
वारे होऊनी घरभर पसरले
पावसानंतर जणू निसर्ग
हिरवाईने बहरले

टप्पे टप्पे पार करत
जीवनाचे म्हातारपण ओंजळीत आले
नात्यांच्या धाग्यात गुंतूनी
आनंदाने रमून गेले

युगात ह्या बालपणाच्या
मन नवनवीन आशांनी न्हाले
नवनवीन स्वप्ने मनी धरुनी
आयुष्य पुढे वाहले

ह्या टप्प्यात आयुष्य
सर्वातूनी निवृत्त झाले
निवृत्तपणाचा आनंद घ्यावा म्हणलं
तर दुखणे - खुपणे चालू झाले

थोडंस पुढे जाऊन
तारुण्याचे जग हाती आले
अनेक निर्णयांच्या ओझ्यांनी
मन गोठूनी गेले

अळेर शेवटचा टप्पा हा आयुष्याचा ज्याला
जावं लागतं सर्वांनाच शरण
मुक्त होऊनी सर्वातून देह कायमचा शांत होतो
जीवनाचा प्रवास संपूनी आले हे मरण.

अनेक भावनांचे मिश्रण होऊनी
घुटमळू लागले दबावाचे वारे
त्या मनस्थितीमंथी कळूनी वारे रंग जगाचे सारे

नाव - जयश्री जगताप
बी.सी.एस. भाग २

* मी स्वतः *

जाणले ना मी कधी कोण आहे मी स्वतः
शोधले ना मी कधी कोण आहे मी स्वतः

भेटले ना जाने किती, सोबती प्रवासात या
पण कधी भेटलोच नाही, माझे मला मी स्वतः

सुख किती मी शोधले, दुःख गेले ना लया
उमगलेच नाही मला, कारण सुखाचे मी स्वतः

तू अशी आलीस की, जन्मलो नव्याने मी पुन्हा
कळले ना माझे मलाही, राहिलो ना माझा मी स्वतः

उठ स्वतः कधी तरी तु स्वतःला सावरत जा
दुःखाचे डोंगर तुझ्या मागे, आसवांचे थेंब आवरत जा

अरे ठोकलच नाही दगडाला तर मुर्ती तरी कशी घडेल
जर पडलाच नाही पाऊल कुठे तर वाट कशी बनेल

नाव – साक्षी मोहन भंडारे
शिक्षणशास्त्र विभाग
बी.ए. भाग २

* स्त्रीचं आयुष्य *

हळूवार ह्या जगात
आपलं इवलसं पाऊल पडतं
धरूनी अनेक नात्यांचा बोट
पाऊल मात्र धडपडतं

थोडसं मोठं होऊन
पडते अनेक बंधनांशी गांठ
घेऊन फिरावं लागत आयुष्यभरं
त्या ओझ्याचे माठ

अचानक डोक्यावर अक्षदा पडून
आयुष्य संसाराचं गाण गातं
असं कसं परक्याचे घर
आपलं हक्काचं होऊन जातं

तरीसुद्धा सावरून स्वतःला
अनेक नात्यांचा मान जपावं लागतं
स्त्रीच्या अनेक रूपांचं
कर्तव्य पार पाडावं लागतं

कर्तव्य पार पाडतां - पाडता
आयुष्य म्हातारं होऊन जातं
आणि आता मात्र आयुष्य
जुन्या आठवणीत रमून जातं

जुन्या आठवणीत रमता रमता
आयुष्य शेवटचा श्वास घेतं
अवघ आयुष्य निपचिप स्वतःला
शेवट शांत झोपून घेतं.

तिला ही वाटते जगावं मुक्तपणे
घ्यावा मोकळा श्वास
कधी कमी होणार तिच्या आयुष्यातील
हा जीवघेणा भयभीत त्रास

नको तसल्या योजना
नाही आम्हां पैश्याची हाव रे
आम्हां हवे आहे फक्त
सुरक्षा स्वातंत्र्याच दान रे

नका सांगू समाजलोग
मुलींनी लवकर घरी या
त्यापेक्षा सांगा आपल्या मुलांना
प्रत्येक स्त्रीला आदराची भावना द्या

झाला देश स्वतंत्र तरी
स्त्री स्वतंत्र झाली नाही
सगळ्या क्षेत्रात उच्च भरारी तिची
तरी सुरक्षेच्या बाबतीत मागे का राही ?

जी जीवनदान देई सर्वांना
तिच्याच जिवाची राहिली नाही सुरक्षा
स्त्रीयांनो एवढं तरी आत्मनिर्भर व्हा
किमान स्वतःची तरी करता येईल रक्षा

नाव - जयश्री जगताप
बी.सी.एस. भाग २

ENGLISH SECTION

*“To see a World in a Grain of Sand
And a Heaven in a Wild Flower,
Hold Infinity in the palm of your hand
And Eternity in an hour.”*

— William Blake

**Section Editor
Dr. Mrs. S. G. Patil.**

I N D E X

- 1) Environment
- 2) Pollution
- 3) Our environment : A precious gift
- 4) Democracy and India
- 5) Use of English literature in day to day life
- 6) Indian agriculture : Backbone of nation
- 7) The path of knowledge
- 8) A to Z life
- 9) Rise within : A poem of self - empowerment
- 10) Strength in motion : A poem on physical fitness.

ENVIRONMENT

Introduction :

The environment is the foundation of all life on Earth. It provides us with the air we breathe, the water we drink, and the resources we use for daily living. However, human activities such as deforestation, pollution, and climate change have put the environment at risk. Protecting the environment is essential for the well-being of future generations and the survival of countless species across the world. The Major Environmental Issues.

1. Climate Change:

Climate change is one of the most pressing environmental issues. The burning of fossil fuels releases greenhouse gases like carbon dioxide, leading to global warming. This results in rising sea levels, extreme weather conditions, and loss of biodiversity.

2. Deforestation :

Forests are often called the "lungs of the Earth" because they absorb carbon dioxide and produce oxygen. However, deforestation for agriculture, urbanization, and industry is destroying natural habitats and contributing to climate change.

3. Pollution :

Pollution affects air, water, and soil quality. Industrial waste, plastic pollution, and vehicle emissions harm wildlife and human health. Reducing waste and adopting sustainable practices can help reduce pollution.

4. Loss of Biodiversity :

Human activities are endangering many plant and animal species. The destruction of habitats, hunting, and climate change threaten biodiversity, disrupting ecosystems and food chains.

The Earth's environment makes Earth the only planet in the solar system where life and sustainability are possible. From the beginning of time, the Earth has provided all the inhabitants of the planet with everything they need for their survival.

On the other hand, human beings have exploited all the natural resources for their own selfish needs and have rendered the planet like a barren and ramshackle land. The earth is crying, even the air is sad, Save it, O human, it's your only hope. Human beings are an integral part of the environment and hold a huge responsibility to upkeep the living conditions for their own sake and for the sake of all the inhabitants of the planet, including plants and animals. The balanced management of natural resources and the environment as a whole is crucial for the well-being of all living beings and for the economic growth of the entire world. Managing the use of resources effectively can help solve many disputes between countries, states, and people for the power to claim at least a part of the resources as their own. It is high time people understand that the health of the environment is vital, and only if the environment is healthy will all living beings have a chance of survival.

**The whispers of the wind,
The tales of water,
The shade of trees,
The nights of flowers.
These are the gifts of th Earth,
It is our duty to protect them.**

Student Name: Miss. Harshada Chandrakant Chougule

Class: BCS-III

POLLUTION

Very often, people staying in urban areas wonder why they feel very tired at the end of the day, even when they have hardly done any physical work during the whole day. When they visit a hill station or countryside, they discover to their joy that this sense of fatigue has disappeared. They are filled with the energy to do things they could never think of doing at home in the city. Why is this so?

The main reason for this is the high level of air pollution in cities. Slowly, our villages too are getting affected. Due to increased levels of unhealthy gases emitted by vehicles and factories, people in surrounding areas are afflicted with respiratory problems of varying degrees. If steps are not

taken to control air pollution in cities, the harm done will soon become irreversible. Another kind of pollution is due to the dumping of chemical wastes into water bodies by nearby industries. Thus, even our most sacred river, the Ganga, has become highly polluted over the years. Sewage is let out into rivers and the sea, contaminating the water. Sometimes oil tankers accidentally spill oil into the sea, causing major damage to the flora and fauna of marine life.

Noise pollution is another kind of pollution that affects the physiological and emotional well-being of people. We suffer from the sounds made by traffic—buses, bikes honking loudly, and illuminated motorcycles roaring away. We also have loudspeakers blaring music till late into the night during festival time. Noise, beyond certain limits, can lead to stress and even deafness. Also, forest fires and large-scale tree cutting lead to environmental disturbance. It is harmful to the survival of forest animals. Because of forest fires, animals like tigers and lions come into villages for food and create major problems for human beings.

All these pollution problems are created by humans. So, humans have the pleasure and responsibility to think about it and take good decisions. Though there are effective laws in the country to deal with all kinds of pollution, they are not strictly implemented. Education and social awareness have to play a great role in reducing such problems. Pollution Under Control (PUC) tests, made compulsory for vehicles, have also helped a great deal. A strict check should be maintained on industries that pollute the atmosphere. Stringent punishment should be meted out to those who break the laws and are responsible for causing pollution. Only then will people be able to breathe freely, eat clean food, and drink pure water.

**The air grows thick, the skies turn gray,
Pollution creeps in night and day.
Rivers weep with trash and grime,
Nature fades in humankind's climb.
Smoke and smog, they choke the breeze,
Factories hum, ignore the pleas,
But hope remains, if we unite—
Clean the Earth, restore its light.**

Always follow your dreams

Always follow your dreams,
Don't let them fade away.
If you lose sight of your goal,
It will haunt you some day.

Always follow your dreams,
As you shoot for the stars.
Nothing will be out of reach,
If you're willing to go far.

Always follow your dreams,
You just have to believe.
No one can ever stop you,
If you're willing to achieve.

Always follow your dreams,
No matter how silly they appear.
When others push them away,
Just pull your dreams near.

Student Name: Miss. Magdum R. R.

Class: B.Sc. I

OUR ENVIRONMENT: A PRECIOUS GIFT

The environment is everything that surrounds us- air, water, land, plants, animals, and people. It is the foundation of life, providing us with the essential resources we need to survive: clean air to breathe, fresh water to drink, fertile soil for agriculture, and natural habitats that support biodiversity. Forests, rivers, oceans, mountains not only sustain life but also regulate climate, maintain ecological balance and offer beauty, peace, and inspiration. However, over the past few decades, human activities have taken a serious toll on our environment. Rapid industrialization, urbanization, and deforestation have led to pollution of all kinds- air, water, soil, noise, and light. Toxic gases from vehicles and factories contaminate the air we breathe, while rivers and oceans suffer from plastic waste and chemical runoff. Soil degradation due to pesticides and fertilizers reduces agricultural productivity, threatening food security. Even noise and light pollution disrupt natural life cycles, affecting both humans and animals. The environment is the foundation of all life on Earth. It includes everything

that surrounds us - land, air, water, plants, animals, and even microorganisms. It is a complex and delicate system that supports not only human life but the survival of all living beings. Nature provides us with everything we need: clean air to breathe, fresh water to drink, fertile soil to grow food, and materials for shelter and tools. Beyond these basics, it also offers beauty, inspiration, and peace—factors essential for our mental and emotional well-being. Unfortunately, the environment today is under severe threat due to human activity. Overpopulation, urbanization, industrialization, and overconsumption have led to excessive pollution and environmental degradation. One of the most visible problems is air pollution, especially in big cities where vehicles and factories release large amounts of carbon dioxide, nitrogen oxides, and particulate matter into the atmosphere. These pollutants not only damage the environment but also cause serious health problems like asthma, heart disease, and respiratory infections. Water pollution is another major issue. Lakes, rivers, and oceans are

increasingly contaminated by industrial waste, sewage, plastic, oil spills, and agricultural runoff. As a result, aquatic ecosystems are dying, and the water we depend on for drinking, irrigation, and recreation becomes unsafe. Plastic pollution has become especially dangerous, with millions of tons entering the oceans each year, killing marine life and eventually entering our food chain. Soil pollution, too, is a growing concern. The excessive use of chemical fertilizers, pesticides, and industrial waste has degraded the quality of soil across the globe. This affects food production and leads to reduced crop yields, which is especially harmful to farmers and communities in developing countries. Meanwhile, noise and light pollution are affecting both human health and wildlife, disrupting natural sleep patterns, breeding cycles, and migration routes. Among the most critical environmental problems today is climate change. This is mainly caused by the release of greenhouse gases such as carbon dioxide, methane, and nitrous oxide into the atmosphere. These gases trap heat, leading to a gradual rise in the Earth's temperature. The consequences are alarming: glaciers are melting, sea

levels are rising, weather patterns are becoming unpredictable, and natural disasters like hurricanes, floods, droughts, and wildfires are becoming more frequent and severe. Climate change threatens food security, water availability, health, and the overall stability of ecosystems.

The greatest threat we face today is climate change. Greenhouse gases like carbon dioxide and methane trap heat in the Earth's atmosphere, causing global temperatures to rise. This phenomenon, known as global warming, is melting glaciers, raising sea levels, and intensifying natural disasters like hurricanes, floods, and wildfires. These changes not only endanger ecosystems but also

threaten human lives, agriculture, and economies worldwide. endanger ecosystems but also threaten human lives, agriculture, and economies worldwide. Regions are facing more droughts and water shortages, while others suffer from flooding and extreme heat. Equally alarming is the loss of biodiversity. Every species on Earth plays a vital role in maintaining ecological balance. Yet, due to habitat destruction, pollution, poaching, and climate change, thousands of species are going extinct. Forests are being cleared for agriculture and development, coral reefs are bleaching due to warming oceans, and pollinators like bees are declining-jeopardizing the very crops we depend on. Biodiversity loss weakens ecosystems and makes them less resilient to changes, directly impacting human well-being.

Despite these challenges, there is hope. Around the world, individuals, communities, and governments are becoming more aware and taking action. Youth-led climate movements are demanding change. Scientists are developing green technologies, such as renewable energy sources like solar and wind power, to reduce our dependence on fossil fuels. Electric vehicles, sustainable farming,

recycling, and green buildings are examples of eco-friendly innovations gaining popularity. Simple steps like using public transport, reducing plastic use, conserving water, and planting trees can make a big difference. Governments must enact and enforce environmental laws that protect natural resources and punish polluters. International co-operation is also vital. Agreements like the Paris Climate Accord aim to unite countries in reducing emissions and combating global warming. Conservation of forests, wetlands, and marine areas must be prioritized. Restoration projects, reforestation, and habitat protection efforts are essential for reviving nature and preserving biodiversity. Education plays a key role in promoting environmental responsibility. Schools should incorporate environmental studies into their curriculum, teaching children to respect and protect nature. Media, films, and documentaries can raise awareness and inspire action. Community initiatives like clean-up drives and awareness campaigns foster collective responsibility. Indigenous communities, who have lived sustainably with nature for generations, offer valuable traditional knowledge that can guide modern

conservation efforts. Each of us has a role to play. Turning off unused lights, reducing waste, composting, supporting local and eco-friendly products, and speaking up about environmental issues are small but impactful actions. Voting for leaders who prioritize environmental policies and investing in sustainable development can help ensure long-term change.

In conclusion, the Earth is not just a resource to be exploited—it's our only home. If we protect it, it will continue to provide for generations to come. The future depends on the choices we make today. Let's work together to create a world where progress does not come at the cost of nature, and where development goes hand in hand with conservation. We owe it not just to ourselves, but to future generations. As the saying goes, "We do not inherit the Earth from our ancestors; we borrow it from our children."

Student Name : Miss. Pranjali Potdar
Class : B.A.III

DEMOCRACY AND INDIA

Introduction : Democracy is a system of government where the power lies with the people. It is based on the principles of equality, liberty, and justice. The word “democracy” comes from the Greek words demos (people) and kratos (power), meaning “rule by the people.” India, the world’s largest democracy, adopted this system after gaining independence from British rule in 1947. The Indian Constitution, which came into effect on 26th January 1950, laid the foundation for a sovereign, socialist, secular, and democratic republic.

Democracy in Practice :

In India, democracy is not limited to elections alone; it is a way of life. Citizens have the right to vote, the freedom to express their views, and the opportunity to participate in decision-making processes. The Indian Parliament, state legislatures, and local bodies like Panchayat’s and Municipalities are all examples of

democratic institutions functioning at various levels. Regular, free, and fair elections are held in India, allowing the people to choose their representatives. The Election Commission of India ensures transparency and fairness in the electoral process. Political parties play a key role in mobilizing public opinion and shaping government policies.

Challenges to Indian Democracy :

While India is a proud democracy, it also faces several challenges. Corruption, communalism, castes and political violence sometimes hinder democratic ideals. Illiteracy and poverty also limit the ability of many citizens to fully exercise their rights. In some areas, the influence of money and muscle power during elections poses a serious threat to the democratic process. Growing intolerance towards dissent, suppression of media freedom, and the misuse of laws to silence critics are raising concerns about the health of Indian democracy. The true spirit of democracy lies not just in having institutions, but in ensuring that they function effectively, fairly, and

independently.

The Role of Citizens :

In a democracy, the role of citizens is as important as that of the government. An informed, responsible, and active citizenry strengthens democratic values. Voting in elections, participating in civic discussions, respecting the rights of other, and holding leaders accountable are all vital duties of a democratic citizen. Youth, especially, have a significant role to play in shaping the future of the country. Through education, awareness, and engagement, they can contribute to building a stronger and more inclusive democracy. India's democratic journey has been remarkable. Despite its vast diversity and numerous challenges, the country has managed to uphold its democratic character for over seven decades. However, the survival and success of democracy depend not only on laws and institutions but also on the people who believe in its values. As long as citizens remain vigilant, informed, and committed to justice and equality, democracy in India will continue to thrive.

Student Name : Mr. Swapnil S. Jadhav

Class : B.Sc.III

USE OF ENGLISH LITERATURE IN DAY - TO - DAY LIFE

English literature is often viewed as something we study in school or college-filled with poems, novels, and plays from famous authors like Shakespeare, Jane Austen, or Charles Dickens. While it's true that English literature is a significant academic subject, its relevance goes far beyond classrooms and exam papers. In reality, the influence of English literature is deeply embedded in our everyday lives, shaping the way we think, speak, understand the world, and connect with others. To begin with, English literature enriches our language skills, especially in communication. Whether it's through reading a novel, a play, or even a short poem, literature exposes us to a wide range of vocabulary, expressions, idioms, and sentence structures. This helps us speak and write more effectively in our day-to-day conversations - whether we're chatting with a friend, writing an email, or giving a presentation at work. Even many common sayings like "break the ice" or "the green-eyed monster" have literary origins, and we use them often

without realizing it. English literature is often seen as a collection of stories, poems, and plays written by authors of the past, but its role is much deeper and more practical than many realize. Beyond being a subject in school or a topic for academic exams, literature is a part of our everyday lives. It influences how we think, how we speak, how we relate to others, and even how we make decisions. From casual conversations to professional communication, English literature plays a silent but powerful role.

One of the most obvious ways English literature shows up in our daily life is through language and expression. Literature introduces us to rich vocabulary, unique phrases, idioms, metaphors, and cultural references. Many of the expressions we use in conversation come directly from literary works. Phrases like "All that glitters is not gold" or "To be or not to be" are from Shakespeare, yet they are spoken in modern contexts without us always recognizing their origin. Literature teaches us to communicate

with more color, precision, and emotion. Beyond improving how we speak or write, literature helps us understand human behavior and emotions. Through characters, conflicts, and relationships in stories, we witness human experiences from different points of view. This builds our emotional intelligence and makes us more empathetic in real life. When we read about someone's struggles in a novel, we may become more compassionate when we see others face similar issues around us. In daily life, this skill is incredibly valuable-whether we are comforting a friend, understanding a co-worker, or making fair judgments about people.

Absorb the plot-we reflect on the choices characters make, the themes the author explores, and the outcomes of actions. This trains our minds to think more deeply, ask questions, and look at situations from multiple angles. These analytical skills are helpful in everyday decision-making. Whether you're solving a problem at work, resolving a disagreement at home, or trying to understand current events, the mindset developed through literature helps you consider the broader picture. In today's fast-paced world, literature gives us perspective and pause. Reading literature slows

us down and makes us reflect. A poem might remind us to appreciate small joys. A novel might reveal the emotional cost of ambition. A play might highlight injustice or inspire courage. These stories often mirror real life and can guide us during uncertain times. For many, literature becomes a source of personal growth, teaching lessons that no lecture or instruction manual can.

More importantly, literature teaches us to understand people and emotions better. When we read a story or a character's journey, we learn to see the world through their eyes. This builds empathy, which is extremely useful in real life-whether we're dealing with coworkers, classmates, family, or even strangers. Literature introduces us to diverse cultures, beliefs, and human experiences, making us more open-minded and emotionally intelligent. English literature also plays a powerful role in shaping our thinking and imagination. Through reading, we learn to question, analyse, and interpret different situations, ideas, and values. These skills are not limited to books-they are useful every day. When making decisions, solving problems, or navigating life's challenges, the critical thinking skills developed through

literature help us weigh options and make thoughtful choices.

In our modern digital lives, the influence of literature is all around us—in movies, TV shows, music, and social media. Many blockbuster films and popular series are inspired by classic English literature, from “Pride and Prejudice” to “Romeo and Juliet” to “The Lord of the Rings.” Understanding the literary roots of these works not only deepens our appreciation of the stories but also helps us recognize themes like love, power, justice, and identity in the world around us. In the workplace, literature is more helpful than many people think. Employers increasingly value soft skills such as communication, empathy, and creativity - all of which are developed through reading and analysing literature. Literature improves how we articulate our thoughts, listen to others, and express ideas clearly and persuasively. It also enhances our storytelling abilities, which are vital in marketing, branding, journalism, and public speaking.

English literature also provides emotional comfort and inspiration in everyday life. A well-written poem or quote can lift our mood, help us cope with sadness, or motivate us to keep going during tough times. Many

people find strength in the words of literary figures, turning to books or favourite lines for guidance and encouragement. In this way, literature becomes a personal companion and a source of wisdom. Furthermore, literature influences how we write and interpret messages. From crafting a heartfelt birthday card to writing a social media post, literary techniques such as tone, imagery, metaphor, and rhythm help us express ourselves more meaningfully. Even in casual writing, a person who has read widely often writes more clearly and creatively.

In education, literature helps students improve their language, reasoning, and world view. Even those who pursue science, business, or technology benefit from literature because it fosters imagination and human understanding—qualities that are valuable in all careers and relationships. In conclusion, English literature is far more than a subject in school. It is a living, breathing part of our day-to-day lives. It shapes the way we think, speak, relate, and reflect. From improving our communication skills to helping us understand others better, literature enriches our personal and professional lives in countless ways. Whether we realize it or not, a

line from a book, a character's courage, or a poet's insight often stays with us-and guides us long after we've closed the last page.

Student Name : Miss. Karishma Yadav

Class : B.A.III

TENSION

Tension, tension, tension—what is this generation?

Children have tension during their examinations.

Teachers have tension while completing their portion.

Parents have tension for their wards' admission.

Elders have tension to get their pension.

Politicians have tension during the election.

Police have tension while thieves are in action.

Nature has tension to stop the pollution—

INDIAN AGRICULTURE: BACKBONE OF THE NATION

Agriculture has been the backbone of India's economy for centuries. Even today, despite rapid industrialization and growth in the services sector, agriculture remains a vital part of the country's economic, social, and cultural fabric. India is primarily an agrarian society, with nearly 50% of the population still dependent on agriculture and allied activities for their livelihood. From feeding the population to contributing to exports, employment, and rural development, Indian agriculture plays a central role in the nation's progress. India has one of the largest and most diverse agricultural sectors in the world. The country is a leading producer of a wide variety of crops such as rice, wheat, sugarcane, cotton, pulses, spices, tea, and fruits like mangoes and bananas. Due to its varied climate, soil types, and topography, India can grow almost every type of crop, ranging from tropical to temperate. This diversity has made India self-sufficient in food grain production and an important player in the global food

trade.

The agricultural sector in India is not just about farming. It includes horticulture, animal husbandry, fisheries, forestry, and dairy farming. These allied activities have become increasingly important in providing income and employment to farmers and rural communities. For instance, dairy farming has significantly improved rural livelihoods, and India today is the largest producer of milk in the world. However, Indian agriculture also faces several challenges. One of the major issues is dependence on monsoons. A large portion of Indian farmland is rain-fed, meaning that poor rainfall or drought can lead to crop failure and severe financial distress for farmers. This uncertainty affects production, prices, and food security. Irrigation infrastructure has improved over the years, but there is still a long way to go in ensuring water availability across all farming regions.

Another major concern is the small and fragmented landholdings. Most Indian farmers own less than two hectares of land, which makes it difficult for them to invest in modern equipment, irrigation systems, or improved seeds. Low productivity, lack of access to credit, and rising input costs further strain their ability to make

profits. Often, farmers are caught in a cycle of debt, which in extreme cases leads to farmer suicides-one of the most heartbreaking realities of Indian agriculture. Technological backwardness is another issue. While large-scale farms and agribusinesses may use modern techniques, the majority of small farmers still rely on traditional methods of farming, which are less productive. There is a strong need for widespread adoption of modern farming practices, including the use of scientific techniques, high-yielding seeds, efficient irrigation systems like drip and sprinkler methods, and mechanization to improve efficiency.

The issue of market access and fair pricing is also critical. Farmers often do not get a fair price for their produce due to the involvement of middlemen and lack of proper storage or transportation facilities. While schemes like Minimum Support Price (MSP) are intended to support farmers, many are unaware of these benefits or unable to access them. The recent debates and protests around the farm laws highlighted the ongoing struggles around agricultural marketing and reforms in India. Despite these challenges, Indian agriculture is evolving and

innovating. The government has introduced several initiatives to support farmers, such as PM-KISAN for direct income support, e-NAM for online agricultural marketing, and the Pradhan Mantri Krishi Sinchayee Yojana (PMKSY) to improve irrigation. Digital tools, mobile apps, and satellite technology are being used to provide weather updates, market prices, and expert advice to farmers.

Women in agriculture, often called "invisible farmers," play a crucial role in sowing, harvesting, and managing farms, yet their contribution is often overlooked. Empowering women farmers with education, financial access, and decision-making power can significantly improve agricultural productivity and rural well-being. In conclusion, Indian agriculture is a sector of great strength, deep challenges, and immense potential. It

feeds over a billion people, provides livelihoods to millions, and holds the key to rural development and economic stability. With the right combination of government policy, technology, education, infrastructure, and farmer participation, Indian agriculture can transform into a modern, sustainable, and profitable sector. A strong and prosperous farming community is essential for a strong and self-reliant India.

Climate change poses another grave threat, with changing temperatures and altered rainfall patterns affecting crop health and productivity. Crops like rice, wheat, and maize are particularly vulnerable to temperature shifts, and rising temperatures can decrease yields and increase the risk of crop diseases. India has a predominance of smallholder farms, with more than 85% of Indian farmers owning less than two hectares of land. These small land holdings result in low economies of scale, limiting the use of advanced machinery and modern farming techniques. Fragmentation of land further exacerbates this issue, as families inherit land in small portions, reducing the overall farm size.

Small-scale farming, coupled with inadequate access to technology,

capital, and markets, leaves farmers at a disadvantage compared to larger agricultural businesses. Without sufficient land, access to irrigation, and modern farming equipment, productivity remains low, making it difficult for farmers to sustain themselves or reinvest in their farms. Farmers in India often face challenges accessing credit, which is crucial for purchasing seeds, fertilizers, machinery, and irrigation equipment.

Empowering farmers, particularly women, with access to education, training, and financial resources is essential for long-term agricultural growth. Women farmers, who play a significant role in agriculture, are often excluded from decision-making and financial support. By providing women with land rights, financial inclusion, and training, we can significantly enhance agricultural productivity. Furthermore, cooperatives and farmers' producer organizations (FPOs) can help small farmers pool their resources, access better market prices, and reduce input costs. These collective models can improve the bargaining power of farmers and create economies of scale.

THE PATH OF KNOWLEDGE

Through halls of learning, wisdom flows,
A seed is planted, a mind it grows.
In classrooms bright, we find our way,
To light the world, to seize the day.
Higher education, a bridge to dreams,
Where knowledge shines and future gleams.
A compass guiding hearts to rise,
To see beyond, to touch the skies.
It opens doors to paths unknown,
Where seeds of thought are deeply sown.
With every lesson, skills are born,
And minds are sharpened, hearts reborn.
In books we find the stories told,
In lectures, answers, young and bold.
The future calls to those who seek,
To learn, to grow, to find the peak.
Through higher ed, we shape our fate,
Empowered voices, strong and great.
For knowledge is the key to roam,
To build, to innovate, to call it home.

Student Name : Mr. Sumit Shingade

Class: B.A.III

A TO Z OF LIFE

- A = Ambition
- B = Behaviour
- C = Character
- D = Duty
- E = Economy
- F = Fraternity
- G = Grateful
- H = Honest
- I = Ideal
- J = Joyfulness
- K = Kindful
- L = Learning
- M = Modesty
- N = Nationalism
- O = Opportunity
- P = Progress
- Q = Quality
- R = Royal
- S = Sacrifice
- T = Truth
- U = Unity
- V = Victory
- W = Willpower
- X = Xerox good things
- Y = Youth
- Z = Zealful

Student Name: Miss. Ratika R. Magdum

Class: B.Sc. I

RISE WITHIN: A POEM OF SELF-EMPOWERMENT

In the quiet depths of my soul's refrain,
I find a strength that breaks every chain.
Not born of gold, nor silver's gleam,
But of resilience, and a daring dream.
The world may try to dim my light,
But within me burns a fire, bright.
With every doubt, I stand more tall,
For I know my worth, beyond it all.
I am the storm, I am the sky,
The strength to rise, the will to fly.
No fear can bind me, no hand can sway,
For in my heart, I lead the way.
Through valleys deep, and mountains high,
I walk my path, I spread my wings and fly.
Every fall, I rise again,
Stronger than before, free from pain.
The chains of doubt, I break them still,
With courage born from an iron will.
For I am not a shadow in the night,
I am the dawn, I am the light.
So watch me rise, and watch me soar,
With every step, I'll claim much more.
For I am power, I am the sun,
And in my heart, the journey's just begun.

Student Name : Mrs. Manisha Kore

Class: B.A.III

STRENGTH IN MOTION: A POEM ON PHYSICAL FITNESS

With every stretch and every stride,
My body wakes, my strength's inside.
Through sweat and struggle, I begin,
To feel the power rise within.
The pulse of life, the steady beat,
With every movement, I feel complete.
A push, a pull, a lift, a leap,
Building muscles, strong and deep.
The path is hard, the journey long,
But in my heart, I know I'm strong.
Endurance grows, I feel the burn,
For every step, there's more to learn.
Through morning runs or evening sets,
Each day brings new and greater bets.
I chase my goals, I face the test,
For fitness is the key to my best.
The body's temple, I'll treat with care,
Nourishing it, because I'm aware—
That strength, both mental and in the chest,
Is built with effort, at its best.
So I'll rise each day and push through fear,
With every drop of sweat, I cheer.
For physical fitness is not just a race,
It's a lifelong journey, a steady pace.

Student Name : Mrs. Pratiksha Yevare

Class: B.A.III

अहवाल विभाग

अनुक्रमणिका

- १) समिती अहवाल
- २) विभागीय अहवाल
- ३) अध्यापन पूरक कार्य कार्य अहवाल

समिती अहवाल २०२४-२५

शारीरिक शिक्षण विभाग

मा. निमंत्रित मान्यवर कॉलेजचे प्राचार्य, स्थानिक समितीचे अध्यक्ष, सचिव सर्व मान्यवर पदाधिकारी व सदस्य सर्व शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी, पत्रकार बंधू, विद्यार्थी मित्र हो! क्रीडा विभागाच्या यशाबाबत झोनल, इंटरझोनल, विद्यापीठ, ऑल इंडिया इंटरयुनिव्हर्सिटी, या अशा अनेक स्तरावर उत्कृष्ट कामगिरी करून 'अनेकांत एज्युकेशन सोसायटीचे, तसेच 'जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर' चे नांव लौकिक वाढविणारी कामगिरी कॉलेजच्या यशस्वी खेळाडूंनी केली आहे. त्यामध्य

१. कु. साळुंखे समृद्धी संदिप बी.एस्सी भाग २

यांची शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे आंतरविभागीय फेन्सिंग या खेळात फाईल व सेबर या क्रीडाप्रकारात द्वितीय व प्रथम क्रमांक संपादन करून त्यांची ऑल इंडिया इंटरयुनिव्हर्सिटी स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघात निवड झाली. सदरच्या स्पर्धा ह्या जम्मू युनिव्हर्सिटी, जम्मू येथे संपन्न झाल्या आहेत.

२. कु. समिक्षा संजयकुमार नाईक. बी. सी. ए २

शिवाजी विद्यापीठ महिला व्हॉलीबॉल सराव कॅम्पसाठी निवड झाली आहे. सदरचा कॅम्प दिनांक २२/१०/२०२४ ते ३०/१०/२०२४ या कालावधीत शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर येथे होता.

३. श्री. काटकर आर्यवर्धन विवेक. बी. ए. भाग १

डॉ. डी. वाय. पाटील इंजि. कॉलेज, साळोखेनगर कोल्हापूर येथे विभागीय तायक्रांदो स्पर्धेत ५८ किलो वजनीगटात द्वितीय क्रमांक संपादन केला. व आंतरविभागीय क्रिडा स्पर्धेत सहभागी झाले आहेत.

४. कु. दळवी प्रज्ञा दत्तात्रय बी. कॉम. भाग १

आंतरविभागीय वेटलिफ्टिंग ८५ किलो वजनी गटात प्रथम क्रमांक संपादन केला सदरच्या स्पर्धा ह्या देवचंद कॉलेज, निपाणी येथे संपन्न झाल्या आहेत.

५. कु. ठोमके अंकिता चंद्रकांत. बी. कॉम. भाग १

आंतरविभागीय वेटलिफ्टिंग ७५ किलो वजनी गटात प्रथम क्रमांक संपादन केला. सदरच्या स्पर्धा ह्या देवचंद कॉलेज, निपाणी येथे संपन्न झाल्या आहेत.

६. श्री. हजारें दिपक अजय. बी. ए. भाग. १

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे विभागीय बॉक्सिंग स्पर्धेत ६५ किलो वजनीगटात द्वितीय क्रमांक संपादन केला. व आंतरविभागीय क्रिडा स्पर्धेत सहभागी झाले आहेत.

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर विभागीय पुरुष शुटिंगबॉल स्पर्धा ह्या विठ्ठलराव पाटील महा. कळे ता. पन्हाळा येथे दि.२८/०२/२०२५ रोजी आयोजन केले होते. सदरच्या स्पर्धेत तृतीय क्रमांक संपादन केले आहे. विजेत्या संघाचे हार्दिक अभिनंदन करण्यात आले आहे.

दिनांक २७/०१/२०२५ ते दिनांक ३०/०१/२०२५ पर्यंत महाविद्यालयीन वार्षिक क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आहे. यामध्ये जवळ जवळ १५० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला गेला. यामध्ये खो-खो, कब्बडी, व्हॉलीबॉल, अथलेटिक्स, यासारखे क्रीडाप्रकार घेवून यावर्षीच्या वार्षिक क्रीडा स्पर्धा ह्या संपन्न झाल्या आहेत. सन २०२४-२०२५ या शैक्षणिक वर्षामध्ये प्राचार्य प्रो. डॉ. एस. ए. मांजरे, सहकारी शिक्षक, प्रशासकीय

वर्ग, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच स्थानिक व्यवस्थापन परिषदेचे सर्व पदाधिकारी व सदस्य या सर्वांचे सहकार्य मिळाल्यामुळे हे यश प्राप्त होऊ शकले आहे.

धन्यवाद !

डॉ. महादेव सुर्यवंशी
जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

राष्ट्रीय सेवा योजना (NSS)

- १) २६ जून २०२४ रोजी जयसिंगपूर नगरपरिषदेच्या वतीने छ. शाहू महाराज यांच्या जयंतीनिमित्त शोभायात्रा व वृक्षारोपण संपन्न झाले.
- २) २६ जून २०२४ रोजी छ.शाहूंच्या पुरोगामी, समतावादी व कृतिशील विचारांच्या माध्यमातून मानवतावादी विचारांना बळ मिळणार प्रा. सुरज चौगुले यांचे प्रतिपादन.
- ३) १५ जुलै २०२४ रोजी एन.एस.एस. एक सेवारूपी उत्तम अनुभवाचा, विविध क्षेत्रात करिअर संधीसाठी उपयुक्त व मूलभूत मार्ग विनायक कुलकर्णी यांचे प्रतिपादन.
- ४) १९ जुलै २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेजमध्ये स्वच्छ महाराष्ट्र मिशन (नागरी २.०) अंतर्गत स्वच्छता मित्रांसाठी प्रशिक्षण कार्यशाळा संपन्न
- ५) २७ जुलै २०२४ रोजी राज्यातील मुलींच्या शैक्षणिक व सर्वांगीण विकासासाठी शासन कटिबद्ध असल्याचे मत शिक्षणमंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांनी विद्यार्थिनींशी वेबीनारच्या माध्यमातून साधला.
- ६) ०९ ऑगस्ट २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेजच्या हीरक महोत्सवी वर्ष व क्रांती दिनानिमित्त ; रक्तदात्या विद्यार्थ्यांनी केली रक्तदानाची शतक पूर्ती.
- ७) १४ ऑगस्ट २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेज राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने 'हर घर तिरंगा'

अभियानाची भव्य रॅली संपन्न.

८) १९ ऑगस्ट २०२४ रोजी जयसिंगपूरकॉलेजमध्ये 'नशामुक्त युवक' व 'हर घर तिरंगा' या शासन पुरस्कृत उपक्रमात शपथ ग्रहण कार्यक्रम संपन्न.

९) २७ ऑगस्ट २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेजच्या वतीने पीडित बालिका व अन्य महिलांना न्याय मिळण्यासाठी जयसिंगपूर पोलीस ठाणेस दिले निवेदन.

१०) २८ ऑगस्ट २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेज राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी संकलित केले प्लॅस्टिक.

११) २५ सप्टेंबर २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेजमध्ये एन.एस. एस. डे विधायक कामाच्या माध्यमातून संपन्न.

१२) १३ ऑक्टोबर २०२४ रोजी हातकणंगले रेल्वे स्टेशनची राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवक विद्यार्थ्यांकडून स्वच्छता.

१३) १४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी श्री क्षेत्र रामलिंग व श्री अल्लम प्रभू डोंगर परिसराची राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकाकडून प्लॅस्टिक संकलन व स्वच्छता मोहीम.

१४) ७ नोव्हेंबर ते १६ नोव्हेंबर या कालावधीत श्री.अनार्य जयपाल पोळ हा विद्यार्थी संत गाडगे महाराज अमरावती विद्यापीठ, अमरावती येथे झालेल्या राष्ट्रीय आव्हान शिबिरात सहभागी होता.

१५) १२ नोव्हेंबर २०२४ रोजी जयसिंगपूर नगर परिषदेच्या वतीने आयोजित मतदान जनजागृतीसाठी मानवी साखळी व रॅली मध्ये जयसिंगपूर कॉलेज छडड विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता.

१६) २६/११/२०२४ रोजी भारतीय संविधान अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त जयसिंगपूर नगरपालिका आयोजित संविधान रॅली व संविधान उद्देशिकेचे वाचन

१७) बुधवार, दिनांक २७/११/२०२४ रोजी 'भारतीय संविधान आणि सामाजिक न्याय' या विषयावर प्रमुख वक्ते डॉ.के.डी.खळदकर यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

१८) ३ डिसेंबर, २०२४ रोजी संविधान निर्मिती स्वर्णक्षण ही चित्रफिती विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आली. याप्रसंगी प्राचार्य डॉ. सुरज मांजरे यांनी मार्गदर्शन केले.

१९) मंगळवार, दि. १०/१२/२०२५ रोजी भारतीय संविधान व महामानव डॉ. आंबेडकर या दोन विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

२०) शनिवार दि. २१ डिसेंबर, २०२४ रोजी डॉ. महावीर अक्कोळे यांचे हस्ते पोस्टर स्पर्धा सादरीकरण व बक्षीस समारंभ संपन्न

२१) २२ जानेवारी, २०२५ रोजी शिवाजी विद्यापीठ येथे आपत्ती व्यवस्थापन शिबिरात ११ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

२२) शुक्रवार, दि. २४ जानेवारी, २०२५ रोजी जयसिंगपूरत मतदान जनजागृती रॅली संपन्न

२३) शुक्रवार दि. २४ जानेवारी, २०२५ रोजी निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

२४) शनिवार दि. २५ जानेवारी, २०२५ रोजी शिरोळ तहसील कार्यालय व जयसिंगपूर कॉलेज यांच्या वतीने शिरोळ शहरात मतदान जनजागृती रॅली व राष्ट्रीय मतदान दिन प्रतिज्ञा संपन्न

२५) २६ जानेवारी, २०२५ रोजी मा. तहसीलदार अनिलकुमार हेळकर यांच्या हस्ते विशेष सत्कार करण्यात आला.

२६) महात्मा गांधी पुण्यतिथीनिमित्त ३० जानेवारी, २०२५ रोजी १११ रक्तदात्यांनी रक्तदान केले.

२७) १२ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी कुरुंदवाड येथे महात्मा गांधी विचार प्रचार समितीमार्फत घेण्यात आलेला कार्यक्रमत विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

२८) रविवार, दि. १६ फेब्रुवारी, २०२५ रोजी नांगरट साहित्य संमेलनाच्या रॅलीमध्ये विद्यार्थ्यांनी आपला सक्रिय सहभाग नोंदविला. २९) ४ मार्च ते १० मार्च २०२५ रोजी मौजे धरणगुप्ती येथे दिनांक ४ मार्च ते १० मार्च या कालावधीत विशेष श्रमसंस्कार शिबिर संपन्न झाले.

डॉ. पी. टी. माने

कार्यक्रम अधिकारी, रासेयो.

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर

सांस्कृतिक विभाग

सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षामध्ये सांस्कृतिक विभागामार्फत नागपंचमी सणानिमित्त पारंपारिक खेळांचे आयोजन शनिवार, दि. १० ऑगस्ट २०२४ रोजी सकाळी ०९.३० वाजता महाविद्यालयाच्या प्रांगणात करण्यात आले होते.

विद्यार्थी विकास विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर ४४ वा जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवाचे यजमानपद जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूरला लाभले. हा युवा महोत्सव शनिवार दि. २१ सप्टेंबर २०२४ रोजी मोठ्या उत्साहात संपन्न झाला. या युवा महोत्सवामध्ये ७ वैयक्तिक कलाप्रकार (५ जिल्हास्तरीय व २ मध्यवर्ती) व ७ सांघिक कलाप्रकार अशा एकूण १४ कलाप्रकारात जयसिंगपूर कॉलेज जयसिंगपूरने सहभाग नोंदविला.

जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये जयसिंगपूर कॉलेजला लोकनृत्य-प्रथम क्रमांक, लघुनाटिका-प्रथम क्रमांक, मराठी वक्तृत्व - द्वितीय क्रमांक, इंग्रजी वक्तृत्व व पथनाट्य उत्तेजनार्थ बक्षीस मिळाले. मध्यवर्ती युवा महोत्सव दि. २९ सप्टेंबर २०२४ ते १ ऑक्टोबर २०२४ अखेर आजरा महाविद्यालय, आजरा येथे संपन्न झाला. लोकनृत्य या कलाप्रकारात विभागून तृतीय क्रमांक मिळवला. आपटे वाचन मंदिर, इचलकरंजी येथे

मंगळवार, दि. २४ सप्टेंबर २०२४ रोजी लोकमान्य टिळक पुण्यतिथीनिमित्त आंतरमहाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धा संपन्न झाला. या स्पर्धेमध्ये कॉलेजने द्वितीय क्रमांक व उत्तेजनार्थ बक्षीस मिळविले. सोमवार दि. १४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी युवा महोत्सवामध्ये सहभाग घेतलेल्या व यश मिळविलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांचा सत्कार समारंभ महाविद्यालयाच्या वतीने आयोजित करण्यात आला. या समारंभास मा. संजय मालू व मा. सौ. अनुसया मालू प्रमुख पाहुणे लाभले. पाहुण्यांच्या हस्ते विद्यार्थ्यांना सन्मानचिड्ड, प्रशस्तीपत्र व गुलाबपुष्प देऊन सत्कार करण्यात आला. मा. संजय मालू व मा. सौ. अनुसूया मालू यांच्याकडून विद्यार्थ्यांना कापडी पिशवी भेट देण्यात आली. मा. डॉ. सुभाष अडदंडे यांनी कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान भूषविले. मा. डॉ. महावीर अक्कोळे, मा. आपासाहेब भगटे यांची कार्यक्रमास प्रमुख उपस्थिती होती. मकरसंक्राती सणानिमित्त मंगळवार, दि. १४ जानेवारी २०२५ रोजी महाविद्यालयाच्या प्रांगणात तिळगुळ वाटपाचे कार्यक्रम संपन्न झाले. सांस्कृतिक महोत्सवानिमित्त मंगळवार, दि. २१ जानेवारी २०२५ ते शनिवार, दि. २५ जानेवारी २०२५ अखेर विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये रांगोळी स्पर्धा, मेहंदी स्पर्धा, पाककला स्पर्धा, केशरचना स्पर्धा, वक्तृत्व व निबंध स्पर्धा अशा विविध स्पर्धांचा समावेश होता. स्थानिक समितीचे मा. अध्यक्ष व सर्व पदाधिकारी, मा. प्राचार्य यांचे बहुमोल मार्गदर्शन लाभले. तसेच सांस्कृतिक समितीतील सर्व सदस्यांचे सहकार्य मिळाले.

डॉ.सौ.व्ही.व्ही. चौगुले
प्रमुख, सांस्कृतिक विभाग

अंतर्गत तक्रार निवारण

जयसिंगपूर कॉलेज जयसिंगपूर सत्र दोन मध्ये
गर्भाशयाच्या

ग्रीवेच्या कर्करोगाच्या जागरूकतेवर कार्यक्रम अंतर्गत तक्रार समिती अंतर्गत आयोजित करण्यात आला. एकूण २५० विद्यार्थी दि. १४/०८/२०२४ रोजी या कार्यक्रमास उपस्थित राहिले. या क्रियाकलाप अहवालाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे. स्वागत आणि परिचय डॉ. स्मिता महाजन, भौतिकशास्त्र विभाग यांनी केले. अतिथींचा परिचय डॉ.सुजाता पाटील यांनी सादर केला. कला, वाणिज्य आणि विज्ञानाचे उपप्राचार्य देखील या कार्यासाठी उपस्थित होते. कनिष्ठ महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य श्री बी.ए. आलदर आणि पर्यवेक्षक, डॉ. एम. जे. बुरसे सर देखील या निमित्ताने उपस्थित होते. कोणत्याही देशव्यापी गर्भाशय ग्रीवाच्या स्क्रीनिंग प्रोग्रामच्या अनुपस्थितीत, ग्रीवाचा कर्करोग हा भारतासाठी सार्वजनिक आरोग्याची एक मोठी समस्या आहे. आम्ही येथे ग्रीवाच्या कर्करोग, त्याचे जोखीम घटक, मानवी पेपिलोमाव्हायरस (एपीव्ही), एटिओलॉजिक एजंट आणि पीएपी (पॅपॅनिकोलाऊ) स्क्रीनिंगसाठी स्मीअर चाचणीबद्दल महिला महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या पातळीचे मूल्यांकन केले. आम्ही १७ ते २४ वर्षे वयोगटातील विद्यार्थ्यांचे (एकूण = ५००) प्रश्नावली सर्वेक्षण केले. ग्रीवाच्या कर्करोगाने केवळ २०% लोकांना भारतातील सर्वात जास्त प्रचलित महिला कर्करोग म्हणून ओळखले. यानंतर जयसिंगपूर हेरिटेजचे संचालक इनरव्हील क्लबचे संचालक डॉ. उर्मिला भडे यांनी विद्यार्थ्यांना मासिक पाळी व सॅनिटरीबद्दल मार्गदर्शन केले. स्थानिक समितीचे सदस्य डॉ. धवलकुमार पाटील यांनी या कार्यक्रमाचे अध्यक्षीय भाषण केले. या प्रसंगी डॉ. सूरत मांजरे, जयसिंगपूर कॉलेजचे प्राचार्य उपस्थित होते. शेवटच्या सत्रात असे झाले की सर्व स्तरातील स्त्रियांच्या सद्यस्थिती आणि सर्व स्तरातील स्त्रियांच्या योगदानाबद्दल मोठी चर्चा

झाली, ज्यात अपेक्षित समुदायातील लोकांचा समावेश आहे.

श्रीमती अंजना ए. चौगुले हे व्याख्यानाची संख्या होती आणि श्रीमती स्वाती बस्तवाडे यांनी आभार मानले. सर्व स्थानिक व्यवस्थापन समिती सदस्यांच्या, शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या पाठिंब्याने हे कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केले गेले.

२. जयसिंगपूर महाविद्यालय अंतर्गत तक्रार निवारण समितीमार्फत आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस संपन्न झाला. दिनांक ८ मार्च आंतरराष्ट्रीय महिला दिवसानिमित्त प्रमुख पाहुण्या माननीय मौसमी चौगुले (बर्डे) उपविभागीय अधिकारी इचलकरंजी यांचे 'राष्ट्र उभारणीत आजच्या स्त्री चे स्थान' यावर भाषण केले.

३. सदर वर्षात एकही तक्रार नोंद झाली नाही.

डॉ. स्मिता महाजन
समिती प्रमुख

निबंध, वक्तृत्व व महाराष्ट्र विवेकवाहिनी

विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासाच्या दृष्टीने निबंध व वक्तृत्व महत्त्वपूर्ण घटक आहेत. तसेच विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन वाढविणे आणि समाजात विवेकशिलता पसरवणे हा महाराष्ट्र विवेक वाहिनीचा उद्देश आहे. या अनुषंगाने समितीच्या वतीने दिनांक २१ ऑक्टोबर २४ रोजी महाराष्ट्र विवेकवाहिनीचे उद्घाटन व प्रबोधनात्मक मार्गदर्शनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला. यावेळी IQAC समन्वयक प्रा. डॉ. तुषार घाटगे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. ३१ डिसेंबर २४ रोजी 'व्यसनमुक्त तरुणाई' या विषयावर प्रा. बाळगोंडा पाटील यांनी मार्गदर्शन केले. तसेच महाराष्ट्र विवेक तसेच महाराष्ट्र विवेक वाहिनी

सर्टिफिकेट कोर्स अंतर्गत तासांचे नियोजन करण्यात येऊन, विद्यार्थ्यांकडून प्रबंध लेखन, प्रोजेक्ट लेखन करून घेण्यात आले.

मराठी विभागामध्ये मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा, सांस्कृतिक विभाग यांच्यावतीने निबंध लेखन वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. निबंध लेखन व वक्तृत्व या विषयाच्या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांना स्वतंत्ररीत्या मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच जिल्हास्तरीय व मध्यवर्तीय युवा महोत्सवातील सहभागी विद्यार्थ्यांची वक्तृत्व स्पर्धेसाठी तयारी करून घेण्यात आली.

४४ व्या शिवाजी विद्यापीठ युवा महोत्सव कोल्हापूर विभागांतर्गत मराठी वक्तृत्व स्पर्धेत कु. अवंतिका पाटील या विद्यार्थिनीने द्वितीय क्रमांक मिळविला. शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघाच्या वतीने घेण्यात आलेल्या निबंध स्पर्धेत कु. तनुजा ठोंबरे हिने सहभाग घेतला. इचलकरंजी, मिरज इत्यादी ठिकाणी झालेल्या वक्तृत्व स्पर्धामधील सहभागी विद्यार्थ्यांना समितीमार्फत मार्गदर्शन करण्यात आले. या विविध उपक्रमांसाठी मा. प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे, उपप्राचार्य प्रा. सौ व्ही. व्ही. चौगुले, प्रा. डॉ. संदीप तापकीर, समितीतील सर्व सदस्य, यांचे सहकार्य व मार्गदर्शन वेळोवेळी मिळाले.

प्रा. एस. बी. डफळापूरकर
समन्वयक

परिक्षा समिती

परीक्षा कमिटी मार्फत खालील परीक्षा वर्ष २०२४-२५ घेण्यात आल्या.

प्रथम सत्र:

१. डायग्नोस्टिक टेस्ट दिनांक १३/०८/२०२४ रोजी घेण्यात आली.

२. सतत अंतर्गत मूल्यमापन विषयवार विभागवार घेण्यात आले.

३. दिनांक ३/१०/२०२४ रोजी मीटिंग घेऊन शिवाजी विद्यापीठ प्रथम सत्र परीक्षेच्या कामाचे डिस्ट्रीब्यूशन करण्यात आले.

४. बी. एस. सी भाग १ प्रात्यक्षिक परीक्षा चे वेळापत्रक तयार करून विद्यापीठास पाठविण्यात आले.

द्वितीय सत्र :

५. सतत अंतर्गत मूल्यमापन विषयवार विभागवार घेण्यात आले.

६. दिनांक २१/०३/२०२५ रोजी दुस-या सेमिस्टर चे शिवाजी विद्यापीठ परीक्षेच्या कामकाजाचे डिस्ट्रीब्यूशन करण्यात आले.

७. बी.एस.सी भाग १,२ प्रात्यक्षिक परीक्षा चे वेळापत्रक तयार करून विद्यापीठास पाठविण्यात आले.

डॉ. स्मिता सु. महाजन
समिती प्रमुख

वाङ्मय मंडळ

बुधवार दि. २१/०८/२०२४ रोजी आपल्या महाविद्यालयात वाङ्मय मंडळ २०२४-२५ चा उदघाटन समारंभ आणि भित्तिपत्रक अनावरण सोहळा आयोजित केलेला होता. सदर कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे आणि मुख्य वक्ते म्हणून डॉ. प्रवीण चंदनशिवे, जेष्ठ साहित्यिक, श्रीमती गंगाबाई खिवराज घोडावत कन्या महाविद्यालय, जयसिंगपूर यांना आमंत्रित केलेले होते.

विद्यार्थ्यांनी आपले विविध विषयांवरचे विचार व्यक्त करण्यासाठी लिहिते झाले पाहिजे आणि लिहिण्यासाठी कोणत्याही विशिष्ट शैलीची किंवा

विशिष्ट चौकटीची गरज नाही, असे यावेळी बोलताना ते म्हणाले. आपण विद्यार्थी दशेत असल्यापासून दैनंदिन व्यवहारातील साध्या साध्या विषयांना निवडून कथा कथा लिहिल्या, हे सांगताना त्यांनी आपली स्वलिखित कथा 'अभ्यास' ची सर्जनकथा विद्यार्थ्यांसमोर मांडली. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना वाङ्मय मंडळाचे समन्वयक डॉ. संदीप तापकीर यांनी महाविद्यालयात वर्षभर वाङ्मय मंडळाच्या माध्यामातून निबंध वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन केले जाते. तसेच भित्तिपत्रकाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या सर्जनशीलतेला कसा वाव दिला जातो, याविषयी सविस्तर माहिती दिली.

मराठी विभाग प्रमुख प्रा. संतोषकुमार डफळापूरकर यांनी पाहुण्यांची ओळख करून दिली-या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी भूगोल विभाग प्रमुख प्रो. डॉ. तुषार घाडगे हे होते. या कार्यक्रमासाठी हिंदी विभाग प्रमुख प्रो. डॉ. सुपर्णा संसुद्धी, अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख प्रभाकर माने, राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख खंडेराव खळदकर, इतिहास विभाग प्रमुख सुरज चौगुले इत्यादी उपस्थित होते. या कार्यक्रमासाठी भूगोल विभागाचे डॉ. राजेंद्र कोळी आणि इतरांचे बहुमोल सहकार्य लाभले. शंभरहून अधिक विद्यार्थी आणि महाविद्यालयातील प्राध्यापक उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे आभार वाङ्मय मंडळाच्या सदस्या डॉ. प्रतिभा जावळे यांनी मानले.

भित्तिपत्रकाचे अनावरण

मराठीतील जेष्ठ साहित्यिक आणि अभ्यासक प्रवीण डॉ. चंदनशिवे, जेष्ठ साहित्यिक, श्रीमती गंगाबाई खिवराज घोडावत कन्या महाविद्यालय, जयसिंगपूर यांना भित्तिपत्रकाच्या अनावरणासाठी आमंत्रित केलेले होते. भित्तिपत्रकाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या सर्जनशीलतेला कसा वाव दिला जातो, याविषयी सविस्तर माहिती दिली.

निबंध स्पर्धा -

वाङ्मय मंडळाच्या वतीने महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी दि.२५/०९/२०२५ रोजी मराठी विभागात निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधासाठी पुढील विषय विद्यार्थ्यांना देण्यात आले होते.

या स्पर्धेत २७ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. त्यातील खालील विद्यार्थ्यांनी गुणक्रमांक प्राप्त केले.

१. श्रेया सागर कोळी.

विषय - आजचा तरुण आणि सामाजिक माध्यमे

२. श्रुती संजय माळकर.

विषय - आजचा तरुण आणि सामाजिक माध्यमे

३. ऋतुजा अप्पासाहेब राऊत.

विषय - तंत्रज्ञानात हरवत चाललेला संवाद

वक्तृत्व स्पर्धा -

वाङ्मय मंडळाच्या वतीने महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी दि. २४/०९/२०२५ रोजी मराठी विभागात निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधासाठी पुढील विषय विद्यार्थ्यांना देण्यात आले होते.

या स्पर्धेत १० विद्यार्थी सहभागी झाले होते. त्यातील खालील विद्यार्थ्यांनी गुणक्रमांक प्राप्त केले.

१. रतिका रमेश मगदूम

विषय - पर्यावरण संवर्धन काळाची गरज

२. प्रेरणा वि.भाट

विषय - आई संपावर गेली तर....

३. मुस्कान मुबारक काले

विषय - तरुणपिढी आणि सामाजिक माध्यमे

हस्ताक्षर स्पर्धा

वाङ्मय मंडळाच्या वतीने महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी दि. २४/०९/२०२५ रोजी मराठी

विभागात निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधासाठी पुढील विषय विद्यार्थ्यांना देण्यात आले होते.

या स्पर्धेत २१ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

डॉ. संदीप तापकीर

समन्वयक

शिष्यवृत्ती समिती

शैक्षणिक वर्ष - २०२४-२०२५ मध्ये भारत सरकार शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप तसेच इतर सर्व शिष्यवृत्ती प्रस्ताव खालीप्रमाणे आहेत.

वरिष्ठ महाविद्यालय विद्यार्थी

१.भारत सरकार शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप प्रस्ताव. विद्यार्थी संख्या-६०१

२.राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना (EBC) विद्यार्थी संख्या-२१०

३. सेंट्रल सेक्टर शिष्यवृत्ती विद्यार्थी संख्या-७२

शिवाजी विद्यापीठ गुणवत्ता शिष्यवृत्ती विद्यार्थी संख्या-११

४.प्राचार्य बरि. पी. जी. पाटील व सौ. सुमतिबाई पाटील प्रतिष्ठान गुणवत्ता शैक्षणिक शिष्यवृत्ती विद्यार्थी संख्या-०३

कनिष्ठ महाविद्यालय विद्यार्थी

१.भारत सरकार शिष्यवृत्ती / फ्रीशिप प्रस्ताव विद्यार्थी संख्या-६८

२.राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज मेरीट शिष्यवृत्ती (SC,NT,SBC) विद्यार्थी संख्या-३९

३.कनिष्ठ महाविद्यालय ई. बी. सी. प्रस्ताव विद्यार्थी संख्या-१९६

४.एन. एम. एस. एस. शिष्यवृत्ती विद्यार्थी संख्या-१३

छत्रपती राजाराम महाराज सारथी शिष्यवृत्ती विद्यार्थी संख्या-१५

Student Adoption Report

During academic year 2024-25, I have covered student adoption committee. We have taken the three meetings for this year in department of Physics and collect the information about all students data by sending link. which problem faces to rural areas students? Some of the students working in agriculture along with Mother and Father. They should be come late to the college. After college they had no time to do study satisfactory. Those parents and student both are aware of education they come to college. Some students are working job but they complete the work of practical as well as theory in time. For this work cooperation given by Dr. P. P. Chikode., Dr. S. R. Tapkir., Miss. S. S. Chougule., Mr. Abhijit and Seema Sambhoshete.

**Dr. R. D. Mane
Convener**

Placement Cell Report

During academic year 2024-25, I have attended along with Shri. Bipin Khade director of LMC one day workshop on 'organization of student development programmes' on 27.08.2024 at Shivaji university, Kolhapur. The meeting was held on 28.08.2024 in Principal cabin at 11.00 am for discussion on various programmes

implementation. The members Principal, Dr.R.D.Mane, Mr.S.B.Dafalapurkar, Shri. Snajay Chavre and Shri Ashok Kolekar are present for this meeting. We are decided the various activities are conducting for this year. For student developments various programmes conducted by different departments.

The district Yuva Mahotsav conducted by our college on 21.09.2024 given by Shivaji University, Kolhapur were 15 different art form i.e. events organized under this cell.

**Dr. R. D. Mane
Convener**

1. The seminar on "career opportunities in IT" has been organised by Placement cell and Department BCA and BCS, in conference hall Jaysingpur College, Jaysingpur on 27.09.2024. For this seminar the Resource person is Shri Ravi sir from Aptech Academy, Kolhapur.
2. The Placement Cell of Jaysingpur College, Jaysingpur organized a successful Placement Camp on 10th January 2025, in association with ICICI Bank and NIIT, Mumbai. After a rigorous selection process, four students were selected for positions at ICICI Bank. The names of the selected candidates are: Bikis Hidayat Gavandi, Sneha Janardan Malave, Saujanya Dashrath Kanolkar, Swaleha Salim Jamadar.
3. The Placement Cell of Jaysingpur College, Jaysingpur, organized a successful placement camp on 4th October 2024 for BCS and BCA students, in collaboration with Technolearn Trainings, Pune. The event focused on providing job opportunities in the Information Technology (IT) sector. A total of

95 students participated in the placement drive.

4. The Placement Cell of Jaysingpur College, Jaysingpur organized a placement camp on 4th March 2025, in collaboration with Universal Education, for BCS and BCA students. The drive was aimed at providing career opportunities in the IT Training sector.

5. Organised One day Workshop on Preparation of Household chemicals, 15.03.2025.

Dr. G. H. Nikam
Convener

Green Club

During the academic year following guest lectures were organised under Green Club.

- 1) Guest lecture on Values of trees in environment
- 2) Guest lecture on water saving Importance
- 3) Guest lecture on Water saving
- 4) Guest lecture on Solid waste management
- 5) Cloth bags distributed among the schools
- 6) Created awareness regarding river pollution among the river side
- 7) Water pledge
- 8) Poster presentation
- 9) Demonstration of soil testing
- 10) Environmental audit
- 11) Bio diversity

Lead College

During the academic year following One day workshop were organised under Lead College Scheme.

Name Of the activity : Stress Management

Date : 13 March, 2025

Venue : Conference hall, Jaysingpur College, Jaysingpur.

Co-ordinator : Dr. (Mrs.) S. R. Nakate

Chief Guest : Dr. S. S. Pachore. Capt. P. A. Survey.

Organised for : Students, faculties in Cluster College

Name Of the activity : Career opportunities in Mutual funds and Insurance Sector

Date : 21 March, 2025

Venue : Conference hall, Jaysingpur College, Jaysingpur.

Co-ordinator : Dr. (Mrs.) S. R. Nakate

Chief Guest : Mr. Pradip Patil & Mrs. Shital Kadam.

Organised for : Students, faculties in Cluster College.

Commerce Association

Various activities including guest lectures, motivational lectures and guidance on competitive exam, workshops and seminars are conducted during the year in association with "Commerce Association" for inculcating participative and experiential learning and academic enrichment among the students. These activities are -

1. Guidance/ Guest Lectures During this academic year five Guidance and Guest Lectures on various themes like career development, Budget Analysis, Exam Guidance, etc. were organized in association with the Department of Commerce.

Sr.	Date	Theme	Resource person
1)	26/07/2024	Guidance on career opportunities in Commerce	CA. Monika Baldava
2)	23/10/2024	Guidance on MPSC, Competitive exam	Mr. Yuvraj Jadhav
3)	09/01/2025	MBA Common Entrance Test Examination Guidance	Dr.(Mrs.)D. B. Patil Mrs. S. V. Patil
4)	20/01/2025	MBA Common Entrance Test Examination Guidance	Mr. A. S. Ganapate
4)	05/10/2025	Guest lecture on analysis of Budget 2025 -26	CA. Sanjay Vanbhatte

2. Workshop-During the academic year following One Day workshops were organised.

Sr.	Date	Theme	Resource person
1)	12/08/2024	Workshop on NEP Guidance	Prof. Dr. N. L. Kadam
2)	20/08/2024	Workshop on Financial Literacy	Mr. Nitin Patil
3)	21/02/2025	Workshop on Union Budget 2025 : Financial Roadmap	CA. V. K. Bastwade

3. Seminar- During the academic year following Seminars were organized.

Sr.	Date	Theme	Resource person
1)	10/01/2025	Seminar on Entrepreneurship Skills and Techniques	Mr. Chetan Godbole
2)	25/02/2025	Seminar on Entrepreneurship 360: Types, Registration and subsidy	CS. Pravin Naragachhe

The classroom seminars for students of B. Com. I, B. Com. II and B. Com. III were organised also. Students presented their views on topics under different issues in Finance, Insurance, Management and Entrepreneurship which covered concept, importance, need and practical application of the concepts.

4. Parent's Meet-

Department of Commerce organised the Parent's Meet on 10th January, 2025 in the Department of Commerce. To encourage experienced alumni to share the industry trends, innovations and knowledge with the students and faculty and to celebrate the alumni achievements.

5. Participation in Avishkar-

The student from M. Com. II Class, Mrs. Gayatri Suraj Ainapure participated in University Level Avishkar Competition at Shivaji University, Kolhapur. It was an activity to encourage the students to participate in research activities and get the benefits from thereof.

6. Participation in Lead College Activities -

The students from B. Com. I, B. Sc. I (OE selected from Commerce Faculty) Classes participated in One Day Workshop organised under Lead College Programme.

All programmes and activities conducted by Commerce Association are always guided and appreciated by Prin. Dr. S. A. Manjare. I received every kind of support, cooperation and help from my departmental colleagues, Mrs. S. S. Chougale, Miss. A. J. Kamble, Mrs.

S. T. Hingmire, Miss. M. V. Gawade and Miss. S. V. Bhagate as well as from all teaching and non-teaching staff, most importantly the students from my stream. I express my deep sense of gratitude towards all of them for their cooperation.

Dr. (Mrs.) S. R. Nakate
Convener

एन. सी. सी. विभाग

- १) २१ जून २०२४ रोजी राष्ट्रीय योगा दिनानिमित्त एनसीसी मार्फत माननीय प्राचार्यांच्या अध्यक्षतेखाली योग शिबिर व योगा डे साजरा करण्यात आला त्यामध्ये योग गुरु सौ अमृता पाटील उपस्थित होत्या.
- २) ०३ ऑगस्ट २०२४ रोजी एनसीसी कॅडेट्सनी तुकाई डोंगर निमशिरगाव येथे एक दिवसीय ट्रेकिंग चे आयोजन केले होते व त्याचवेळी हिरवी आई फाउंडेशन मार्फत आयोजित केलेल्या वृक्षारोपण कार्यक्रमात सर्व कॅडेट्स सहभागी झाले व वृक्षारोपण केले सोबतच कॅडेट्सनी तयार केलेले १०८ सीड बॉल्स यांचे रोपण करण्यात आले.
- ३) १४ ऑगस्ट २०२४ रोजी आजादी का अमृत महोत्सव उपक्रमांतर्गत महाविद्यालयातील एनसीसी कॅडेट्स व महाविद्यालयातील विद्यार्थी यांचे मार्फत रॅलीचे आयोजन करण्यात आले यावेळी हर घर तिरंगा उपक्रम अंतर्गत सर्व विद्यार्थ्यांनी आपल्या घरी तिरंगा फडकवला.
- ४) १५ ऑगस्ट २०२४ (स्वातंत्र्य दिन) साजरा करण्यात आला यावेळी एनसीसी एन एस एस व अनेकांत इंग्लिश मीडियम स्कूलचे स्काऊट गाईड रॅजर्स यांचे संचलन झाले व त्यानंतर स्कूलच्या विद्यार्थ्यांनी कवायत प्रकार लेझीम वैयक्तिक व सामूहिक नृत्य यांचे उत्तमरीत्या सादरीकरण केले.

४) २२ ऑगस्ट २०२४ रोजी प्रथम वर्ष छात्र सैनिकांची निवड करण्यात आली, यावेळी ५६ महाराष्ट्र बटालियन एनसीसी कोल्हापूर चे कमांडिंग ऑफिसर कर्नल पुनीत गोगिया यांनी छात्र सैनिकांची निवड केली व मार्गदर्शन केले.

५) २० व २१ सप्टेंबर २०२४ रोजी आपल्या महाविद्यालयास यावर्षी शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत २८ वा युथ फेस्टिवलचे यजमानपद प्राप्त झाले होते त्याची पूर्वतयारी व स्वयंसेवक म्हणून वेगवेगळ्या ठिकाणी एनसीसी छात्रसैनिकांनी कार्य केले.

६) २ ऑक्टोबर २०२४ रोजी महात्मा गांधी जयंती निमित्त महाविद्यालयाच्या आवारात स्वच्छता उपक्रम राबवण्यात आला. यावेळी एनसीसी कॅडेट्सने महाविद्यालयीन परिसरातील प्लास्टिक कचरा संकलित केला.

७) महाविद्यालयाच्या गौरवात व एनसीसी विभागाच्या शिरपेचात आणखी एक मानाचा तुरा रोवला गेला तो म्हणजे एस यु ओ सई संतोष काळे हिची दिल्ली येथील थल सैनिक कॅम्प २०२४ (राष्ट्रीय पातळीवर पार पडणारा कॅम्प) साठी निवड व सदर कॅम्प यशस्वीरित्या पूर्ण करणारी ती महाविद्यालयातील पहिली एस डब्ल्यू कॅडेट ठरली.

८) १९ डिसेंबर २०२४ रोजी महाविद्यालयातील एनसीसी कॅडेट साठी स्पेशल एन्ट्री व आर्मी भरती मध्ये विविध प्रकारच्या करियर संधी या विषयावर मेजर प्रकाश पाटील सर यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. यावेळी महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ. एस. ए. मांजरे सर व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. पी. टी. माने सर उपस्थित होते.

९) महाराष्ट्रातील विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक २०२४ साठी महाविद्यालयातील एनसीसी कॅडेट्स मतदान केंद्रावर बंदोबस्त व वृद्ध आणि अपंग नागरिकांना मदत करण्याकरिता स्वयंसेवक म्हणून

कार्य केले.

९) ३० जानेवारी २०२५ रोजी भारतीय संविधानाच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त महाविद्यालयात एनसीसी व एनएसएस मार्फत राबवलेल्या रक्तदान शिबिरात छात्रसैनिकांनी 'रक्तदान' केले

१०) यावर्षी एनसीसी मधील जे यु ओ सुयश यादव, कॅडेट प्रेम नाईक, माझी कॅडेट अलोक मडावी, माजी कॅडेट प्रेम कांबळे, माजी कॅडेट प्रज्वल कुंभार व माजी एस डब्ल्यू कॅडेट केतकी बावडेकर यांची निवड इंडियन आर्मी मध्ये विविध पदांवर झाली.

११) आरडीसी कॅम्प २०२५ साठी पुणे येथील पूर्वतयारीसाठी आयजीसी कॅम्प साठी एस जी टी वरद खवाटे व कॅडेट पायल कांबळे हीची निवड करण्यात आली

१२) फेब्रुवारी २०२५ मध्ये 'सी' सर्टिफिकेट व मार्च २०२५ मध्ये 'बी' सर्टिफिकेट परीक्षा पार पडल्या यामध्ये सी सर्टिफिकेट परीक्षा देणाऱ्या छात्रसैनिकांसाठी नवीन एम सी क्यू प्रणाली अंतर्गत परीक्षा घेण्यात आली.

१३) ५६ महाराष्ट्र बटालियन कोल्हापूर येथे पार पडलेल्या विविध कॅम्प मध्येपुढील कॅडेट्सनी प्राविण्य मिळवले.

१) सी पी एल हातगिने श्वेता संजय व एल सी पी एल कोठावळे सानिया संजय ड्रिल कॉम्पिटिशन प्रकारात अनुक्रमे प्रथम व द्वितीय क्रमांक

२) कॅडेट वडर सानिका संभाजी क्रॉस कंट्री स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक.

३) कॅडेट प्राची दयानंद आंबी शूटिंग मध्ये प्रथम क्रमांक.

विभागीय अहवाल २०२४-२५

मराठी विभाग

मराठी विभाग हा विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सातत्याने प्रयत्नशील असतो. त्यांची वाड्मयीन जाणीव वृद्धिंगत व्हावी यासाठी विभाग वर्षभर विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करत असतो.

चालू शैक्षणिक वर्ष-२०२४-२५ मध्ये माहे जुलै पासून बी.ए. भाग-१/२/३ तसेच एम.ए.भाग-१ व २ या वर्गाचे अध्यापनाचे कामकाज नियमित वेळापत्रकानुसार सुरु झाले. बी.ए.भाग एक मधील विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ दिनांक ३० ऑगस्ट २०२४ रोजी घेण्यात आला. यावेळी मा. प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

दिनांक ५ सप्टेंबर रोजी कला शाखेतील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी एकत्रित शिक्षक दिन साजरा करण्यात आला यावेळी डॉ. प्रशांत चिकोडे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

बुधवार दि. २१/०८/२०२४ रोजी डॉ. प्रवीण चंदनशिवे, जेष्ठ साहित्यिक, श्रीमती गंगाबाई खिवराज घोडावत कन्या महविद्यालय, जयसिंगपूर यांच्या हस्ते भित्तिपत्रक अनावरण सोहळा आयोजित केलेला होता.

दि.२० सप्टेंबर २०२५ रोजी ४४ वा कोल्हापूर जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव २०२४-२५ महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला होता. त्या अंतर्गत वक्तृत्व स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा, एकपात्री स्पर्धा आणि प्रश्न मंजुषा स्पर्धा यासाठी महाविद्यालयाचे संघ तयार करण्याची जबाबदारी मराठी विभागावर सोपविण्यात आली होती. यातील वक्तृत्व स्पर्धेतील कु. अवंती अरविंद पाटील हिचा

दुसरा क्रमांक आला व विद्यापीठ स्तरावर तिला महाविद्यालयाचे प्रतिनिधित्व करण्याची संधी मिळाली. 'लोककला स्पर्धा' नियोजनाचे काम समिती प्रमुख म्हणून डॉ. संदीप तापकीर यांनी केले तर 'एकांकिका स्पर्धेच्या' नियोजनाची जबाबदारी मराठी विभाग प्रमुख प्रा. संतोषकुमार उफळापूरकर यांच्यावर सोपवलेली होती. ती त्यांनी यशस्वीपणे पार पाडली.

१ जानेवारी २०२५ रोजी 'वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा' या उपक्रमा अंतर्गत ग्रंथालयातील सभागृहात वाचन कौशल्य कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. मराठी विभागातील डॉ. संदीप तापकीर यांनी 'महाराष्ट्राची वाचन संस्कृती' या विषयावर उपस्थित विद्यार्थी आणि प्राध्यापकांना उद्बोधित केले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे हे होते. कला शाखेच्या प्राचार्य डॉ. विजयमाला चौगुले, भूगोल विभाग प्रमुख तुषार घाटगे, इंग्रजी विभाग प्रमुख डॉ. शशांक माने, अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. प्रभाकर माने, हिंदी विभाग प्रमुख डॉ. सुपर्णा संसुद्धी व कला शाखेतील अनेक प्राध्यापक व बहुसंख्य विद्यार्थी या कार्यक्रमासाठी उपस्थित होते.

मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा निमित्ताने दि. २० ते २५ जानेवारी २०२५ या कालावधीत खालील कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आलेले होते .

२० जानेवारी २०२५- संहिता लेखन, मराठी स्वाक्षरी

२१ जानेवारी २०२५- ग्रंथालयास भेट, काव्य संमेलन स्थळ-वाचन कट्टा

२२ जानेवारी २०२५ -निबंधलेखन व हस्ताक्षर स्पर्धा

२३ जानेवारी २०२५- वक्तृत्व स्पर्धा व दोन मिनिटे मराठी बोला

२४ जानेवारी २०२५-व्याख्यान 'अभिजात मराठी' व्याख्याते - डॉ. लक्ष्मण शिंदे

२५ जानेवारी २०२५ -माहितीपट 'बनगरवाडी ' मराठी चित्रपट

२४ जानेवारी २०२५ रोजी डॉ. लक्ष्मण शिंदे यांचे 'अभिजात मराठी' या विषयावर मराठी भाषा पंधरवड्या निमित्ताने व्याख्यान आयोजित केले होते. यावेळी व्यासपीठावर स्थानिक शाखेचे सचिव साहेब मा. श्री. डॉ. महावीर अक्कोळे, प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे, मराठी विभाग प्रमुख प्रा. संतोषकुमार डफळापूरकर व्यासपीठावर उपस्थित होते. सदर उपक्रमासाठी महाविद्यालयातील सर्व शाखेतील विद्यार्थ्यांचा भरघोस प्रतिसाद लाभला.

मराठी विभागातील विद्यार्थ्यांची अभ्यास सहल दि.९ फेब्रुवारी २०२५ रोजी पुस्तकांचे गाव भिलार या ठिकाणी काढलेली होती. सदर सहलीत एम.ए. मराठी भाग एक व दोनचे एकूण १३ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. मराठी विभाग प्रमुख प्रा. संतोषकुमार डफळापूरकर, प्रा. साजिदा आरवाडे. प्रा. सावगावे आणि प्रा. राजेंद्र कोळी या अभ्यास सहली बरोबर गेले होते.

गुरुवार दि.२७ फेब्रुवारी २०२५ रोजी 'मराठी भाषा गौरव दिन' निमित्ताने मराठी विभागात प्रो. डॉ. शशांक माने यांचे 'अभिजात मराठी' या विषयावर विशेष व्याख्यानाचे आयोजन केलेले होते. मराठी भाषेला गौरवशाली आणि वैभवशाली दीर्घ परंपरा लाभलेली आहे. ज्ञानदेव-नामदेव यांच्या पासून तुकारामांपर्यंत सर्वच मराठी संतानी मराठी भाषा समृद्ध केली. आज आपणा सर्वाना मराठीचा हा

वारसा पुढे चालवयाचा आहे. जागतिकीकरणाच्या झंजावातात भाषा टिकविणे हे मोठे आव्हानात्मक बाब आहे, असे यावेळी बोलताना ते म्हणाले.

या कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष स्थानी महाविद्यालयाच्या उप-प्राचार्य डॉ. विजयमाला चौगुले या होत्या. अलीकडे मुलांना कोणतीच भाषा अस्खलितपणे बोलता येत नाही. सोशल मिडीयाच्या या जमान्यात शुद्ध मराठी भाषा बोलणाऱ्यांचे प्रमाण लक्षणीय रित्या कमी झालेले आहे. आपण सर्व मराठी भाषकांनी मराठी स्वतः बोलून इतरांना ती बोलायला भाग पाडले पाहिजे असे यावेळी बोलताना त्या म्हणाल्या.

याप्रसंगी हिंदी विभाग प्रमुख प्रो. डॉ. संसुद्धी, डॉ. प्रतिभा जावळे, डॉ. राजेंद्र कोळी, इतिहास विभाग प्रमुख प्रा. सुरज चौगुले, प्रा. कविता चांकाने हे प्राध्यापक आणि पदवी व पद्युत्तर वर्गाचे विद्यार्थी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ. संदीप तापकीर यांनी केले. आभार एम.ए. भाग एकची विद्यार्थिनी कु. मुस्कान मत्ते हिने मानले. सूत्र संचालन श्रद्धा मादनाईक व कु. श्रुती माळकर यांनी केले.

दि.२८ मार्च २०२५ रोजी बी. ए. भाग तीनच्या विद्यार्थ्यांसाठी सदिच्छा समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. कला शाखेतील सर्व विषयांच्या विद्यार्थ्यांसाठी एकत्रित हा कार्यक्रम घेण्यात आला. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून स्थानिक समितीचे सन्माननीय सदस्य मा. श्री. अशोक शिरगुप्ते आणि मा. श्री. आप्पासाहेब भगाटे हे उपस्थित होते.

**प्रा. संतोषकुमार डफळापूरकर
मराठी विभाग प्रमुख**

हिंदी विभाग अहवाल

हिंदी विभाग में बी. ए. भाग से एम. ए. भाग २ में ११८ विद्यार्थी प्रवेशित हैं। इस शैक्षिक वर्ष में हिंदी विभाग की ओर से प्रेमचंद जयंती, हिंदी दिवस, विश्व हिंदी भाषा दिवस भित्तिपत्रिका का निर्माण आदि उपक्रमों का आयोजन किया गया था।

३१ जुलाई २०२४ को प्रेमचंद जयंती समारोह संपन्न हुआ। इस अवसर पर प्रमुख अतिथि प्रो. डॉ. विजयमाला चौगुले (उपप्राचार्य, मानव्यविद्याशाखा, जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर) उपस्थित थीं। कार्यक्रम के लिए बी. ए. के छात्र उपस्थित थे। इस समय राष्ट्रभाषा भित्तिपत्रिका का विमोचन किया गया। **B.A.III** की छात्रा-कु. मनोरमा कुदळे, रेणुका लिंगनूर, सानिया मेईरागोल आदि ने सहभाग लिया। दि. २९ अगस्त २०२४ को ग्रंथालय एवं भाषा प्रयोगशाला भेंट उपक्रम का आयोजन किया गया। इस उपक्रम में छात्र सम्मिलित थे।

दि ३०. सितम्बर २०२४ को 'हिंदी दिवस समारोह' का आयोजन किया गया था। इस अवसर पर डॉ. वृषाली मिणचेकर (अध्यक्ष, हिंदी विभाग एस. के. पाटील कॉलेज कुरुंदवाड) ने 'हिंदी भाषा का महत्त्व तथा हिंदी में रोजगार के अवसर इस विषय पर हमारे विद्यार्थियों को मार्गदर्शन किया। इस अवसर पर विविध प्रतियोगिता में गुणांक प्राप्त छात्रों को सम्मानित किया गया। इस अवसर पर वर्ष २०२३-२०२४ **B.A.III** हिंदी विभाग में प्रथम क्रमांक प्राप्त शबनम पटेल और च.अ.२ में शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर में विश्वविद्यालयीन गुणवत्ता सुची में क्रमांक प्राप्त सुप्रिया राजमाने, कु. अंजुम चिकोडे (चतुर्थ), कु. अस्मिता जाधव (पंचम) इनको सम्मानित किया बधाइयाँ दी। दि. १० अक्टूबर २०२४ को राष्ट्रभाषा

भित्तिपत्रिका' का विमोचन श्री. संतोष डफळापूरकर (मराठी विभाग प्रमुख) जी ने किया। इस भित्तिपत्रिका के लिए कु. श्रावणी माने (बी.ए. २), श्री.नबीरसूल छपरबंद (एम.ए.), कु. शबनम पटेल (एम.ए.) इन छात्रों ने लेखन किया। छात्रों को उनके लेखन के लिए श्री. संतोष डफळापूरकर जी ने हिंदी विभाग द्वारा दि. १५ अक्टूबर २०२४ को 'राष्ट्रभाषा भित्तिपत्रिका-३ का विमोचन किया। इस अवसर पर राष्ट्रभाषा भित्तिपत्रिका का विमोचन सौ. धनवंती बामणे ('ग्रंथपाल प्रमुख) जी ने किया। इस पोस्टर प्रेजेंटेशन में हिंदी भाषा के बदलते आयाम और भाषा का महत्त्व पर प्रकाश डाला गया। इस पोस्टर प्रेजेंटेशन में श्री. हजरत गवंडी (एम.ए.), श्री. आदर्श चव्हाण (एम.ए.), श्री. संतोष बंडगर (एम.ए.) श्री.नबीरसूल छपरबंद (एम.ए.) इन छात्रों ने लेखन किया। छात्रों को उनके लेखन के लिए सौ. धनवंती बामणे जी ने बधाइयाँ दी।

दि. १० जनवरी २०२५ को 'विश्व हिंदी दिवस' के अवसर पर अभ्यागत व्याख्यान का आयोजन किया गया था। इस अवसर पर प्रमुख अतिथि मार्गदर्शक के रूप में डॉ. महावीर अक्कोले (सचिव, स्थानिक समिति, जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर उपस्थित थे। विश्व भाषा के रूप में हिंदी आज कितनी महत्त्वपूर्ण है, उसके प्रचार प्रसार के लिए जागरूकता निर्माण करनी चाहिए। हिंदी भाषा को समृद्ध करने के लिए अनेक साहित्यकारों का योगदान रहा है, आदि के बारे में अपने विचार व्यक्त किए। समारोह के अध्यक्ष प्रधानाचार्य डॉ. सूरत मांजरे जी ने छात्रों को बधाइयाँ दी। इस समय 'राष्ट्रभाषा भित्तिपत्रिका-४' का विमोचन डॉ. महावीर अक्कोले, सचिव स्थानिक समिति जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर जी के कर कमलों से संपन्न हुआ। दि.९ जनवरी २०२५ को 'वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा' इस उपक्रम के अंतर्गत

हिंदी विभाग एवं ग्रंथालय विभाग जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर के संयुक्त तत्वाधान में ग्रंथालय में परिसंवाद का आयोजन किया गया था। इस समारोह के प्रमुख मार्गदर्शक डॉ. महावीर अक्कोळे (सचिव स्थानिक समिति जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर) थे। अपने मार्गदर्शन में अपने पढ़ें हुए किताबों के बारे में अनुभव व्यक्त किए। साथ ही कुछ कविता को पढ़कर उसका भावार्थ बताते हुए किताबों के अपने पसंदीदा लेखकों पर विचार व्यक्त किए। अध्यक्ष के रूप में महाविद्यालय की उपप्रधानाचार्य प्रो. डॉ. व्ही. व्ही. चौगुले मैडम जी ने छात्रों को वाचन की प्रेरणा दी। समारोह के लिए ग्रंथालय प्रमुख श्रीमती धनवंती बामने मैडम, प्रा. बुरसे मराठी विभाग प्रमुख प्रा. संतोष डफळापुरकर आदि का सहयोग रहा।

दि. ०३ मार्च २०२५ को 'निवेदन कौशल्य तथा सुलेखन कार्यशाला' का आयोजन हिंदी विभाग में किया गया था। इस अवसर पर प्रमुख अतिथि मार्गदर्शक के रूप में प्रा. सुनील चौगुले (जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर) उपस्थित थे। निवेदन कौशल एक कला है। प्रभावी निवेदन कौशल्य की जानकारी दी।

दि. १२ मार्च २०२५ को 'सेट-नेट मार्गदर्शन' का आयोजन हिंदी विभाग में किया गया था। इस अवसर पर प्रमुख अतिथि मार्गदर्शक के रूप में प्रा. वर्षा शिंदे (गणित विभाग, प्रमुख, जयसिंगपुर कॉलेज जयसिंगपुर) उपस्थित थीं। सहाय्यक प्रोफेसर पद के लिए यह परीक्षा होती है। इसके पाठ्यक्रम नियम प्रश्न आदि की जानकारी तथा विषय का ज्ञान आदि के संबंध में छात्रों मार्गदर्शन किया।

विभाग के विभिन्न उपक्रम को संपन्न बनाने के लिए स्थानिक समिति सदस्य एवं महाविद्यालय प्राचार्य डॉ. सूरत मांजरे जी का प्रेरणादायी मार्गदर्शन प्राप्त हुआ। साथ ही विभागप्रमुख प्रो. डॉ. सुपर्णा संसुध्दी

जी के मार्गदर्शन में डॉ. प्रतिभा जावळे, कविता चानकने जी ने सहयोग दिया।

प्रो. डॉ. सुपर्णा संसुध्दी
अध्यक्ष, हिंदी विभाग

Department of Economics

1. The welcome ceremony for M.A. Part I students was held on 22nd August 2024. Dr. K.D. Khaladkar was the chief guest, and Vice-Principal Dr. V.V. Chougule presided over the event.
2. On 22nd July 2024, on the occasion of World Population Day, Prof. S.V. Bastawade was present as the keynote speaker. The event was presided over by Vice-Principal Dr. V.V. Chougule.
3. A workshop on the topic of SET/NET was held on 18th October 2024, with Prof. Suraj Chougule as the resource person.
4. On 21st October 2024, Prof. Yasmin Mulla delivered a lecture on the topic "Competitive Exam Guidance and Preparation."
5. On the same day, 21st October 2024, Prof. Dr. Abasaheb Jadhav delivered a lecture on the topic "Indian Economy: Condition and Direction."
6. An educational study tour to Raigad, Pratapgad, and Panchgani was organized on 2nd and 3rd January 2025.
7. On 2nd January 2025, a one-day workshop was jointly organized by Smt. Minalben Shah College, Panchgani, and Jaysingpur College, Jaysingpur.
8. An industrial study visit was organized at Shri Datt Farmers Co-operative Sugar Factory Ltd., Shirol, on 25th January 2025.
9. On 28th January 2025, an educational tour

to the tourist destination of Sindhudurg was organized for the M.A. Part I and II students.

10. On 27th February 2025, a lecture on the topic "Pre-Preparation for PhD Process" was delivered by Dr. Sandeep Rawal.

11. On 28th February 2025, an educational exhibition was organized on the occasion of Science Day.

12. A workshop on the topic "Union Budget 2025" was conducted on 1st March 2025. Dr. Jayawant Ingle was the chief guest and keynote speaker for the event.

13. On 18th March 2025, eleven students participated in the state-level seminar on "Viksit Bharat 2047," held at Rajarshi Chhatrapati Shahu College.

14. A workshop on "Personality Development" was held on 25th March 2025. Vice-Principal Dr. Vijaymala Chougule was present as the chief speaker.

15. On 26th March 2025, a workshop on "Skill Development" was held, with Dr. Sunil Chougule as the chief speaker.

16. On 27th March 2025, a workshop on "Entrepreneurship Development" was held, guided by entrepreneur Prof. Balgonda Patil.

17. On 2nd April 2025, a farewell ceremony was organized for the M.A. Part II students. Prof. S.V. Bastawade was the chief guest, and Principal Dr. Surat Manjare presided over the function.

18. On 19th January 2025, a study tour was organized to Ghalwad to observe experiments in modern agricultural technology.

राज्यशास्त्र विभाग अहवाल

शैक्षणिक वर्ष सन: २०२४-२५ मध्ये राज्यशास्त्र विषयाला बी.ए. भाग-१ मध्ये ५१ विद्यार्थिनी, बी. ए. भाग-२ मध्ये ३० विद्यार्थिनी, बी.ए. भाग-३ मध्ये ११ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये राज्यशास्त्र विभागात प्राध्यापक डॉ. के. डी. खळदकर राज्यशास्त्र विभागप्रमुख व सहाय्यक प्राध्यापक एम. एस. बागवान हे दोन प्राध्यापक अध्यापनाचे काम करत आहेत.

बुधवार, दिनांक १४ ऑगस्ट २०२४ रोजी बी.ए. भाग-१ या वर्गाची नैदानिक चाचणी परीक्षा घेण्यात आली.

मंगळवार, दिनांक ३ सप्टेंबर २०२४ रोजी सामाजिक शास्त्र मंडळ व पोस्टर प्रेझेंटेशन याचे उद्घाटन प्रा. डॉ. जीवन पाटील (नाईट कॉलेज, इचलकरंजी) यांच्या हस्ते करण्यात आले. सदर पोस्टर प्रेझेंटेशनमध्ये राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता.

बुधवार, दिनांक ४ सप्टेंबर २०२४ रोजी राज्यशास्त्र विभागामार्फत भित्तिपत्रक उद्घाटन व प्रदर्शन घेण्यात आले. उद्घाटक प्रमुख पाहुणे प्रो. डॉ. सौ. विजयमाला चौगुले (उपप्राचार्य, मानव्यविद्या शाखा) या उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रो. डॉ. टी. जी. घाटगे (भूगोलशास्त्र विभागप्रमुख) हे होते. सदर कार्यक्रमास ४३ विद्यार्थी उपस्थित होते.

मंगळवार, दिनांक १७ सप्टेंबर २०२४ रोजी जागतिक लोकशाही दिनानिमित्त 'दक्षिण आशियाई देशातील लोकशाही व्यवस्था समोरील आव्हाने' या विषयावर प्रा. एम. एस. बागवान (राज्यशास्त्र विभाग) यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. सदर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा. आर. के. कांबळे (इतिहास विभाग) हे होते. सादर कार्यक्रमाला ४७ विद्यार्थी उपस्थित होते.

शुक्रवार, दिनांक ४ ऑक्टोबर २०२४ रोजी महात्मा गांधी जयंतीनिमित्त 'महात्मा गांधीजींचे सत्य व अहिंसा विषयक विचारांचे समकालीन महत्व' या विषयावर प्रा. सुरज चौगुले (इतिहास विभाग) यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा.डॉ. के.डी. खळदकर (राज्यशास्त्र विभागप्रमुख) हे होते. सदर कार्यक्रमास ३३ विद्यार्थी उपस्थित होते.

बुधवार दिनांक: ०९/१०/२०२५ रोजी इतिहास व राज्यशास्त्र विभाग यांच्या वतीने एकदिवसीय स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन कार्यशाळा आयोजित केली होती. सदर कार्यशाळेत प्रा.डॉ. महावीर बुरसे व प्रा. किरण पाटील यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. सदर कार्यशाळेला ७९ विद्यार्थी सहभाग घेतला होता

राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने शुक्रवार दिनांक: ११/१०/२०२४ रोजी 'महिला आरक्षण कायदा-२०२३' या विषयावर गटचर्चा (**Group Discussion**) चे आयोजन केले होते. गटचर्चेमध्ये २९ विद्यार्थी सहभागी होते.

जयसिंगपूर नगरपरिषद, जयसिंगपूर कॉलेजचा राष्ट्रीय सेवा योजना (**N.S.S.**) विभाग व राज्याशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्र विधानसभा सार्वत्रिक निवडणूक -२०२४ अनुषंगाने जयसिंगपूर शहरात मतदान जनजागृतीसाठी भव्य मानवी साखळी व रॅलीचे मंगळवार दि.१२/११/२०२४ रोजी आयोजन करण्यात आले. सदर कार्यक्रमास ३६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

मंगळवार दिनांक २६/११/२०२४ रोजी राज्यशास्त्र विभाग व **N.S.S** विभागाच्या वतीने भारतीय संविधान दिनानिमित्त 'भारतीय संविधान उद्देशपत्रिकेचे सामुदायिक वाचन' करण्यात आले व जयसिंगपूर कॉलेज ते क्रांती चौक गांधी चौक अशी संविधान जागृती फेरी, रॅलीचे आयोजन केले. सदर

कार्यक्रमास ७३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

मंगळवार दिनांक ३ डिसेंबर २०२४ रोजी राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने भारतीय संविधान अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त 'भारतीय संविधान निर्मितीची प्रक्रिया विषयी चित्रफितीचे सादरीकरण' केले. सदर कार्यक्रमावेळी ४७ विद्यार्थी हजर होते.

मंगळवार दिनांक १०/१२/२०२४ रोजी 'मानवी हक्क आणि मणिपूर मधील वांशिक हिंसाचार' याविषयी प्रा. सुरज चौगुले (इतिहास व जयसिंगपूर कॉलेज) यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. सदर व्याख्यानाला २६ विद्यार्थी उपस्थित होते.

राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने गुरुवार दिनांक १६/०१/२०२५ रोजी 'राज्यशास्त्र विषयातील करिअरच्या (रोजगाराच्या) संधी' या विषयावर प्रा. एम एस बागवान (राज्यशास्त्र विभाग जयसिंगपूर) यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. सदर व्याख्यानास ३६ विद्यार्थी उपस्थित होते.

गुणवंत विद्यार्थ्यांनीचा सत्कार

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर द्वारे मार्च/एप्रिल २०२४ मध्ये घेण्यात आलेल्या बी.ए. भाग ३ च्या परीक्षेत जयसिंगपूर कॉलेजच्या राज्यशास्त्र विभागाची **कुमारी अमृता संजय देसाई** ही विद्यार्थ्यांनी राज्यशास्त्र विषयांमध्ये विद्यापीठात प्रथम आली असून तिला पुढील पाच पारितोषिक मिळाली अनुक्रमे १. कै. बाळकृष्ण आनंदराव पाटील उर्फ दादा उंडाळकर स्मृती पारितोषिक. २. श्री पांडुरंग नारायण चव्हाण (पाटील) वाटेगाव उर्फ हिम्मतबहादूर चव्हाण गुरुजी पारितोषिक. ३. श्रीमती सुधाताई अनंत बापट पारितोषिक. ४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जन्मशताब्दी योजना बी.ए. पारितोषिक. ५. प्रो. वासंती रासम पारितोषिक मिळाल्याबद्दल गुरुवार दिनांक ०९/०१/२०२५ रोजी डॉ. महावीर अक्कोळे (सचिव, स्थानिक समिती जयसिंगपूर

कॉलेज) यांच्या हस्ते सदर गुणवंत विद्यार्थीनीचा सत्कार करण्यात आला.

शिरोळ तहसील कार्यालय, जयसिंगपूर कॉलेजचा राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग व राज्यशास्त्र विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय मतदार दिनानिमित्त शनिवार दिनांक २५ जानेवारी २०२५ रोजी शिरोळ तहसील कार्यालय ते संभाजी चौक, सरकारी दवाखाना रोड, पद्माराजे हायस्कूल ते शिरोळ तहसील कार्यालय अशी मतदान जनजागृती रॅलीचे आयोजन केले होते. सदर रॅलीमध्ये ५४ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता.

राज्यशास्त्र विभागाच्यावतीने भारतीय संविधान अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त 'भारतीय संविधानाचा परिचय' या विषयावर **ICT Based Lecture** गुरुवार दिनांक ०६/०२/२०२५ रोजी आयोजित करण्यात आले होते. सदर व्याख्यानास २५ विद्यार्थी उपस्थित होते.

राज्यशास्त्र विभाग व **IQAC** यांच्या संयुक्त विद्यमाने भारतीय संविधान अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त सोमवार दिनांक २४/०२/२०२५ रोजी 'भारतीय संविधानाचा परिचय' या विषयावर १०० गुणांची बहुपर्यायी स्वरूपाची परीक्षा घेण्यात आली. सदर परीक्षेत ८९ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. सहभागी विद्यार्थी पैकी प्रथम तीन क्रमांक आलेल्या विद्यार्थ्यांना अनुक्रमे १) **कुमार सुशांत दीपक कुरणे (बी.ए. भाग-३)**, २) **कुमारी अनिता अमोल धनगर (बी.एस.सी-३)** ३) **प्रणव वसंत कोळी (बी.ए. भाग-३)** यांना रोख बक्षीस (पारितोषिक) व प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले.

राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने सोमवार दिनांक १०/०३/२०२५ रोजी मौजे धरणगुत्ती ग्रामपंचायत तालुका: शिरोळ जिल्हा: कोल्हापूर येथे अभ्यास

सहलीचे (**Study Tour**) आयोजन केले होते. सदर अभ्यास सहलीमध्ये ३६ विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

सामाजिकशास्त्र मंडळ व राष्ट्रीय योजना विभाग यांच्या वतीने आयोजित सोमवार दिनांक: १०/०३/२०२५ रोजी मौजे धरणगुत्ती येथे श्री. सुनील पाटील यांच्या 'पुस्तकाचे घर' यास विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. यामध्ये राज्यशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

शुक्रवार दिनांक: २८/०३/२०२५ रोजी मानव्यविद्या शाखेतील बी.ए. भाग- ३ सर्व विद्यार्थ्यांसाठी 'सदिच्छा समारंभेचे' आयोजन करण्यात आले होते. सदर समारंभामध्ये राज्यशास्त्र विभागातील विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

Dr. K. D. Khaladkar
HOD of Political Science

मानसशास्त्र विभाग अहवाल

मानसशास्त्र विभागाच्यावतीने मैत्री दिनानिमित्त सोमवार दि. ०५ ऑगस्ट २०२४ रोजी **One mic session on friendship** घेण्यात आला. या कार्यक्रमांमध्ये बी.ए. भाग १,२ व ३ मधील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. विद्यार्थ्यांनी मैत्रीबद्दल समोर येवून स्वतःचे मत व्यक्त केले. भावना, सहवास, मदत, विश्वास अशा अनेक पैलूंचा विद्यार्थ्यांनी स्वतःचा अनुभव व्यक्त केला.

मंगळवार, दि. २७ ऑगस्ट २०२४ रोजी बी.ए. भाग १ च्या विद्यार्थ्यांसाठी अभ्यास सवयी या विषयावर डॉ.सौ.व्ही.व्ही. चौगुले यांनी मार्गदर्शन करून त्यांच्याकडून अभ्यास सवयीची मानसशास्त्रीय चाचणी सोडवून घेण्यात आली.

जयदीप २०२४-२५

मंगळवार, दि. ३ सप्टेंबर २०२४ रोजी Social Science Association यांच्या वतीने पोस्टर प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले होते. या पोस्टर प्रदर्शनामध्ये मानसशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता.

१० सप्टेंबर जागतिक आत्महत्या प्रतिबंध दिनानिमित्त मंगळवार, दि. ३ सप्टेंबर २०२४ रोजी मानसशास्त्र विभागाच्यावतीने डॉ. जीवन रामचंद्र पाटील, मानसशास्त्र विभाग प्रमुख, नाईट कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, इचलकरंजी यांचे 'आत्महत्या आणि मानसिक आरोग्य' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते.

बी.ए. भाग १, २ व ३ मधील विद्यार्थ्यांनी बुधवार, दि. ०४ सप्टेंबर २०२४ रोजी पायोस हॉस्पिटल, जयसिंगपूर येथे भेट दिली. या भेटीमध्ये मेंदू हालचालीच्या तंत्रांबद्दल तेथील डॉक्टरांच्याकडून माहिती घेण्यात आले. **MRI व CT Scan** या यंत्रांची डॉ. अजीझ यांनी सविस्तर माहिती विद्यार्थ्यांना दिली.

शुक्रवार, दि. २७ सप्टेंबर २०२४ रोजी 'मैत्री' या विषयावर भित्तिपत्रकाचे उद्घाटन प्राचार्य डॉ. एस.ए. मांजरे यांच्या हस्ते करण्यात आले.

गुरुवार, १० ऑक्टोबर २०२४ जागतिक मानसिक आरोग्य दिनानिमित्त पोस्टर प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले होते. या पोस्टर प्रदर्शनामध्ये मानसशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. शिवाजी विद्यापीठाच्या जिल्हास्तरीय व विद्यापीठस्तरीय अविष्कार स्पर्धेमध्ये कु.अवंती अरविंद पाटील बी.ए. भाग ३ या विद्यार्थिनीने मानव्यविद्या शाखेमध्ये तृतीय क्रमांक मिळविला. तसेच कु. अवंती अरविंद पाटील हिची शिवाजी विद्यापीठाच्या अविष्कार टीममध्ये निवड होऊन राज्यस्तरीय अविष्कार स्पर्धेमध्ये सहभागी झाली

होती. शिवाजी विद्यापीठ मानसशास्त्र परिषद, श्रीमती गंगाबाई खिवराज घोडावत कन्या महाविद्यालय, जयसिंगपूर आणि जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने मंगळवार, दि. ७ जानेवारी २०२५ रोजी 'क्षेत्र प्रयोग' या विषयावर कार्यशाळा कन्या महाविद्यालय, जयसिंगपूर येथे संपन्न झाली. या कार्यशाळेसाठी शिवाजी विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील सांगली, सातारा, कोल्हापूर व सातारा या तिन्ही जिल्ह्यातील विविध महाविद्यालयातून ३० प्राध्यापक व २०० विद्यार्थी उपस्थित होते.

मंगळवार, दि. १८ फेब्रुवारी २०२५ रोजी बी.ए. मधील विद्यार्थी व प्राध्यापकांनी प्रादेशिक मनोरुग्णालय, रत्नागिरी येथे भेट दिली.

बी ए भाग १, २ व ३ मधील १५ विद्यार्थी आणि प्राध्यापकांनी मंगळवार, दि. ११ मार्च २०२५ रोजी कोल्हापूर येथील जिज्ञासा विकास मंदिर या बौद्धिक अक्षम शाळेला भेट दिली.

गुरुवार, दि. १३ मार्च २०२५ रोजी 'मानवी हक्क' या विषयावर भित्तिपत्रकाचे उद्घाटन श्रीमती प्रमिला सुर्वे, मानसशास्त्र विभाग प्रमुख, श्रीमती अक्काताई रामगोंडा पाटील कन्या महाविद्यालय, इचलकरंजी यांच्या हस्ते करण्यात आले.

शुक्रवार, दि. २८ मार्च २०२५ रोजी बी.ए. भाग ३ मधील सर्व विद्यार्थ्यांसाठी सदिच्छा समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. या समारंभामध्ये मानसशास्त्र विभागातील विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

डॉ. व्ही. व्ही. चौगुले
प्रमुख, मानसशास्त्र विभाग

भूगोलशास्त्र विभाग अहवाल

सन २०२४-२७ या शैक्षणिक वर्षात भूगोलशास्त्र विभागात एकूण १९ विद्यार्थी प्रवेशित आहेत. विभागात दरवर्षी प्रमाणे विविध प्रकारचे शैक्षणिक कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले.

दिनांक ०१ जुलै २०२४ पासून भूगोलशास्त्र विभाग अंतर्गत पर्जन्यमापकाच्या साहाय्याने हवामानविषयक घटक पर्जन्य, आर्द्रता आणि तपामान याची नोंद ठेवण्यात येत आहे. हा संशोधनात्मक व नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात भूगोलशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. टी. जी. घाटगे यांची प्रमुख भूमिका आहे. त्याचबरोबर डॉ. प्रो. आर. एल. कोळी, प्रो. एन. जी. राठोड, प्रो. एस. जी. तांदळे आणि प्रो. ए. बी. परीट आणि विद्यार्थी यांचा सामावेश आहे.

शनिवार दिनांक २७ जुलै २०२४ रोजी बी.ए. भाग ३ चा स्वागत समारंभ आयोजित करण्यात आला. या निमित्ताने प्रबोधनपर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. सौ. एम. बी. पोतदार यांनी मार्गदर्शन केले. अध्यक्ष म्हणून कॉलेजचे प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे उपस्थित होते.

याचवेळी विद्यार्थ्यांनी भूगोलशास्त्र विभागात 'पर्यटन भूगोलातील संधी' या विषयावर पोस्टर प्रेझेंटेशन कार्यक्रम सादर करण्यात आला. डॉ. सौ. एम. बी. पोतदार यांनी या कार्यक्रमाचे लाल फित कापून उटन केले. कॉलेजचे प्राचार्य आणि भूगोलशास्त्र विभाग प्रमुख यांनी पोस्टर प्रेझेंटेशनचे चिकित्सक पद्धतीने मूल्यमापन केले.

दिनांक १४ सप्टेंबर २०२४ रोजी अलेक्झांडर व्होन हुम्बोल्ट यांची जयंती साजरी करण्यात आली. यासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर भूगोलशास्त्र व भूगर्भशास्त्र अभ्यास

मंडळाचे सदस्य प्रो. डॉ. एम. ए. पाटील व प्रो. डॉ. रत्नदीप जाधव उपस्थित होते. त्यांनी विभागातील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. यावेळी कॉलेजचे प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे सर अध्यक्ष होते.

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी 'विद्यार्थी सेमिनार' भूगोलशास्त्र विभागात आयोजित करण्यात आले. यामध्ये सर्व भूगोल बी. ए. भाग ३ चे विद्यार्थी सहभागी झाले होते. वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना व्हिडिओ लेक्चर्सद्वारे भूगोलशास्त्रातील संकल्पना चांगल्या प्रकारे समजावण्यासाठी यूट्यूबवर लेक्चर दाखवण्यात आले.

(प्रो. डॉ. टी. जी. घाटगे)
प्रमुख, भूगोलशास्त्र विभाग

शिक्षणशास्त्र विभाग अहवाल

दि. १० ऑगस्ट २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर महाविद्यालयात 'नागपंचमी' सणानिमित्त सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. मा. प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे यांनी पारंपारिक पद्धतीने कार्यक्रमाची सुरुवात केली. या कार्यक्रमाचे स्वागत व प्रास्ताविक उपप्राचार्या प्रो. डॉ. विजयमाला चौगुले यांनी केले. या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी शिक्षणशास्त्र विभागांनी सहकार्य केले. या कार्यक्रमात सर्व विद्यार्थी, प्राध्यापक वर्ग व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी सहभाग घेतला.

दि. २९ ऑगस्ट २०२४ रोजी 'ग्रंथालय भेट' उपक्रम राबविण्यात आला. विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाचा उपयोग तसेच ग्रंथालयातील ऑनलाइन सोयी सुविधा वापराबाबत माहिती मिळावी या उद्देशाने ग्रंथालय भेट हा कार्यक्रम घेण्यात आला. बी.ए. भाग एक आणि दोन च्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. ग्रंथपाल प्रमुख सौ. धन्वंतरी बामणे व त्यांच्या सहका-यांनी विद्यार्थ्यांना

मार्गदर्शन केले.

दि. ३ सप्टेंबर २०२४ रोजी सामाजिक शास्त्र मंडळाच्या वतीने भित्तिपत्रक व पोस्टर प्रेझेंटेशन उद्घाटनाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. प्रो.डॉ. जीवन रामचंद्र पाटील (मानसशास्त्र विभाग, नाईट कॉलेज, इचलकरंजी) यांच्या हस्ते भित्तिपत्रिका व पोस्टर प्रेझेंटेशन चे उद्घाटन करण्यात आले. प्रा.डॉ. जीवन पाटील यांनी जीवनात लेखन कलेचे महत्त्व स्पष्ट केले व वर्तमान काळात विद्यार्थ्यांनी छंद जोपासणे किती आवश्यक आहे याची माहिती दिली. या कार्यक्रमासाठी उपप्राचार्या प्रो. डॉ. विजयमाला चौगुले या प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे स्वागत व प्रास्ताविक डॉ. के. डी. खळदकर यांनी केले. या कार्यक्रमात शिक्षणशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी शिक्षणातील विविध विषयांवरील पोस्टर व भित्तिपत्रके यांचे प्रदर्शन केले.

दि. २१ सप्टेंबर २०२४ रोजी जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर महाविद्यालयात ४४ व्या जिल्हास्तरीय 'युवा महोत्सवाचे' शिवाजी विद्यापीठ व जयसिंगपूर कॉलेजच्या समन्वयाने आयोजन करण्यात आले होते. युवा महोत्सवात लघु नाटिका संघ सहभागी झाला होता. या संघाच्या व्यवस्थापनाची व सरावाची संपूर्ण जबाबदारी शिक्षणशास्त्र विभाग प्रमुख यांनी पार पाडली व विद्यार्थ्यांना स्पर्धेत सहभागी होण्यासाठी प्रोत्साहन दिले.

दि. १० ऑक्टोबर २०२४ रोजी शिक्षणशास्त्र विभागाच्या वतीने भित्तिपत्रक उद्घाटनाचा कार्यक्रम संपन्न झाला. मा. श्री.एस.बी. डफळापूरकर (मराठी विभाग प्रमुख) यांच्या हस्ते भित्तिपत्रकाचे उद्घाटन करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे स्वागत व प्रास्ताविक हिंदी विभाग प्रमुख प्रो.डॉ. समृद्धी यांनी केले. श्री. डफळापूरकर यांनी विद्यार्थ्यांना

वाचनाचे व लेखनाचे महत्त्व सांगितले. तसेच भाषेचे जीवनातील महत्त्व स्पष्ट केले. बी.ए भाग एकचे विद्यार्थी कु. प्रथमेश सावंत. कु. संकेत लंगरे, कु. साळुंखे, कु. अंकिता गडदे यांनी भित्तिपत्रकांचे लेखन केले. शिक्षणशास्त्र विभाग प्रमुख यांनी त्यांना मार्गदर्शन दिले.

दि. १५ ऑक्टोबर २०२४ रोजी 'रोजगार मार्गदर्शन' उपक्रमांतर्गत 'ग्रंथालय सेवा क्षेत्रातील संधी' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. ग्रंथपाल प्रमुख सौ. धन्वंतरी बामणे यांनी ग्रंथालय सेवा क्षेत्रातील संधी, त्यासाठी आवश्यक पात्रता व करियर संधी या संबंधित मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांना दिले. बी. ए.चे विद्यार्थी या कार्यक्रमासाठी उपस्थित होते.

दि. १० जानेवारी २०२५ रोजी हिंदी विभागाच्या वतीने 'विश्व हिंदी' दिवस कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे डॉ. महावीर अकोळे (सचिव स्थानिक लोकल कमिटी जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर) होते. या कार्यक्रमात शिक्षणशास्त्र विभागाने स्वरचित कविता सादर केली.

दि. २१ जानेवारी २०२५ रोजी ग्रंथालय विभागाच्या वतीने 'वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा' उपक्रमांतर्गत वाचन कौशल्य कार्यशाळा व समूह वाचन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. 'वाचन समूह उपक्रम' या अंतर्गत घेण्यात आलेल्या पुस्तक परीक्षण या उपक्रमात शिक्षण शास्त्र विभागाच्या कु. प्रथमेश सावंत याला सहभागी प्रमाणपत्र देण्यात आले.

दि. २३ जानेवारी २०२५ रोजी 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' अंतर्गत वक्तृत्व स्पर्धा कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. शिक्षणशास्त्र विभागातील कु. प्रथमेश सावंत या विद्यार्थ्याने सहभाग घेतला. या कार्यक्रमात सहभाग घेण्यासाठी प्रोत्साहन तसेच या स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून

शिक्षणशास्त्र विभाग प्रमुख यांनी जबाबदारी पार पाडली.

दि.२८ जानेवारी २०२५ रोजी शिक्षणशास्त्र विभागाच्या वतीने बी. ए च्या विद्यार्थ्यांसाठी पी.पी.टी प्रेझेंटेशन संबंधित मार्गदर्शन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. यात विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला.

दि.४ फेब्रुवारी २०२५ रोजी सांस्कृतिक विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांसाठी रांगोळी स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेत विद्यार्थ्यांना सहभाग घेण्यासाठी शिक्षण शास्त्र विभागाच्या वतीने मार्गदर्शन देण्यात आले.

दि. १८ फेब्रुवारी २०२५ रोजी मानसशास्त्र विभागाच्या वतीने 'प्रादेशिक मनोरुग्णालय, रत्नागिरी' 'क्षेत्रभेटीचे' आयोजन करण्यात आले होते. शिक्षणशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थ्यांना सहभागी करून क्षेत्रभेटीचा उपक्रम राबविण्यात आला.

दि. ८ मार्च २०२५ रोजी 'जागतिक महिला दिन' कार्यक्रम 'सचेतना मंडळ व लैंगिक छळ प्रतिबंधक' समितीच्या वतीने आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन शिक्षणशास्त्र विभाग प्रमुख यांनी केले.

शिक्षणशास्त्र विभाग

मानव्यविद्या शाखा

मानव्यविद्या शाखेच्या वतीने बुधवार, दि. १० जुलै २०२४ रोजी बी.ए.भाग १ च्या विद्यार्थ्यांचे स्वागत समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते.

शनिवार, दि. ३ ऑगस्ट, २०२४ रोजी विद्यार्थ्यांसाठी मा. प्राचार्य, डॉ. सुरत मांजरे यांच्या अभिभाषणाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमांमध्ये प्राचार्यांनी विद्यार्थ्यांना कॉलेजबद्दल मार्गदर्शन केले.

गुरुवार, दि. ५ सप्टेंबर, २०२४ रोजी शिक्षक दिन विद्यार्थ्यांनी उत्सहात साजरा केला. या वेळेस विद्यार्थ्यांनी शिक्षकांची भूमिका साकारली. विद्यार्थ्यांनी स्वतःचे अनुभव व्यक्त केले. या प्रसंगी आयोजित कार्यक्रमास डॉ.पी.पी. चिक्कोडे हे प्रमुख वक्ते होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना शिक्षकांचे महत्व सांगून मार्गदर्शन केले.

शुक्रवार, दि. २८ मार्च २०२५ रोजी बी.ए. भाग ३ मधील विद्यार्थ्यांचा सदिच्छा समारंभ घेण्यात आला. याप्रसंगी कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे म्हणून संस्थेचे स्थानिक व्यवस्थापन समितीचे सदस्य व माजी मुख्याध्यापक मा. अशोक शिरगुप्पे, मा.प्रा. आप्पासाहेब भगाटे, प्राचार्य डॉ. सुरत मांजरे उपस्थित होते.

प्रत्येक महिना अखेर अभ्यासक्रम पूर्तता व गैरहजर विद्यार्थी आढावा घेण्यासाठी मिटिंग घेण्यात आले. सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षातील कामकाजासाठी मा. प्राचार्य यांचे बहुमोल मार्गदर्शन लाभले. मानव्यविद्या शाखेतील सर्व विभागप्रमुख व प्राध्यापकांचे सहकार्य लाभले.

प्रा. (डॉ.) सौ.व्ही.व्ही. चौगुले
उपप्राचार्य, मानव्यविद्या शाखा

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

Departmental Activities

1. During academic year 2024-2025. B.Sc. Part I-135, B.Sc. Part II-84, B.Sc. Part III- 48, OE 20, students were admitted in chemistry department.

2. Dept. of chemistry organized One day seminar on "Job opportunity and role of chemistry in forensic science" by Dr. Santosh.

- B. Babar. on 24/08/2024.
- On 08/10/2024 Department of Chemistry has inaugurated Poster presentation on environmental awareness.
  - One day Industrial visit to 'Datta Sahakari Sakhar Karkhana, Shirol'.
  - On 17th Jan 2025 department organizing one day seminar on 'Exploring Soil Chemistry analytical approaches and applications' by Dr. Mangesh R. Kokate, Scientist, Tata Chemicals, Pune.
  - Exhibition on Soil Science : Understanding the earth beneath us on 18th Jan 2025
  - Group Discussion and Seminars of BSc III students are being conducted on every Wednesday and Thursday
  - BSc III and MSc II research projects are going on.
  - CIE for BSc I, II, and III is completed.
  - One day workshop on Learning Chemistry through Fun by Prof. G. S. Rashinkar on 6th Feb 2025.
  - Industrial Visit to Kapila Polymers, Honnavar on 13th Feb 2025.
  - CIE for B.Sc III on 8th march 2025.
  - Workshop on Preparation of Household Chemicals on 15 March -2025.
- Personal Achievements, Conference attended:
- Four research papers are published by department faculties in this term.
  - Our faculty member Dr. S. R. Sabale has been awarded "Brain Pool fellowship".
  - Our faculty member Dr. G. H. Nikam has co-authored four text books in this semester.
  - Miss. Akshita Pattensheti have been awarded Ph.D. degree from department of Chemistry.

- Mr. K. R. Kumbhar has presented research paper in National conference and got Prof S. A Chimatadar Award from Indian council of chemists 26 to 28-12-2024.
- Prof. Dr. B. M. Sargar has presented research paper in International conference on Advancement and Emerging Trends in Science at Dahiwadi College, Dahiwadi on 8 to 10th-01-2025.
- Five faculty members (Dr. B.M.Sargar, Mr. R.D. Tasgonker, Dr. G.H. Nikam, Dr. R.S. Dhabbe, Mr. K.R. Kumabhar) presented a poster at National conference, Jaysingpur college, Jaysingpur on 16-03-2025.
- Dr. G. H. Nikam has presented research paper at National conference at Balasaheb Desai College, Patan on 17-03-2025.
- The faculty have published 13 National and International Research paper in reputed journals with high impact factors.

**Head,
Department of Chemistry**

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

The academic year 2024-25 was a year of vibrant academic and co-curricular engagement for the Mathematics Department. A variety of enriching events and initiatives were undertaken to promote mathematical thinking, practical skills, and career awareness among students. To enhance learning beyond the classroom, the department organized several workshops and seminars during the year under the DBT-Star College Scheme.

- A hands-on workshop was conducted on 2nd Sept 2024 to introduce students to

mathematical software tools such as SCILAB and MATLAB. The session aimed at enhancing computational proficiency and problem-solving skills through technology.

2. One-Day Workshop on "Career Opportunities for Mathematicians in Finance" on 8th October 2024. This workshop provided valuable insights into careers in quantitative finance, actuarial science, and data analytics. The guest speaker, Mr. Pranav B. Shinde (Associate II, Data Management and Quantitative Analyst, Bank of New York Mellon, Pune), introduced the finance world and career opportunities in finance. Students learned about real-world applications of mathematics in financial markets and investment risk assessment.

3. A comprehensive training session from 30th Jan 2025 to 1st Feb 2025, focused on Python programming for mathematical computing, data handling, and visualization. Students were introduced to libraries like NumPy, Matplotlib, and SymPy by the guest speaker Mr. Mehul Jadhav.

4. A webinar on "Fundamentals of Algebra and Graph Theory" was conducted on 18th Feb 2025. In this webinar, Dr. Sachin Ballal discussed the concepts of group, subgroup, ring, and field of algebra in brief. Furthermore, he explained basic concepts of graph theory and introduced the subject of algebraic graph theory.

5. To honor the birth anniversary of Srinivasa Ramanujan, on 8th Jan 2025, the department organized a puzzle challenge, a poster presentation & mathematical models exhibition, and a screening of a documentary on Ramanujan's life. The celebration

promoted enthusiasm for mathematical creativity and historical appreciation.

6. Students actively participated in the State Level Ramanujan Quiz and Poster Presentation event hosted by Willingdon College Sangli on 25th February, 2025. Our student Miss Manisha Buddharaj Chaudhari (B.Sc-II) secured first rank in the mathematics quiz competition. The victory reflected their strong grasp of mathematical concepts and quick analytical thinking.

7. Faculty members Smt. Shinde V.H. & Mr. Patil P.R. delivered guest lectures in nearby institutions and participated in Faculty Development Programs.

The Department of Mathematics continues to inspire and empower students through academic excellence and practical exposure. The year 2024-25 demonstrated our commitment to nurturing mathematically competent, tech-savvy, and career-ready graduates.

**Head,
Department of Mathematics**

DEPARTMENT OF PHYSICS

In the year 2024-25, 11 students were admitted in the B.Sc.3 Physics. There were 96 students admitted for B.Sc.-1 and 34 students where admitted for B.Sc.-2 Physics stream. Four CHB Mr. A.P.Mane, Mr.A.M.Mujawar, Dr.R.R.Ambi and Mr.N.B.Kothavale were joined as Assistant Professors.

Initially the year starts with the programme of 'Caervical Cancer Awareness' on 14.08.2025 in conference hall, the guidamce given by Dr. Ravikant Rayanade ane Mrs. Shilpa Phadnis.

One day workshop was organized on 'Research perspectives attitude and aptitude'. The resource person is prof.Dr. Amalnerkar Former director general CMET, Pune on 20.08.2024 at conference hall.

The second lecture was organized for B.Sc. students on 'Basic research Physics' by Dr.Amol Nimbalkar Postdoc fellow South Korea on 31.08.2024.

Teacher's Day was celebrated on 5th September 2024 in department of Physics Dr. Surat Manjare Principal of our college was the chief guest, lots of student given the speech in the department.

The wallpaper competition and exhibition- I organized by B.Sc.-1 Physics students on 03.02.2025 students have prepared various models of like Ballistic Galvanometer, Surface Tension, Viscosity, Electricity and Magnetism, Nuclear energy, Solar energy, Nanotechnology etc. They are demonstrated in front of all the students of the college. The certain themes were provided to B.Sc.1 students by guidance of all faculties to perform for wallpaper competition using innovative ideas. The students were nice wallpapers using card sheets.

The guest lecture was organized on "Simulation and Modeling: Insights, career prospects and much more!" by Dr. Sachin Nanavati, The Numerical Algorithms Group (NAG) Ltd., Oxford, United Kingdom in conference hall on 04.02.2025 at 11.00am.

On the same day 04.02.2025 at 2.00 pm Workshop on hands on Training 'Basic concepts in physics experiments' by Prof. Dr. S.A. Masti, Director, Anveshika Centre, A Project by IIT, Kanpur. (Dr. Ghali college,

(Gadhingalaj).

The study tour was organized for B.Sc.2 students at Warana science center, Warananagar and Panhala Space science center on 05.02.2025.

The wallpaper competition and exhibition-II organized by B.Sc.-2 and 3 Physics students on 14.02.2025 students have prepared various models of like Indian Space Programme, Sir C.V. Raman, Space mission, chandrayyan, Mission on Mars etc. and they are demonstrated in front of all the students of the college. The certain themes were provided to B.Sc.2 and 3 students perform for wallpaper competition using innovative ideas; students were nice wallpapers using card sheets.

The Scientist Interaction Meet on 17.02.2025 for B.Sc. students were organized in conference hall by Prof. Michael Neumann Spallart, University of Chemistry and Technology, Prague.

The Essay competitions were organized on the occasion of 28th February National science day celebration on 23.02.2025 and the Quiz competitions were organized on the occasion of 28th February National science day celebration on 27.02.2025.

The study tour was organized for B.Sc.3 students at Shivaji University, Kolhapur, 5 Star MIDC Gokul shirgaon, MF Radar centre, Kolhapur on 01.03.2025. As per the curriculum of B.Sc.III Physics Shivaji University, Kolhapur, field visit Industrial visit/ Study tour is compulsory. Research plays an important role in development of knowledge as well as basic concepts. Hence students visited various labs in Department of Physics

Shivaji Shivaji University, Kolhapur.
Material Science, Solid State Spectroscopy,
Modern Physics and Thin film Physics lab.
They understood the various synthesis and
characterization techniques such as spray
pyrolysis, hydrothermal and spin coating
techniques.

The Hands on Training of Instruments were
organized the training was conducted by Mr.
Prakash Borade CEO of Borade Instruments,
Kolhapur who provided practical
demonstrations of several essential
laboratory instruments on 25.03.2025 in
Research Lab at Department of Physics.

All above said programmes are sponsored by
STAR-DBT scheme.

In the academic year 14 Ph.D. students are
working under the guidance of our faculty, out
of 2 full time students are working in the
department for their Ph.D. work. Out of that
Mr.R.R.Ambi awarded Ph.D. on 15.07.2024
who is working under the guidance of
Prof.Dr.R.D.Mane and Mr.A.P.Mane have
Ph.D.thesis submitted who is working under
the guidance of Prof. Dr. S.S.Mahajan.

The home assignments and internal test as
well as student seminars were conducted in
the first and second semester.

Dr. R.D. Mane, Dr. S.S. Mahajan and Dr. P.P.
Chikode have participated and presented a
paper in National Conference at Shivaji
University Kolhapur, Jaysingpur college,
Jaysingpur and the international conference
in New college, Kolhapur. The numbers of
research papers are published in the
international journals by faculties.

Achievement of this department is Mrs.
Ketaki Ganesh Bavadekar and Mr.Digamber

Vasant Zanjurne B.Sc.3 Students selected
as a Agniveer of Indian Army. In this
academic year I got the cooperation of
Principal colleagues in the department and
non teaching staff satisfactory.

Prof. Dr. R. D. Mane
HOD Physics

DEPARTMENT OF B. VOC. AUTOMOBILE

Co-curricular activities :

Industrial Visits :

The Department of B. Voc. Automobile
organized industrial visit for 2 nd and 3 rd year
students purpose of visit is to aquire the
knowledge of plastic shaping and lathe
operations. This industrial visit is a part of
syllabus of Manufacturing of automotive
component subject.

Name of Visiting company – Adinath
Enterprises and Bahubali lathe works
L.K.Akiwate Industries, Jaysingpur.

No. of Students Visited – 26.

Staff involved- Mr. Girmal. S. S, Mr. Patil. A. R.

The Department of B. Voc. Automobile
organized industrial visit for 2 nd and 3 rd year
students purpose of visit is to aquire the
knowledge of Wheel Balancing and
Allignment, Change in tyre, reversing tyre,
etc.

Name of Visiting company – Vardhman
Motors, Kolhapur road Jaysingpur.

No. of Students Visited – 26.

Staff involved- Mr. Girmal. S. S, Mr. Patil. A. R.

GUEST LECTURE :

Guest Lecture was conducted by the
department of B.voc Automobile on

14.10.2024 from 11.00 am to 1.00 pm. Chief guest Mr. Sandip Pandav, principal Dr. J. J. Magdum ITI College Jaysingpur has taken a lecture on topic "Engineering Drawing" for first year students in Classroom. Total of around 17 students participated in this programme.

The speaker explains the Isometric Projections, views, construction of isometric and non isometric lines. And students draws some isometric views. After the lecture Students felt that the session was more informative and interactive.

TWO WHEELER REPAIRING WORKSHOP

On behalf of automobile department, Two wheeler repairing of staff to understand the various problems come in the vehicles were organised in jaysingpur college. The students from automobile dept. participated this activity.

Two wheeler repairing of different companies to understand the various problems come in the vehicles such as oil changing, changing of break and clutch cables etc. The new problems come with updating of vehicles so the students understand that problem and they solved the problems under guidance of Mr. Bahubali Gatare and Staff Mr. S.S. Girmal., Mr. A.R. Patil. The collective efforts of students, staff and non-teaching staff helps to complete the activity successfully.

PLACEMENT RECORD :

B. Voc Automobile Department Students of 2024-25 has been selected in various

companies as per below,

- 1) Suraj Kurale - Mercedes Benz, Pune
- 2) Ganesh Kumbhar- GMT tools, Parvati Industries, Yadrav.
- 3) Imran Maner- Netmech foundry, Parvati Industries, Yadrav.
- 4) Akash Ghorpade- Netmech foundry, Parvati Industries, Yadrav.
- 5) Sumit Sutar - Mai Hyundai, Ankali
- 6) Abhishek Patil-Suzuki tri-motors, Yadrav
- 7) Mahesh Kamble-Bahubali custom, Jaysingpur
- 8) Aniket Kogale-Virgiking E-bike, Jaysingpur
- 9) Shreeshail Parit - Kaizen Honda, Jaysingpur

INTERNSHIP / Apprentices :

B.Voc Automobile Department Students of 2024-25 has been selected as four wheeler technician in S. S. Miraje & Company, Mouje Vathar tarf, Vadagaon for apprentices and training duration is 1 year.

- 1) Siddhik Aamirkhan Desai.
- 2) Prathmesh Sunil Patil
- 3) Shubham Bhairu mane
- 4) Abhishek Raghunath Dhaduti.

DEPARTMENT OF BOTANY

Teaching Staff :

Sr. No.	Name	Qualification	Designation
1	Prof. Dr. Manisha V. Kale	M.Sc., Ph.D.	Vice-principal (Science) & Head
2	Dr. Suraj. D. Umdale	M.Sc., Ph.D.	Assistance professor
3	Miss. Sonali. B. Langare	M.Sc.	Assistance professor
4	Dr. Varsha. R. Davande	M.Sc., SET, Ph.D.	Assistance professor
5	Dr. Pravin. B. Karuna	M.Sc., Ph.D.	Assistance professor
6	Mr. Chetan. R. Chivate	M.Sc., SET	Assistance professor
7	Ms. Shweta. A. Magdum	M.Sc., SET	Assistance professor
8	Mr. Saurabh. B. Chavan	M.Sc., SET, GATE	Assistance professor

Teaching Staff :

Sr. No.	Name	Qualification	Designation
1	Smt. Kalpana. V. Shetti	B.A.	Lab assistance
2	Shri. Bharat. M. Hatgine	B.A.	Lab assistance

COC Courses:

1) PLANT TISSUE CULTURE: The department had run course on "Plant Tissue Culture". In academic year 2023-24, a total 21 students were enrolled for the course and successfully raised plant of Banana and Bamboo.

RESEARCH PAPER PUBLISHED BY STUDENTS (02):

1) Shweta Magdum, Sourabh Chavan, Prerana Bhat, Shreya Kamble, Sadhana Kadam and Shivram Khadke (2025) Effect of Salt Stress on Morphological and Physiological Characters of Different Rice Landraces (*Oryza Sativa* L.) From Shirala Tehsil. International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT) Volume 13, Issue 2: e704-e711 February 2025
2) Sourabh Chavan, Shweta Magdum, Asad Mujawar, Tammana Mujawar, Shital Kavade (2025) Effect of Mycorrhiza Fungus (*Glomus Fasciculata*) On The Morpho -Physiology Of The Plant Species- *Phaseolus vulgaris*. International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT) Volume 13, Issue 3: d969- d975 March 2025.

STUDENT PARTICIPATION IN NATIONAL CONFERENCE

1) An International Conference on Advancement and Emerging Trends in Science (ICAETS2025)

on 8th to 10th January, 2025 organized by Dahiwadi College Dahiwadi

Sr. No	Name of Student	Title of Research Poster	Rank
1	Mr. Asad K. Mujawar	Effect of Mycorrhiza fungi (<i>Glomus fasciculata</i>) on the Morpho-physiology of the plant species- <i>Phaseolus vulgaris</i>	2nd Prize
2	Miss. Shital Pandurang Kavade		
3	Miss. Tamanna Salim Mujawar		
4	Mr. Saurabh Balaso Chavan (Asst. Prof, Botany Department)		
5	Miss. Prerana Vinod Bhat	Effect of Salt Stress on Morphological And Physiological Characters of Different Rice Landraces (<i>Oryza Sativa L.</i>) from Shirala Tehsil	Participated
6	Miss. Shreya Harnam Kamble		
7	Miss. Sadhana Balawant Kadam		
8	Miss. Shweta A. Magdum (Asst. Prof, Botany Department)		

2) "International Conference on Agriculture, Environment, and Life Sciences (ICAELS2025) on 20th to 21st February, 2025 organized by the Department of Botany, Yashwantrao Chavan Institute of Science, Satara

Sr. No	Name of Student	Title of Research Poster	Class
	Miss. Varsha Sambhushete	Euphorbia tithymaloides leaves extract mediated ZnO nanoparticles: Characterization and Evaluation of Cytotoxicity	B.Sc III
	Miss. Sanika Kshirsagar		
	Miss. Pranjal Chavan		
	Miss. Samiksha mali	Phytochemical Analysis and Antioxidant Capacity of the Medicinal Plant: <i>Parkinsonia Aculeata L.</i>	
	Miss. Swapnali Mali	Attended	
	Miss. Prerana Bhat	Attended	

3) Two-day National Conference on "Sustainable Development and Scientific Synergies for the Future" (SDSSF 2025) on 21 and 22 February, 2025 organized by Yashwantrao Chavan Warana Mahavidyalaya, Warananagar, Kolhapur.

Sr. No	Name of Student	Title of Research Poster	Class
1	Miss. Aayasha Shakil Mullani	Morphological study of pollen grains of angiosperms	B. Sc III
2	Miss. Taslim Yasin Mujawar		
3	Mr. C. R. Chivate (Asst. Prof, Botany Department)		

The department of Botany had organized following programs in the academic year 2024-25.

- 1) The department of Botany organized the “Wallpaper Activity” on 31st August, 2024. The 21 participants were prepared 20 posters of various areas of botanical science. During this activity students and visitors were got the knowledge of diverse area of Botany including recent advances and traditional botany. The program was conducted under the guidance and presence Prof. (Mrs.) M. V. Kale, Head, Department of Botany, Jaysingpur College Jaysingpur.
- 2) Industrial visit of B. Sc. III Students Janani Biotech & Tissue Culture Lab, Pimpalgaon; S. G. Phyto Pharma Pvt. Ltd, Gokul-Shirgaon MIDC and Warna Biotech & Tissue Culture Lab, Nave Pargaon on 17th August, 2024. A total 22 students were participated in the industrial visit.
- 3) The department of Botany has organized “Seminar Competition” for the B. Sc. III (BOTANY) students. In this activity, a total 22 student participants were prepared their presentations and delivered the seminars on the various topics of gene transfer technology. The program was conducted under the guidance of Prof. Dr. (Mrs.) M. V. Kale, Head, Botany Department Jaysingpur College, Jaysingpur.
- 4) The department of Botany organised the Botanical Excursion to Gaganbawada, Kolhapur on 05th October, 2023. A total 81 students and 06 faculty staff were participated in this study tour. The present Botanical study tour increased the knowledge of students about the nomenclature, Habit, Habitat, environment, and wealth of the Western Ghats of Maharashtra.
- 5) The department of Botany has organized one day Workshop on “Herbarium Technique” for the B. Sc. II students (84 students) on 8th October, 2024. The resource person of the activity is Dr. Makrand M. Aitawade, Asst. Prof. & Head, Department of Botany, Prof. Dr. N. D. Patil Mahavidyalaya, Malkapur-Perid, Kolhapur. During this workshop, students have learned the technique of preserving plant collection in the form of pressed and dried plant specimens mounted on a sheet of paper known as Herbarium. During the workshop, the students were given a demonstration on how to make a herbarium and were familiarized with its importance, and were taught the preservation techniques.
- 6) The department of Botany organised the Botanical Excursion to Kaas Plateau, Satara; ICARNRC for Grapes, Pune; Bhimashanker Wildlife Century, Akole-Seed Mother Rahibai Soma Popere. A total 20 students and 04 faculty staff were participated in this study tour. The students have gained the knowledge of rare flowering plants of Kas Pathar, Satara. Also, received Information about NRC for Grapes and Studied Biodiversity of Bhimashankar Wild life Sanctuary. The students immersed themselves in the world of native seeds with Padma Shree Awardee, Seed mother Rahibai Soma Popere at Kombhalane, Akole.
- 7) The department of Botany has organized two day Workshop on “NET/SET/GATE Guidance” for the B.Sc. And M.Sc. students. In this workshop, about 34 students from Jaysingpur college Jaysingpur and Dattajirao Kadam Arts, Science, and Commerce College, Ichalkaranji were participated. During this workshop, five resource personas were delivered talk on the NET/SET/GATE examination.
- 8) On the occasion of Birth Anniversary of Dr. Panjabrao Deshmukh a lecture on “Dr. Panjabrao alias Bhausaheb Deshmukh, Agricultural and Educational Work” was organized by Jaysingpur College

Jaysingpur and in Association with Shri Shivaji Education Institute, Amravati Dr. H. N. Sinha College of Arts and Commerce, Patur on 8th January, 2024 sponsored by DBT-Star college scheme. The students were notified using notice displayed on notice board and on whatsapp group. About 100 students and teachers were present for the lecture. The programme commenced with the arrival of Recourse person Dr. Rajesh Mirge and Dr. Kiran A. Khandare, Principal, Dr. H. N. Sinha Mahavidyalaya Patur, accompanied by our Principal, Hon'ble Dr. S. A. Manjare, Vice-Principal, Prof. Manisha V. Kale.

9) The department of Botany organised Seed Exhibition on 29th January, 2025. During this event, Padmashree Rahibai Soma Popere guided students and shared her experience of seed bank. She shared her knowledge about 200 types of indigenous seeds and wild food resources and its nutritional values. For the programme, Hon. Mr. Raju Shetti, Former MP, Hatkanagle Lok Sabha Matdar Sangh; Hon. Mr. Ganpatrao Patil, Chairman, Shri Datta Uddyog Samuh, Shirol, and Hon. Dr. Subhash Adadande, Chairman, Local Committee, Jaysingpur College, Jaysingpur; Member, Governing Council, Anekant Education Society, Baramati were present.

10) The department organised a Visit to National Research Institutes for B.Sc. 2 Students on 5th & 6th, February 2025. A total 22 students were participated in this visit along with two teachers and one staff. The students visited the Agharkar Research Institute (ARI); ICAR-NRC for Grapes (NRCG); Vasantdada Sugar Institute (VSI) and ICAR-Directorate of Floriculture (ICAR-DFR).

11) The department of Botany celebrated National Science Day by organising "Science Exhibition": Exhibition of science models, research posters, and herbal preparations of amala and rose on 28th February, 2025. During this event, students got the opportunity to witness innovative scientific projects and research in the field of botany. Overall, the Science Day celebration was a great success, providing students with a platform to represent their products and food formulations. It was an enriching experience that not only educated but also entertained, leaving a lasting impact on everyone involved.

12) The department of Botany had organized a visit to "Datta nursery" at Shirol for B. Sc. II students on 22nd February 2025. The main aim of this visit is to study the types of budding, grafting, potting and re-potting.

13) The department of Botany had organised Visit to sacred groove- Ambeshawari and Pawankhind for B. Sc. III on 4th March -2025. This visit was mainly focused on to understand the Biodiversity Pawankhind and Amba village. Many flowering plants, ornamental plants, medicinal plants, rare species, and local species are studied in that area.

14) The department of Botany had organised Industrial Visit to Oasis Bio-control Laboratory for B. Sc. 3 Students. During this visit Mr. Pravin Mali gave information about laboratory, instruments, bio-fertilizer, bio-pesticides, soil testing and its benefits. Also, he mentioned precautions and challenges while working in laboratory.

15) The department of Botany had organized exhibition on the "Floral arrangement and decoration of B.Sc. 3 Students". The students of B.Sc. 3 have prepared floral rangoli for the functions. The program

was conducted under the guidance and presence Prof. Dr. Manisha V. Kale, Vice-Principle & Head, Department of Botany, Jaysingpur College, Jaysingpur.

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

Extra & Co-curricular Activities: All programs have been financially supported by DBT-STAR College Scheme :

Celebration of Teachers Day:

Department of Zoology has celebrated Teacher's Day on 5th September 2024. On this occasion students of B. Sc. III felicitated all faculty members as an honour. On this day students invited Dr. S. A. Manjare, Principal, Jaysingpur College Jaysingpur as a chief guest.

Wallpaper Presentation:

Department of Zoology arranged an Inauguration of wallpaper by Principal Dr. S. A. Manjare on the occasion of Teachers Day Celebration . On this auspicious day students of B. Sc. III have prepared, displayed and explained wallpapers in front of B. Sc. II students on 5 th September 2024. The function was graced by all faculty members of department and Non teaching staff. Students of B. Sc. III have prepared their wallpapers and displayed.

1- Conservation of Vultures 2- Twins 3- Monkey fox

Butterfly Walk (Uncover secrets of Butterfly World):

On the occasion of Big Butterfly Month Department of Zoology, Jaysingpur College Jaysingpur in Association with Nature Conservation Society (NACONS), Sangli organized a Butterfly Walk at Jaysingpur Nature lovers, citizens from Jaysingpur, Sangli, Miraj, Kolhapur, Ichalkaranji, Kurundwad, Nandani and students and teachers of Jaysingpur College Jaysingpur and Vijay Singh Yadav College, PethVadgaon participated in this event . Sarvadaman Kulkarni, a butterfly researcher, .Dr Santosh Umrane ,Butterfly Coservationalist ,Dr. Sachinkumar Patil and Mr. Amol Jadhav given a through knowledge as a resource person and revealed the wonderful world of butterflies to the participants on 15th September 2024 .

Student Seminars:

Department of Zoology has arranged student seminars as a Co-curricular activity for B. Sc. III Zoology students for development of their stage courage, subject knowledge, personality development etc from 13/09/2024 to /2024. List of students with their topic is as follows,

	Name of the student	Topic
1	Limbikai Geetanjali Rajendra	Comparative study of skin
2	Khan Jarina Mahamadhusen	Urine test
3	Ghunake Sayma Ramjan	Skeletal System-Human
4	Savalwade Nisha Bharat	Stem cell

5	Raut Priyanka Dinkar	Nervous System-Human
6	Kamble Manasi Shailesh	Ethology
7	Shinde Niyati Dinesh	Animal Communication
8	Pathan Safiya Khalil Blood	(ESR)
9	Lakade Shahista Shoukat	Comparative study of brain

Celebration of World Wildlife Week:

On the occasion of World wildlife week, Department of Zoology and DBT-STAR College have organized various competitions as a part of conservation awareness program. Inauguration of all exhibitions is done by Dr. Subhash Adadande, Chairman, Local Committee, Jaysingpur College Jaysingpur on 5th October 2024 at Zoology Department.

1. Rangoli Competition and Exhibition: In this competition 11 Students have been participated and 74 students from various departments have visited. Competition was judged by Dr. S. R. Nakate and Dr. S. G. Patil.

1st Prize: Miss Varsha Rajesh Sambhushete, Miss Sanika Ravindra Kshirsagar and Miss Shital Pandurang Kavade.

2 nd Prize: Miss. Sayama R. Ghunake, Miss. Priyanka D. Raut and Miss Samruddhi Sanjay Chavan

3 rd Prize: Miss Manasi S. Kamble, Geetanjali R. Limbikai and Sadhana B. Kadam

2. Poster Presentation Competition: In this competition 20 Students have been participated and 74 students from various departments have visited. Competition was judged Dr. J. J. Kulkarni, Miss. R. R. Patil and Miss. D. R. Khadake. Total three prizes were declared.

1) Human lifestyle and wildlife 2) Ethical Eco-tourism 3) Co-existence-Human and Wildlife 4) My Nature Relatives (Companion)

Following Students achieved prize in this competition

1st Prize: Miss Nisha Bharat Savalwade

2nd Prize: Mr. Pavan A. Balekar

3rd Prize: Miss. Safiya Khalil Pathan

Miss. Sayma Ramjan Ghunke

3. Painting Competition: In this competition 11 students participated. Three prizes were declared among these. 74 students visited to this exhibition. Competition was judged by Mrs. Shreedevi R. Nakate and Mrs. Sujata G. Patil Painting competition was based on biodiversity and conservation.

1st Prize: Kamble Manasi Shailesh

2nd Prize: Kumbhar Snehal Sachin

3rd Prize: Patil Diksha Adinath

4. Wildlife Photography Exhibition: Wildlife Photography Exhibition of Dr. S. R. Patil, Dr. A. S. Lokhande and Mr. Raman Kulkarni was organized. Total more than 200 wildlife photographs have been displayed in the department. 74 students and staff members have been visited to the exhibition and explored photographs.

College for School Program:

On the occasion of World Wildlife Week, Department of Zoology, Jaysingpur College Jaysingpur and Anekant English Medium School jointly organized College for School Program on 7th October 2024. In this program Wildlife photographs, paintings and posters were exhibited for school students, teachers and parents. In this program B. Sc. students worked as volunteers and helped school students to understand Wildlife and its conservation. The program was inaugurated by Dr. Pallavi Anuje and Bipin Khade and appreciated the efforts of students.

NET/SET/GATE guidance workshop:

Department of Zoology has arranged 'Two days Workshop on NET/SET/GATE guidance for B. Sc. III Zoology students on 09/01/2025 and 10/01/2025. On 9th January Miss A. B. Dhandale and Miss D. R. Khadake talk on NET and SET examination and marking scheme. On 10th January Miss A. P. Bhilugade and Miss A. P. Sutar delivered talk on NET, SET, GATE examination pattern. and Syllabus. Resource person extended their speech on other entrance examinations like, ICMR, DBT, BARC, etc. The Head of Department of Zoology, Dr. S. R. Patil sir delivered his talk on importance of examination. 18 students were participated in this workshop from B. Sc. III Zoology and Botany.

B. Sc. III Short and Long Study Tour:

Under the guidance of Dr. S. R. Patil, Department of Zoology arranged 6 days long and short study tours to Chitri, Tilari Conservation Reserve, Bondla Wildlife Sanctuary, NIO, ICARCCARI, Netravali Wildlife Sanctuary and Goa Science Center on 13th to 18th January 2025.

Workshop on Basic Microbiological Techniques:

Department of Zoology has organized Three days workshop on Basic Microbiological techniques from 30th January 2025 to 1st February 2025. Miss Vidya Sonalkar, Assistant Professor, Department of Microbiology, K. W. College has invited as resource person. During this workshop 31 students have participated and acquainted with basic microbiological techniques usually used in Zoology, Botany, Chemistry and Food Science departments.

Workshop on Sericulture:

Department of Zoology has organized workshop on Sericulture at the Sericulture lab in the college campus on 10th March 2025. Mr. Rohit Kadam (Research Assistant, Central Silk Board, Bengaluru) has invited to deliver his hands on the process of rearing silkworm caterpillars. He has given detailed information and also exhibited demo of the caterpillar rearing. He has also demonstrated reeling technique of silk threads. In this activity total 53 students have been participated and experienced rearing techniques, farm conditions, precautionary measures to be taken, instars of silkworms, diseases, disease control measures etc. during this workshop. Students have also got an opportunity to handle worms.

Conference participation of students:

B. Sc. III students have participated in two days National Conference on Sustainable Development and Scientific Synergies for the Future (SDSSF- 2025) organized by Y. C. Warana Mahavidhyalaya on 21st and 22nd February 2025 and presented their research projects.

sr.no	Name of the student	Title of Poster
01	Miss. Nisha Savalwade Miss. Safiya Pathan Miss. Geetanjali Limbikai	Zoology Gentian Violet effect on the growth of Chick embryo (Gallus gallus L.)
02	Miss. Manashi Kamble Miss. Sayama Ghunake Miss. Priyanka Raut	Zoology Effect of degraded Azo dye on freshwater fish Labeo rohita

Invited Talk:

Department of Zoology, Jaysingpur College Jaysingpur has organized Invited talk on the "Bioprocessing in vaccine manufacturing" on 8th March 2025. Dr. Jaywant Jadhav, Deputy Manager, Serum Institute India Pvt. Ltd. Pune invited as resource person. Dr. Dhavalkumar Patil, Member, Local Committee, Jaysingpur College Jaysingpur has chaired this session. Dr. Jaywant Jadhav delivered detailed in depth knowledge of vaccine manufacturing. The introduction and the welcome speech was given by Honorable Principal Dr. Surat Manjare, Dr. Sachinkumar Patil, Head, Department of Zoology, introduced Chief Guest. After the felicitation, Dr. Jadhav started his lecture. Chairperson Dr. Dhavalkumar Patil addressed students as a chairperson. Mr. Vikas Jadhav has delivered vote of thanks. Dr. Shridevi Nakate has taken the responsibility of anchoring. This program was financial supported by DBT-Star College Scheme.

B. Sc. I and B. Sc. II Study tour to Kunkeshwar, Malvan and Vengurla:

Department of Zoology has organized Zoological excursion tour to Kunkeshwar, Malvan and Vengurla on 28th and 29th March 2025. In this study tour 82 students have been participated. 5 staff members guided this tour. During this study tour students have given exposure to the marine diversity and ecosystem.

अध्यापन पुरस्कार अहवाल २०२४-२५

Dr. Mrs. S. S. Mahajan

Research Paper published:

1) Ionospheric response to the intense geomagnetic storm of 23–24 April 2023: Insights from ground-based airglow and GPS observations over low-latitude Indian regions A.P. Mane , R.N. Ghodpag, O.B. Gura, S.S. Mahajan , R.S. v , S. Sripath i e , A. Taor, Vhatkar, A.P. Dimrie, M.K. Patil,-- Adavance Space Research Acospa Pablication (2025)

2) "Synthesis and Characterization of Binary (Ni:Cu) Metal Oxide Thin Film via Sol-Gel Spin Coating Method for Electrochemical Capacitor Application" , S. S. Mahajan, D. S. Sutrave, S. C. Gavandi JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH-- J. Sci. Res. 17 (1), 247-257 (2025)

3) Enhanced Electrochemical Performance of MnMoO₄/C Nanoplates in 2 Advanced Battery-Supercapacitor Hybrid Devices Saifan M. Shaikh , Suprimkumar D. Dhas,* Pragat iN. Thonge, Manesh A. Yewale, Smita S. Mahajan, and Daewon Kim—APPLIED ENERGY MATERIAL

(2025).

4) Proceedings of the 4th International Conference on Condensed Matter & Applied Physics ICC2023-- "Comparative Studies of Diffusion Coefficients of Sucrose, Lactose, and Fructose Using Double Exposure Digital Holographic Interferometry (DEDHI) Technique" -- P.P. Chikode, S.D. Patil, G.H. Nikam , S.S. Mahajan, R.J. Kamble, S.K. Banne , R.S. Vhatkar.

5) "Facile synthesis of MnMoO₄ nanostructures arrays as novel electrode materials for high-performance symmetric and asymmetric supercapacitor" Saifan M. Shaikh , Suprimkumar D. Dhas S. S. Mahajan-- Journal of Materials Science: Materials in Electronics J Mater Sci: Mater Electron (2024) 35:15090957-4522

2 Research Paper presented in conference /workshop conference attended:

1) Paper presented in international conference ICAETS-2025 entitled by " Impact of Multi-Branching Equatorial Plasma Bubbles on GPS TEC and

VHF Scintillation From Low Latitude Station , Kolhapur" at Dahiwadi College, Dahiwadi on 8th – 10th January 2025.

2) Attended One day workshop on New changed Syllabus of B.Sc. Part-III Physics CBCS (NEP1.0) Pattern Semester V organized by Ballawant College Vita on 9th August 2024 .

3) Other than academic work:

1) I have worked as member for Ad-hoc Board in Vocational Education Shivaji University Kolhapur for the year from 2023 to 2025.

2) I have worked as convener of Examination Committee.

3) I have worked as convener of Sexual harassment prohibitory Committee.

Dr. G. H. Nikam

Textbook Published:

1. A Textbook of chemistry, Water Analysis: Practical, B. Sc. I Sem. I, Publisher: Shivaji University, Kolhapur, September 2024

2. Inorganic Chemistry, B. Sc. III, Sem V, Paper IX, Publisher: Phadake Prakashan, September, 2024.

3. Inorganic Chemistry, B. Sc. III, Sem VI, Paper XIII, Publisher: Phadake Prakashan, February 2025.

4. Analytical Chemistry, B. Sc. III, Sem VI, Paper XVI, Publisher: Phadake

Prakashan, February 2025.

5. Inorganic Chemistry, B. Sc. I, Sem I, Paper I, Publisher: Phadake Prakashan, September, 2024.

Papers Published:

1. Comparative studies of diffusion coefficients of sucrose, lactose, and fructose using double exposure digital holographic interferometry (DEDHI) technique ,PP Chikode, SD Patil, GH Nikam, SS Mahajan, RJ Kamble, SK Banne, RS Vhatkar, AIP Conference Proceedings, 2024, 3149, 1.

2. Synergistic extraction method for Fe(III) from HCl medium using DB18C6 and Cyanex 272, S. D. Kharade G.H. Nikam*, 2024/12, International Journal of Research and Analytical Reviews (IJRAR), 11, 4, 172-177.

Research Project: Green Synthesis of Magnetic nanoparticles, their characterization and catalytic applications, Shivaji University, Kolhapur DIAMOND JUBILLE RESEARCH INITIATION SCHEME, 2022-23 Rs. 115000/-, October 2023, ongoing

Dr. R. D. Mane

1) I have appointed as a member of Ad-voc Board of studies (BOS) in the subject of Physics for Warana University, Warananagar.

2) I have attended open defence Ph.D.

viva of Mr.R.R.Ambi as a guide on 15.07.2024 and he awarded Ph.D. He publish a patent on "Vertically aligned ZnO Nanorod films for highly sensitive and selective No2 detection.

3) Attended and actively participated in one day teachers workshop on "New changed syllabus of B.Sc.Part I" as per NEP 2.0 organised by Karmaveer Bhaurao Patil College, Urun-Islampur under affiliated to Shivaji University, Kolhapur on 2nd August 2024.

4) Attended and actively participated in orientation workshop for student development cell coordinators organized by Shivaji University, Kolhapur on 27 th August 2024.

5) Attended and actively participated in one day teachers workshop on "New changed syllabus of B.Sc.Part I as per NEP 2.0 " Organised B.P.College, Koregaon under affiliated to Shivaji University, Kolhapur on 22nd October 2024.

6) I have given guest lecture on "Debunking myths in business communication for MBA students at Karnataka University, Dharwad on 28th December 2024.

7) Attended and actively participated in Two day National Conference on "Sustainable development and scientific synergies for the future"

organized by Y.C.Warana Mahavidyalaya, Warananagar on 21st and 22nd February 2025 and act as a chairperson of oral presentation.

8) Attended and Presented a Paper in Two day National Conference on "Nanomaterials and Applications" organized by New College Kolhapur, on 21st and 22nd February 2025

9) I have worked as a co-coordinator of 3rd National conference on Advances in Material and Applied science sponsored by STAR-DBT on 20th March 2025.

10) I have worked as a convener of student development cell and student adoption committee.

11) I have worked as Research Supervisor of Ph.D. students.

D. S. Bamane

Co - Author of Published a Book with ISBN.

Titled - Library stock verification & Management

ISBN - 9789363814684

प्रा. डॉ. के. डी. खळदकर
राज्यशास्त्र विभागप्रमुख

१) Sanctioned Research Project of Shivaji University, Kolhapur, entitle "महिला सरपंच नेतृत्वाच्या सबलीकरणाचा अभ्यास: विशेष संदर्भ शिरोळ तालुका' Under Diamond Jubilee Research Intention Scheme 2024-25. The total grand sanctioned for the Project RS.५५,०००/-.

२) बी.ए. भाग-१ च्या राज्यशास्त्र विषयाच्या पेपर क्रमांक (DSC)-१ Mandatory सत्र-१ ' भारतीय राज्यघटना' शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, दुरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राद्वारे प्रकशित (२०२४), या स्वयंअध्ययन संदर्भ पुस्तकात घटक लेखन केले.

३) Participated in the one Day workshop on "New Credit Frramework For U.G.C. as per NEP २०२०' organized by Shivaji University Teachers Association (SUTA) Kolhapur Dist. unit, on saturday, 1" June, 2024 at Physics Department, Shivaji University, Kolhapur.

४) सहकारभूषण एस. के. पाटील महाविद्यालय, कुरुंदवाड, येथे गुरुवार दि.२७ जून २०२४ रोजी तासिका तत्वावरील प्राध्यापकांच्या मुलाखतीसाठी राज्यशास्त्र या विषयाचा विषयतज्ञ म्हणून उपस्थिती.

५) Participated in Shivaji University, Kolhapur sponsored One Day Teachers Training programme on "Revised Syllabus of B.A.-I, Sem-I,

Political Science" (As per NEP-2020, 2.0) B.A.-III, Sem-V, VI, Political Science (As per 'NEP-2020, 1.0) Organized by Bhai Tukaram Kolekar College, Nesari on, 24th August, 2024.

६) गुरुवार दिनांक १९/१२/२०२४ रोजी राज्यशास्त्र अधिविभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० नुसार शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून लागू करावयाचा बी.ए. भाग-२ राज्यशास्त्र या विषयाचा सुधारित अभ्यासक्रम (प्रश्नपत्रिका, स्वरूप, समकक्ष विषय, आराखडा इ.) तयार करण्यासाठी गठीत करण्यात आलेल्या उपसमितीच्या बैठकीस सदस्य म्हणून उपस्थिती व सक्रीय सहभाग.

७) कन्या महाविद्यालय, मिरज येथे सोमवार दिनांक ६ जानेवारी २०२५ रोजी "Gender Sensitization for Gender Equality" (लिंगभाव संवेदनशीलतेसाठी लिंगभाव समानता) या विषयावर आयोजित एक दिवसीय आंतरविद्याशाखीय राष्ट्रीय सेमिनारमध्ये 'भारतीय संविधानातील महिलांविषयीच्या घटनात्मक तरतुदी आणि कायदे' या संशोधन पेपरचे वाचन.

८) श्रीमती गंगाबाई खिवराज घोडावत कन्या महाविद्यालय (आर्ट्स व कॉमर्स), जयसिंगपूर येथे दि.०५/१२/२०२४ रोजी स्व. दि. ब. आण्णासाहेब लड्डे यांच्या १४६ व्या जयंतीनिमित्त आयोजित वक्तृत्व स्पर्धेसाठी परीक्षक म्हणून उपस्थिती.

९) भारतीय संविधानातील महिला विषयीच्या घटनात्मक तरतुदी यांनी कायदे हा संशोधन पेपर AJANTA ISSN-2277-5730 Volume-xiv Issue-I January-March 2025, Marathi Print-1, UGC Listed.

International Multidisciplinary Quarterly Research Journal

मध्ये 'भारतीय संविधानातील महिला विषयीच्या घटनात्मक तरतुदी आणि कायदे' हा संशोधन लेख प्रकाशित झाला.

१०) Completed the One-week Faculty Development Programme on "Explaining IKS: From Vedic to Modern (ERA)". This program was jointly organized under PM VSHA: soft component by the Department of History, Political Science, Sociology and Psychology, Shivaji University, Kolhapur in a association with the Malaviya Mission Teacher Training Programme (MM-TTP) of the university grants commission (UGC), and IIC, SUKRDF, RDC, SCIIL, Shivaji University, Kolhapur. The programme was held from January 20th 2025 to January 25th, 2025.

११) Participated in the one Day workshop on "Service Conditions of the Teachers & NEP 2020 for Newly Appointed Teachers" Organized by Shivaji University Teachers Association (SUTA) Kolhapur on Sunday, 2nd February 2025 at Department of Physics, Shivaji University, Kolhapur (M.S.)

१२) दिनांक २७ व २८ फेब्रुवारी २०२५ रोजी विदर्भयुथ वेलफेअर सोसायटी द्वारा संचलित प्रा. राजाभाऊ देशमुख कला महाविद्यालय, नांदगाव, खंडेश्वर जिल्हा-अमरावती येथे आयोजित महाराष्ट्र राज्यशास्त्र व लोकप्रशासन परिषदेच्या ४१ व्या

अधिवेशनात भारतीय संविधानाच्या अमृतमहोत्सवी वर्षाचे औचित्य साधून 'भारतीय संविधान आणि राजकारण' या विषयावरील राष्ट्रीय चर्चासत्रात 'समतेचा हक्क आणि त्याचे आजचे वास्तव' या विषयावर संशोधन पेपरचे वाचन.

१३) राज्यशास्त्र विभाग पद्मश्री डॉ.ग.गो. जाधव महाविद्यालय, गगनबावडा आणि शिवाजी विद्यापीठ, राज्यशास्त्र परिषद, कोल्हापूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने, 'भारतीय राजकीय प्रक्रिया आणि निवडणुका' या विषयावर दिनांक १२ व १३ मार्च २०२५ रोजी आयोजित ३१ वी शिवाजी विद्यापीठ राज्यशास्त्र परिषद आणि आंतरविद्याशाखीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात 'भारतीय लोकप्रशासनाची संरचना सद्यस्थिती आणि आव्हाने-उपाय' या विषयावर संशोधन पेपरचे वाचन केले.

१४) Participated in the one Day workshop on "STRESS MANAGEMENT" Organized by Jaysingpur College, Jaysingpur under Lead College Scheme of Shivaji University, Kolhapur on 13th March, 2025.

१५) Delivered Guest Lecture topic On "Indian Democracy & Governance" On Wednesday, 2nd April, 2025 for FY. B.Tech. Students at Dr.J.J. Magdum College of Engineering, Jaysingpur, Tal-Shirol, Dist-Kolhapur.

१६) 'विचार मंथन' महाराष्ट्र राज्यशास्त्र व लोकप्रशासन परिषदेचे राष्ट्रीय संशोधन जर्नल A Peer Reviewed Journal (ISSN २३४७-९६३९), मे २०२५ मध्ये 'समतेचा हक्क आणि त्याचे आजचे वास्तव' हा संशोधन लेख प्रकाशित झाला.

१७) 'भारतीय लोकप्रशासनाची संरचना सद्य स्थिती आणि आव्हाने-उपाय' हा संशोधन पेपर NAJYOT ISSN-२२७७-८०६३, print May 2025, Special Issue-I Quarterly Peer-Reviewed & Indexed Journal मध्ये प्रकाशित.

१८) शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर द्वारा हिवाळी (Oct/Nov) आणि उन्हाळी (March-April) बी.ए. भाग-१,२,३ राज्यशास्त्र या विषयाच्या प्रश्नपत्रिका काढण्यासाठी विषयतज्ञ म्हणून काम केले.

१९)) शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर द्वारा हिवाळी (Oct/Nov) आणि उन्हाळी (March-April) बी.ए. भाग-१,२,३ या वर्गाच्या (राज्यशास्त्र) विषयतज्ञ म्हणून उत्तरपत्रिका तपासणी आणि पुनरपरीक्षण चे (Paper Checking & Moderation) काम केले.

२०) शिवाजी विद्यापीठ राज्यशास्त्र परिषदेच्या सन २०२५ ते सन २०२८ या कालावधीसाठी गठीत कार्यकारणीवर सदस्य म्हणून निवड.

Dr. Sachinkumar R. Patil
Department of Zoology

Book Publication

1. Kavita A. Gajare, Rajaram H. Atigre, Rahul J. Patil and Sachinkumar R. Patil (2025). A textbook of Cell Biology as per revised syllabus of B. Sc., I Zoology published by Shivaji University Kolhapur.

Faculty Development Program

2. Succesfully Completed one week

hands-on workshop for college Teachers on using *Drosophila melanogaster* for Biology Laboratory, held from 24 th December 2024 to 30 th December 2024 at Department of Biology, Indian Institute of Science, Education and Research, Pune and organised by Cytogenetics Laboratory, Department of Zoology, Institute of Science, Banars Hindu University, Varanasi.

Dr. (Mrs.) Shridevi Rahul Nakate

M.com., NET, Ph.D. MBA
Assistant Professor in Commerce
Head, Department of Commerce
M. Com. Coordinator

Achievements during the Academic Year 2024 - 25

A. Paper Publication :

1. Published e-abstract book titled Entrepreneurship : Fostering Students through Experiential Education, in National Conference on Fostering Entrepreneurship and Social Inclusion on 27th and 28 th Feb. 2025 Organized by Shivaji University, Centre for the study of Social Inclusion, Kolhapur.
2. Published Research Paper titled as Role of Government MSME Schemes in the development of Woman's Entrepreneurship in National Conference on Contribution of MSME

in the Growth of Indian Economy on 15 th Feb, 2025 organized by Balwant College, Vita. ISBN : 978-81-985834-6-8

B) Paper Publication :

Total 2 Papers presented in National and International Conferences.

C) Book Publication : As per NEP-2020, Shivaji University Kolhapur Textbook on Financial Literacy - ISBN 978-93-48427-69-4 2024 and Financial Planning in April 2025 Published by Shivaji University, Press, Kolhapur.

D) Participation in Orientation, Refresher, FDP - Total 2 FDP courses completed.

E) Nomination on Academic Bodies :

- Member of Global Professors Welfare Association Forum
- Member of International peer Reviewed Research Journal and Book Publication, Jaipur.

F) Participation in Social Activities :

- Working as a Director of Giants Foundation for the year 2024-25.

G) Positions held :

- Vice Principal, Head, Department of Commerce and M. Com Coordinator
- Member of College Development Committee (CDC)
- Coordinator for Lead College
- Convener of Commerce Association

Shinde V. H.

Department of Mathematics

1. Guest Lecture :

Online Lecture series in "Vedic Mathematics" under the Knowledge System for F. Y. B Tech students of VPKBIET, Baramati.

2. Patent Field :

One patent was filed on "A Real Time Health Monitoring and Disease Prediction System" is dated 12/07/2024.

Dr. V. B. Devkar

Department of Economics

1) Conference - 01

2) Publication - 01

3) Projects

- One Completed - ISPE (A case study of college graduates : higher

education, employment and regional development

- Two going on

a) SUK (An analysis of Household Health Expenditure in Shirol Tehsil : A case Study

b) ISPE - (Higher Education, Employment and Regional Development

4) FDP -01

Dr. S. G. Sansudhhi

30-12-23 - Y.C.कॉलेज, इस्लामपूर/हिंदी परिषद -राष्ट्रीय- पंचकन्या उपन्यास में वर्णित घुमन्तू समाज ijhsbmc journal ISSN-2583-181x SRIJF -Impact factor(2023) 8.01 आलेख प्रकाशित

१६-११-२३ - विलीगडन कॉलेज,सांगली - university- B.A.II कार्यशाळा ,सहभाग

२०-११-२३ - मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय ,इस्लामपूर -university- M.A.I कार्यशाळा में सहभाग

दूरशिक्षा विभाग ,कोल्हापूर -state-२०२४ ISBN-978-93-89345-22-3 आधुनिक गद्य साहित्य M.A.I

3/4Jan.25 -मिरज महाविद्यालय,मिरज- अन्तर्राष्ट्रीय- भक्तिकालीन कवि और मानवीय मूल्य ISSN-2277-5730 impact factor-7.428 आलेख प्रकाशित

7 Jan 25 - शहाजी कॉलेज ,कोल्हापूर राष्ट्रीय E-ISSN 2582-5429 Impact factor-

5.67 अक्षरा मल्टी.रिसर्च जर्नल भारतीय जनतंत्र और हिंदी कविता आलेख प्रकाशित

10/11 Jan 25 महाराष्ट्र हिंदी परिषद -राष्ट्रीय-E-ISSN-2582-5425 Impact Factor 5.711 अक्षरा मल्टी. रिसर्च जर्नल

'वह एक दिन ' नाटक में २१वीं सदी का सामाजिक परिदृश्य' आलेख प्रकाशित

छ.शाहू कॉलेज ,कोल्हापूर -University-B.A.III पुनरचित पाठ्यक्रम कार्यशाला में विषयविशेषज्ञ के रूप में सहभाग

प्रा. एस. बी. डफळापूरकर

सहाय्यक प्राध्यापक मराठी विभाग.

१) शिवाजी विद्यापीठ- मराठी विभाग (पीएम-उषा) अंतर्गत दिनांक १९ ऑक्टोबर २०२४ रोजी झालेल्या पीएच.डी मार्गदर्शक आणि विद्यार्थी मार्गदर्शन कार्यशाळेत सहभाग.

२) काकासाहेब चव्हाण कॉलेज, तळमावले . पाटण. जि. सातारा येथे दिनांक ६ मार्च २०२४ रोजी झालेल्या राष्ट्रीय आंतरविद्याशाखीय कार्यशाळेत 'मराठी साहित्य आणि पर्यावरण' या विषयावर संशोधन पेपर प्रकाशित.

३) विद्यापीठ अनुदान आयोग - मालविय मिशन शिक्षक प्रशिक्षण संस्था, गोवा विद्यापीठ आयोजित ममराठीम / मकोंकणीम (निवासी) रिक्रेशर कोर्स दि. २७/०२/२५ ते दि. १२/०३/२५ या कालावधीत पूर्ण केला.

Dr. P. A. Jawale

१) फुले, शाहु,आंबेडकर विचार प्रसारक मंडल,भोर व बुद्धिस्ट मोनेस्ट्री बेकॉक,थायलंड यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित आंतरराष्ट्रीय संमेलन में सत्रअध्यक्ष के रूप में सहभाग।

२) ३ एवं ४ जनवरी २०२५ को मिरज महाविद्यालय ,मिरज में आयोजित अंतर्राष्ट्रीय संगोष्ठी में आलेख प्रस्तुति के रूप में सहभाग।

३) १६ जनवरी २०२५ से ३० जनवरी २०२५ - महाराजा सयाजीराव विश्वविद्यालय बडोदा गुजरात ,उद्बोधन (रेफ्रेशर कोर्स) पूर्ण

Dr. Prabhakar Tanaji Mane

(Associate Professor & Head, Dept. of Economics)

1) A special award was conferred by the Shirol Tehsildar Mr.Anilkumar Helkar n recognition of the work done on voter awareness as NSS program officer on occasion of 26th Jan.2025 (Republic Day)

2) Active participation as the Team Manager of the Shivaji University,Kolhapur NSS Department in the National Integration Camp (NIC) in February,2025.

3) The reference book "Marketing Efficiency of Vegetables" was published in the year 2024 at the hands of former MP Raju Shetti and former IPS Officer Lakshmikant Deshmukh in 2nd Nangratsahityasammelan in Jaysingpur.

4) Published & Presented a research paper entitled "Role of Women in Agri Business and Economic Employment through Agriculture Sector in India" at Kamala College, Kolhapur in 8th March,2025 in National Conference.

5) Published & Presented a research paper entitled "Role of Non-Government Organisation in Economic Development in India."Shikshanmahrshi Bapuji Salunke College,Miraj in 8th March,2025 in National Conference.

6) Published & Presented a research paper entitled "A Study on Role of Artificial Intelligence in Indian Economy: A Descriptive Analysis" in SavitribaiPhulemahilamahavidyalay, Satara in March, 2025 in National Conference.

7) Published & Presented a research paper entitled "An analysis of Poverty and Income Inequality in India" at Dahiwadi College,Dahiwadi in Jan-March,2025 in International conference.

8) Published & Presented a research paper entitled "Role of Indian Stock Market Investment in Economics Sustainable Development : An Analysis and Performance" in Rajarshi Shahu Arts & Commerce College,Rukadi at International Conference in Jan, 2025.

9) Published & Presented a research paper entitled "A Study on Gender equality and Economic Women Empowerment: Gender inequality and mental health" at Kanya College, Miraj

at National Conference in 8th, Jan 2025.

10) Published & Presented a research paper entitled "Role of Agro based Processing Industries in Rural Development in India" at Ajara College, Ajara in SUEAK Conference in 5 Jan, 2025.

11) Published & Presented a research paper entitled "A Study on Role of Indian Marathi Literature and Economic Strategy of Publication an Empirical Analysis" at Deshbhakt Ratnappanna Kumbhar, College, Kolhapur in National Conference in March, 2025.

12) Published a research paper entitled "A Critical Study of Panchaganga River Pollution" in Universal Research Analysis (UGC approved and peer research Journal) in Sep to Feb., 2025.

13) Published a research paper entitled "A Study unemployment Opportunities in Entrepreneurship Development in India" in Universal Research Analysis (UGC approved, Referred and Peer reviewed Journal) in March to August. 2025.

14) Published a research paper entitled "A study on Indian Economy and Rural Development in Developing Country: A critical Analysis" Indo Global Researchers (UGC approved,

Referred, Peer reviewed & Indexing Research Journal) in May to Oct., 2025.

15) Published a research paper entitled "A Study on Greenhouse Production and Marketing Efficiency: A Descriptive Analysis" Interlink Research Analysis (UGC approved, Referred & Peer reviewed Journal) in Jan to June., 2025.

16) Delivered a lecture at G.K.G. Ghodawat Kanya College, Jaysingpur on the occasion of Chhatrapati Shahu Jayanti in 26th June, 2024.

17) Delivered a lecture at Annasaheb Dange College, Hatkanangale on the occasion of National Service Scheme (NSS) Day Sep, 2024.

18) Delivered a lecture on "Digital Skills and New Employment Opportunities" was organized during the NSS Special Shramsanskar Camp-2025 held at Kothali, Organised by G.K. G. Ghodawat Kanya College Jaysingpur.

19) As a Resource Person in One day workshop on "Inclusion and Outcomes of Curricular Courses in NEP-2020" Organised by Professor N.D. Patil Mahavidyalaya, Malkapur, 23 rd Oct. 2024.

20) Worked as a Examiner of Oratory Competition on occasion of 146 th

Jayanti of Late Annasaheb Latte.

21) Worked as a Chairman Shivaji University sponsored One day Workshop on revised syllabus of B.A.III Economics as per NEP-2020 on 10 th August,2024 in Padma Bhushan Dr. V.P. Mahavidyalay, Tasgaon

22) Worked as a Resource Person in the Shivaji University sponsored one day workshop on revised syllabus of B.A.III Economics as per NEP-2020 on 29 th August,2024 organised by Devchand College, Arjunnagar.

23) Worked as a Chairman, Examiner, Paper setter and External Expert as Shivaji University Exam. in 2024-25.

24) Worked as Co-ordinator of Post Graduation Course of Economics Department in 2024-25.

25) Worked as a Program & Nodal officer of NSS in 2024-25.

26) Serving as a Mentor to guide entrepreneurs through the Bharatiya Yuva Shakti Trust (BYST)" from the year 2024.

27) Served as a member of the selection committee for the interview of 'Youth Volunteers' for Kolhapur District Organized by Nehru Yuva Kendra (NYK) on 17th February, 2025 in the Collector Office, Kolhapur

28) Served as 'Chief Editor' of Jay Hind News Portal (Network)

Dr. Suraj D. Umdale

Department of Botany
Jaysingpur College, Jaysingpur

- University Committee / Member :

Bos Sub - committee member : Syllabus for B. Sc. 2 (BOTANY) Semester 3 & 4 as per NEP - 2020 (2.0)

Book Published (01) :

Text book of Botany - B. Sc (Sem-2) Paper III - Mycology and Plant Phytopathology as per NEP-2020, Shivaji University Kolhapur.

Research Publications (05) :

1. Nitin Gore, Uday Chougule, Mahendra Ahire, Pankaj Mundada, **Suraj Umdale (2025)** Phytochemical composition and nutritional potential of *Vigna sahydriana* seeds : implications for urdbean breeding and improvement programs.

Discover Plants:69

<https://doi.org/10.1007/s44372-025-00140-4>

2. Nitin T. Gore, Sumaiya Shaikh, Nikhil B. Gaikwad, Suraj D. Umdale, Mahendra L. Ahire(2025). A Nutritional and antioxidants potential of *Vigna indica* Insights for functional food development and crop improvement. **Food and Humanity** 4: 100475.

<https://doi.org/10.1016/j.foohum.2024.100475>

3. Sumaiya S. Shaikh, Nitin T. Gore, Ganesh D. Mankar, Rajkumar B. Barmukh, Pankaj S. Mundada, Suraj D. Umdale, Mahendra L. Ahire (2024) Evaluation of local finger millet (*Eleusine coracana* (L.) Gaertn.) for salinity tolerance using growth and biochemical traits at the seedling stage. *Cereal Research Communications* : 52 : 1473-1485 <https://doi.org/10.1007/s42976-024-00491-w>

Food and Humanity 3 :100343 : <https://doi.org/10.1016/ji.foohum.2024.100343>

4. Sumaiya S. Shaikh, Nitin T. Gore, Abhinav A. Malil, Suraj D. Umdale, Pankaj S. Mundada Vitthal T. Barvekar, Mahendra L. Ahire (2024) Enhancing Salinity stress Tolerance in Finger Millet [*Eleusine coracana* L. (Gaertn.) Through Silicor supplementation : a Study On seed Germination, Seedling Growth, and Antioxidants Response. *Journal of Crop Health* 76 : 1235-1248 <https://doi.org/10.1007/s10343-024-01018-3>

5. Nitin T. Gore, Sumaiya S. Shaikh, Nikhil B. Gaikwad, Vikas A. Sule, Suraj D. Umdale, Pankaj S. Mundada, Mahendra L. Ahire (2024) Understanding the nutritional profile of *Vigna trilobata* : A lesser-known, underexplored grain legume.

Dr. Shashank B. Mane
Department of English

I. Paper presented at conferences:

Sr. No.	Title of Paper	Level	Place	Date
1	Visualising Catastrophe: Raymond Briggs's Graphic Novel When the Wind Blows and Apocalyptic Nuclear Narratives	International	English and Foreign Languages University, Hyderabad	28-30 August, 2024
2	Colonial Perspectives: Analysing Moral Decline, Power Dynamics, and Cultural Displacement in Maugham's Selected Short Stories	International	Le Mans University, France	13-14 March, 2025

II. Publication

Sr. No.	Title of Paper	Name of Journal	ISSN number	Pages
1	From Subjugation to Silence: Exploring Dalit Voices in Selected Indian Short Stories	The Criterion: An International Journal in English https://doi.org/10.5281/zenodo.14605869	0976-8165 (Vol. 15)	234-42

III. Study Material for Distance Education Department of Shivaji University

Sr. No.	Class	Course	Semester	Unit number	Title	Pages
1	B. A. Part-I English Paper-DSC1	Introduction to English Literature (Short Story) and Language (World Class)	I	I	Short Story as a Form of Literature	1 - 13
2	B. A. Part-I English Paper-DSC1	Introduction to English Literature (Short Story) and Language (World Class)	I	II	Short Stories	14 - 36

3	M.A. English Part-II	English Drama in English: Modern and Postmodern	IV	II	Epic Theatre : Bertolt Brecht's The Threepenny Opera	1 - 30
4	M.A. English Part-II,	Modern and Postmodern British Literature	IV	I	Saint Joan	1 - 27

IV. Lectures delivered

Sr. No.	Course	Topic	Organized by	Date
1	Refresher Course (Online)	Adaptations	Savitribai Phule Pune University	11/12//2024

V. Grants Awarded

Sr. No.	Name of Grant	Grant for	Awarded by	Letter no.
1	Travel Grant	Paper presentation at Le Mans University, France	Shivaji University, Kolhapur	SU/SEMINAR/Academic Committee/24 -25/612, dated 7/3/2025

VI. Committees at College

Sr. No.	Name of Committee	Designation
1	Career Katta	Chairman
2	Jaydeep	Chairman (Chief editor)

भारताचे संविधान

उद्देशिका

आम्ही, भारताचे लोक, भारताचे एक सार्वभौम
समाजवादी धर्मनिरपेक्ष लोकशाही गणराज्य घडवण्याचा
व त्याच्या सर्व नागरिकांस :

सामाजिक, आर्थिक व राजनैतिक न्याय;
विचार, अभिव्यक्ती, विश्वास, श्रद्धा
व उपासना यांचे स्वातंत्र्य;
दर्जाची व संधीची समानता;

निश्चितपणे प्राप्त करून देण्याचा
आणि त्या सर्वांमध्ये व्यक्तीची प्रतिष्ठा
व राष्ट्राची एकता आणि एकात्मता
यांचे आश्वासन देणारी बंधुता
प्रवर्धित करण्याचा संकल्पपूर्वक निर्धार करून;

आमच्या संविधानसभेत

आज दिनांक सव्वीस नोव्हेंबर, १९४९ रोजी
याद्वारे हे संविधान अंगीकृत आणि अधिनियमित
करून स्वतःप्रत अर्पण करत आहोत.

जयसिंगपूर कॉलेज, जयसिंगपूर.

ता. शिरोळ, जि. कोल्हापूर फोन नं. (०२३२२) २२५३८१

महाविद्यालयाची ठळक वैशिष्ट्ये -

- * स्वच्छ, सुंदर व निसर्गरम्य परिसर
- * व्यक्तिमत्व विकासाची संधी
- * भव्य व सुसज्ज प्रयोगशाळा,
- * 'कमवा व शिका' योजना
- * भव्य प्रेक्षागृह, सेमिनार हॉल
- * कॅन्टीन
- * मुला-मुलींसाठी स्वतंत्र वसतिगृहे
- * प्रशस्त, समृद्ध, परिपूर्ण ग्रंथालय आणि पुस्तके पेढीची सोय.
- * भाषा विज्ञान प्रयोगशाळा
- * मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सर्व प्रकारच्या सोयी व सवलती
- * दृकश्राव्य साधनांचा वापर
- * विविध प्रकारच्या सरकारी आर्थिक सवलती व शिष्यवृत्त्या
- * तज्ज्ञ व अनुभवी प्राध्यापक वर्ग
- * विविध पारितोषिके
- * सामान्यज्ञान परीक्षेची सोय
- * स्वतंत्र संशोधन केंद्र
- * इलेक्ट्रॉनिक्स, कॉम्प्युटर, माहिती व तंत्रज्ञानाची सोय
- * स्पर्धात्मक परीक्षांचे मार्गदर्शन केंद्र, व्यावसायिक व करिअर मार्गदर्शन
- * सेवकांची सहकारी पतसंस्था
- * विविध विषयांवरील चर्चासत्र व परिसंवाद
- * करिअर ओरिएंटेड प्रोग्राम्स्
- * विद्यापीठ व बोर्ड परीक्षेत उज्ज्वल यशाची दीर्घ परंपरा
- * सुसज्ज व्यायामशाळा, खेळांची सोय
- * प्रिंटींग प्रेस
- * राष्ट्रीय छात्र सेना (एन.सी.सी.)
- * राष्ट्रीय सेवा योजना (एन.एस.एस.)
- * जलतरण तलाव * इनडोअर स्टेडिअम